

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:Novinsko-izdavačka ustanova »Hrvatska riječ«,
Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica**UPRAVNI ODBOR:**Vesna Prčić (predsjednica)
Slaven Bačić, Dušica Dulić,
Ivan Gregurić, vlč. Josip Pekanović
Dražen Prčić, Zvonko Sarić,
Josip Stantić, Tomislav Žigmanov**V. D. DIREKTORICA
I ODGOVORNA UREDNICA:**

Jasminka Dulić

**POMOĆNIK I ZAMJENIK
ODGOVORNE UREDNICE:**

Zvonko Sarić

REDAKCIJA:Ivan Andrašić (Podunavlje)
Davor Bašić Palković (kultura)
Dušica Dulić (politika)
Zvonimir Perušić
Dražen Prčić (sport i zabava)
Nada Sudarević (fotografije)
Željka Vukov (društvo)
Mirko Kopunović (dopisništvo i korektura)
Julijana Kujundžić
Jelena Ademi (tehnički prijelom)**TEHNIČKI UREDNIK:**

Thomas Šujić

ADMINISTRACIJA:Zdenka Sudarević
Ljubica Vujković-Lamić**LEKTORICA:** Katarina Vasiljčuk**TELEFON:** ++381 24/55-33-55
++381 24/55-15-78**ŽIRO RAČUN:** 355-1023208-69**E-MAIL:** hrvatskarijec@tippnet.rs**WEB:** www.hrvatskarijec.co.yu**TISAK:** »Rotografika« doo SuboticaList je registriran kod Tajništva za
informiranje Skupštine AP Vojvodine
pod rednim brojem 73.CIP - Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka Matice srpske, Novi Sad
32+659.3(497.113=163.42)

Cijena rada

»Takmičenje risara« u sklopu manifestacije Dužijanca održano je prošle subote na Verušiću, u okolici Subotice, na njivi i salašu domaćina Josipa i Gize Kujundžić. Prema procjenama organizatora, ova manifestacija je okupila oko 2500 posjetitelja kojima je prikazano kako se nekada kosilo. Posjetitelji su vidjeli kako kosci ručno žanju žito, prikazan je rad na staroj vršalici, a za posjetitelje je pripremljen i risarski ručak. Na natjecanje se prijavilo preko 60 risara. Ovogodišnji pobjednici su risarski par Stipan Kujundžić i Ruža Juhas iz Male Bosne. Novina je bila kosidba mladih, a mladi su budućnost ove manifestacije, koja nam iz godine u godinu pokazuje kako se čuva tradicija i kako ljudi s ovih prostora cijene rad. Među mladima pobjednici su bili Marjan Marcikić i Snežana Županek iz Đurđina. Brojni posjetitelji sigurno su pokazatelj uspješnosti ove manifestacije u okviru koje su stoljetni običaji očuvani do dana današnjeg.

Žetva pšenice je završena u Vojvodini, ali mlinari i otkupljivači, kao nikada ranije, imaju malo zrna upisanih na svoje vlasničke liste. Prema saznanjima do kojih je došao »AgroPress«, kod velikih skladištara u Vojvodini je na ime mlinara i trgovaca upisano svega oko 120.000 tona zrna, što je oko 15 posto očekivanog roda u Vojvodini. Zamjenik pokrajinskog tajnika za poljoprivredu Slobodan Teofanov je izjavio kako će se količina pšenice kod mlinara stalno povećavati. »Pojedini ratari će biti uporni i čekati cijenu od 18-20 dinara, ali većina nema financijsku snagu za čekanje i zbog toga se očekuje korektna i poslovno korisna odluka mlinara, koji se sa spomenutom cijenom uklapaju u sve današnje troškove«, smatra Teofanov. Aktualna otkupna cijena pšenice po kilogramu je oko 15 dinara. Hoćemo li dočekati i takvo vrijeme da nakon završene žetve proizvođači budu zadovoljni otkupnom cijenom? Da svatko zna što treba raditi, pošto, i gdje mu je mjesto.

Nova Vlada Republike Srbije u svom sastavu ima i Ministarstvo za ljudska i manjinska prava, te se očekuje donošenje dugo očekivanog zakona o nacionalno-manjinskim vijećima. Formiranjem Ministarstva za ljudska i manjinska prava problematika manjinskih prava podignuta je s razine vladine službe na razinu ministarstva. U kojoj će to mjeri pridonijeti boljem položaju nacionalnih manjina u ovoj zemlji, te jesu li manjinska nacionalna vijeća u prethodnih pet i pol godina odgovorila svojim zadacima, za naš tjednik u ovom broju govori koordinatore nacionalno-manjinskih vijeća Lászlo Józsa.

Z. S.

Žito u silosima čeka bolju cijenu

Otkazana sjednica HNV-a na kojoj je trebao biti izabran direktor NIU »Hrvatska riječ«

Predloženi kandidat nema većinu?.....6-9

Na Verušiću, na salašu Josipa i Gize Kujundžić, održano »Takmičenje risara«

Risari žito pokosili.....14,15

Formirana nova gradska vlast

Vučinić gradonačelnik, Maglai predsjednik Skupštine.....19

Slavko Rasberger, direktor Croatia Opena

U susret velikom jubileju.....43

Priopćenje Vijeća DSHV-a u svezi s izborom direktora NIU »Hrvatska riječ«

Neutemeljene tvrdnje

Vijeće Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini na svojoj sjednici, što je održana u Subotici 13. 7. 2008. godine, razmatralo je, među ostalim, nastalu situaciju u javnosti koju su izazvali djelatnici »Hrvatske riječi« nezadovoljni prijedlogom vlastitog Upravnog odbora da se za direktora te ustanove izabere Ivan Karan, spočitavajući mu da je profesor marksizma i samoupravljanja. Pri ovome, neovlašteno u javnost iznose tek određene dijelove njegova životopisa i stvaraju među vijećnicima HNV-a i u javnosti krivu sliku o kandidatu, želeći da kolektiv ustanove ostane i dalje jedna zatvorena sredina, koja godišnje troši na stotine tisuća dinara državnoga novca, ne polažući, bar za sada, nikome, pa ni državi, račun o tome zbog čega je toliko mizerna naklada tjednika ili koliko sami djelatnici uspijevaju zaraditi od svojega rada za svoje plaće, a koliko iz državnih »jasala«, za razliku od velike većine novinara koji žive od naklade, tj. prodaje lista, i pomišljaju, na primjer, na »božićnice«, koji oblik novčanoga primanja pravni poredak Republike Srbije i ne poznaje.

Našli su djelatnici ove ustanove da se iza svega krije Demokratski savez Hrvata u Vojvodini, »hrvatska politička stranka, koja na političkoj sceni Republike, Pokrajine, pa čak i općina, nema značajnijeg utjecaja, pokušava zavladata ustanovama hrvatske zajednice«, ovo je citat v. d. direktorice i odgovorne urednice iz zadnjeg broja tjednika, koja je izgleda kratkoga pamćenja, jer je zaboravila da je na obje dužnosti koje obnaša imenovana uz potporu članova Hrvatskog nacionalnog vijeća iz redova naše stranke, ali tada nije govorila o mišljanju stranke u nadležnost drugih institucija. Tada su vijećnici HNV-a iz reda članova DSHV-a smatrali da gospođa Jasminka Dulić treba biti odgovorna urednica, ali, izgleda da se stanje u tjedniku nije promijenilo na bolje.

Prije svega, 70.000 Hrvata u Vojvodini i Srbiji, i da su svi članovi stranke, ne bi mogli predstavljati značajnu političku silu, što je svakome dobronamjernome bjelodano, pa stoga ni Hrvati ni DSHV ne mogu imati »značajniji utjecaj« u društvu. Ali, da nije Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini, ne bi bilo ni hrvatskog jezika u službenoj uporabi, jer o tome odlučuje parlament, a ne kulturno-umjetnička društva, a ni Hrvatsko nacionalno vijeće; također ne bi bilo ni nastave u osnovnim školama i gimnaziji na hrvatskom jeziku, jer je stranka obilato pomagala Hrvatskom nacionalnom vijeću; također ne bi bilo ni Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata... Nije mišljanje »baba i žaba«, kako to navodi glavna i odgovorna urednica, već treba biti jasno da Hrvatsko nacionalno vijeće, kao i sva druga nacionalna vijeća, provode ono što im je zakon dao u nadležnost, a u parlamentu se stranke bore da se to pravno prizna i uobliči. Svakako da i Demokratski savez Hrvata u Vojvodini u okviru svoje političke djelatnosti nastoji svoja stajališta i pravno uobličiti kroz propise, koje donose za to nadležni parlament. Demokratski savez Hrvata u Vojvodini će u lokalnom parlamentu, kada se budu donosile, primjerice, odluke o postavljanju direktora javnih poduzeća i ustanova, svakako voditi računa o odnosu prema stranci onih direktora koje on predlaže. Stranačka disciplina je obvezatna kada se radi o članovima stranke, bez obzira na kojoj se funkciji nalaze.

Krajnje je neutemeljena tvrdnja da DSHV želi »zavladati« »Hrvatskom riječu«, jer je od svih članova Upravnog odbora tjednika samo jedan član Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini, pa prema tome stranka nema utjecaja na Upravni odbor. Na javni oglas, koji je bio otvoren 15 dana, javila su se svega dva kandidata, od kojih je Upravni odbor predložio za direktora Ivana Karana, ali ne zbog toga što je član stranke DSHV, već zbog njegova programa. Bilo bi korektno od strane tjednika da je objavio plan i program rada Ivana Karana, pa da čitatelji budu s tim upoznati, ali i sa Statutom tjednika, da bi se vidjelo - je li direktor uopće može utjecati na uređivačku politiku. Ali se to prešućuje, već samo navodi selektivan životopis Ivana Karana, da je u pitanju marksist i da je radio u vojsci

bivše nam države, a prešućuju se njegovi teški životni trenuci kada je od proljeća 1991. godine, poput drugih pripadnika manjina, praktički ostao bez posla u ustanovi u kojoj je bio uposlen. No, podsjećamo, da je tjednik i ranije imao direktora koji dulje vrijeme nije radio u struci, ali se i to prešućuje, kao i činjenice da nitko od novinara »Hrvatske riječi« nije završio žurnalistiku, da tek dva novinara tjednika imaju fakultetsku naobrazbu i da, osim dva novinara, nitko, prije no što je počeo raditi u »Hrvatskoj riječi«, nije nigdje radio kao novinar!

Demokratski savez Hrvata u Vojvodini drži da je tjednik ponovno postao list, koji koriste pojedinci radi vlastitih interesa, koje predstavljaju kao opće interese, s ciljem da v. d. direktorica »ocni« protukandidata, koristeći se time što su joj dostupne novine u kojoj je v. d. direktorica, koja još dodatno preko e-maila šalje selektivne poruke o protukandidatu

članovima HNV-a, što ne samo da je protivno moralu, koji se svakako uči na filozofskom fakultetu, bez obzira koliko dugo studirali, već je i protupravno, te držimo da ovi postupci teško diskvalificiraju v. d. direktoricu.

Čitajući posljednji broj tjednika već od naslovnice, preko treće stranice, pa nadalje sve do ponovno otvorene rubrike »pisma čitatelja«, koja je i ranije u ustanovi korištena radi diskvalificiranja političkih neistomišljenika po ugledu na znamenite »odjeke i reagovanja« Politike s konca 1980-ih godina, bjelodano je da v. d. direktorica vidi DSHV kao neprijatelja hrvatske zajednice, jer se, po njoj, DSHV ne snalazi u politici, pa se bavi osvajanjem hrvatske zajednice.

Zbog toga Demokratski savez Hrvata u Vojvodini, imajući u vidu plan i program rada kandidata Ivana Karana, nedvojbeno podržava prijedlog odluke Upravnog odbora da se za direktora NIU »Hrvatska riječ« izabere Ivan Karan. Što se tiče prošlosti Ivana Karana podsjećamo članove DSHV-a i čitatelje »Hrvatske riječi« da su i neki današnji uposlenici »Hrvatske riječi« bili vrlo prominentni među subotičkim komunistima, da su bili vjerni pratitelji i svakotjedni izjavitelji aktivnosti Radomana Božovića, ali i da visoki dužnosnici Republike Hrvatske imaju slične životopise kao i Ivan Karan, da ne spominjemo dr. Franju Tuđmana, primjerice, pa Ivicu Račana, šefa škole Komunističke partije u Kumrovcu, ili neke generale JNA, koji još uvijek rade kao aktivni časnici Hrvatske vojske. Na njihovu sreću oni nisu bili kandidati za direktora NIU »Hrvatska riječ«, pa su u Republici Hrvatskoj, bez obzira na prošlost, bili priznati i poznati i obnašali i obnašaju mnogo značajnije funkcije nego što je ova sporna.

Subotica, 13. 7. 2008. godine
VIJEĆE DEMOKRATSKOG SAVEZA HRVATA U VOJVODINI

Reagiranje redakcije Hrvatske riječi na priopćenje Vijeća DSHV-a

Novinari nisu podanici DSHV-a

Demokratski savez Hrvata u Vojvodini svojim je najnovijim priopćenjem, u kojem se okomio na uposlenike u NIU »Hrvatska riječ«, pokazao kako se u namjeri da ostvari utjecaj nad jednom neovisnom medijskom institucijom ne usteže niti od falsificiranja podataka i pokušaja obmanjivanja javnosti. Danas, u 2008. godini, DSHV se tako pojavljuje kao vjerojatno jedina stranka u regiji, koja na ovako bjelodan način pokušava ugroziti slobodu medija. Pri tome ne skriva svoja očekivanja da novinari budu njihovi podanici, a urednici i direktori njihovi poslušnici koji ne podliježu profesionalnim i etičkim principima nego jedino stranačkoj stezi. DSHV ne samo da javno i tajno podržava kandidata iz svojih redova, bez ikakvog iskustva u vođenju institucija i bez ikakvog iskustva u novinarstvu, nego javno objavljuje i kako je »stranačka disciplina obvezatna kada se radi o članovima stranke, bez obzira na kojoj se funkciji nalaze«. Što znači i za njihovog kandidata.

Javno agitirajući za izbor svog kandidata za direktora NIU »Hrvatska riječ«, DSHV samog sebe razotkriva u potpunosti. Tako se navodi u priopćenju kako Vijeće stranke »imajući u vidu plan i program rada kandidata Ivana Karana« nedvojbeno podržava prijedlog Upravnog odbora NIU »Hrvatska riječ«. DSHV dakle poznaje program svog kandidata dok istodobno vijećnici Hrvatskog nacionalnog vijeća, koji nisu članovi ove stranke, takav privilegij nemaju, već trebaju izabrati kandidata samo na temelju »direktive« Upravnog odbora. Odakle prijedlog plana i programa jednog od kandidata za direktora NIU »Hrvatska riječ« u rukama jedne političke stranke. Je li taj kandidat svoju kandidaturu podnio DSHV-u ili Upravnom odboru NIU »Hrvatska riječ«?

Kako bi potkrijepili kandidaturu svog kandidata, čiji životopis uspoređuju sa životopisima prvog predsjednika Republike Hrvatske dr. Franje Tuđmana i Ivice Račana, svojim se priopćenjem se Vijeće DSHV-a odlučilo i javno

obračunati s uposlenicima naše ustanove. Pri tome iznose neistinite tvrdnje i podatke. Je li u pitanju »neobaviještenost« kada Vijeće DSHV-a iznosi »činjenice« kako, navodno, nitko od novinara nije završio žurnalistiku a tek dva novinara imaju fakultetsku naobrazbu? U NIU »Hrvatska riječ« šest uposlenika, a ne dva, imaju završen fakultet, a jedna je uposlenica završila upravo žurnalistiku i to u Zagrebu. Ako se Vijeće DSHV-a toliko »brine« o našoj ustanovi, onda bi prije svega trebalo znati točne podatke o obrazovnoj strukturi uposlenika. Ili pak nije u pitanju neobaviještenost već želja da se iznošenjem netočnih podataka, vrijedaju uposlenici i pokušava diskreditirati i blatiti NIU »Hrvatska riječ«. Time, a i elementarnom političkom nepismenošću koja se bahato pokušava nametnuti kao pravilo, nanosi se šteta i cjelokupnoj hrvatskoj zajednici.

Redakcija »Hrvatske riječi«

Samo sam nastojao biti korektan

Tekstom »Budite informirani«, objavljenim na 6. strani u broju 280 našega tjednika, a potpisanom od strane dvoje članova i predsjednice UO NIU »Hrvatska riječ« tvrdi se kako tekst »Upravni odbor predložio Ivana Karana za direktora« nije čitateljima pružio potpunu informaciju o tijeku i zaključcima zasjedanja ovoga tijela u Baču. Kao autor teksta,

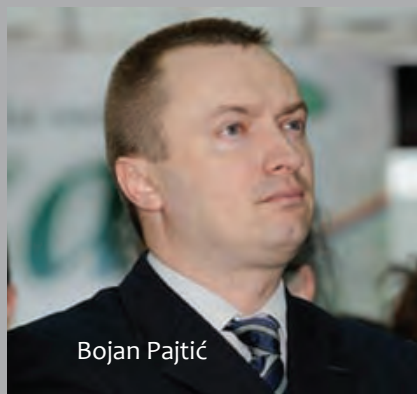
odgovorno tvrdim da sam nastojao biti korektan i pružiti čitateljima sažetu i čitljivu informaciju koja će ih upoznati s tijekom sjednice i donesenim odlukama, a ne prezentirati im zapisnik sa sjednice, što je tehnički bilo moguće uraditi i bez prisustva izvjestitelja sjednici u Baču.

Ivan Andrašić

Konstitutivna sjednica Skupštine Vojvodine

Egeresi predsjednik, Pajtić premijer

Konstitutivna sjednica Skupštine Vojvodine započela je u srijedu, u vrijeme zaključenja ovog broja Hrvatske riječi. Dan ranije, u tom je povodu konferenciju za novinare održao šef zastupničkog kluba Za europsku Vojvodinu prof. dr. Dragoslav Petrović.

Bojan Pajtić

On je rekako kako je koalicija Za europsku Vojvodinu prihvatila prijedlog Mađarske koalicije da se za predsjednika pokrajinskog parlamenta izabere dosadašnji potpredsjednik Sándor Egeresi. Mandatar za predsjednika Izvršnog vijeća AP Vojvodine je, na temelju 75 potpisa, dosadašnji predsjednik Izvršnog vijeća AP Vojvodine dr.

Bojan Pajtić, koji će, kao mandatar, imati ovlaštenje sačiniti prijedlog kabineta, kao i shemu rada Izvršnog vijeća AP Vojvodine.

Dragoslav Petrović je novinare također obavijestio da su utvrđeni prijedlozi za potpredsjednike Skupštine APV i to: Martin Zloh i Siniša Lazić (DS), Branislav Mitrović (G17 Plus), Maja Sedlarović (LSV), Branislava Berić (SPS/PUPS), a ostalo je da se SRS opredijeli hoće li predložiti svog kandidata za potpredsjednika Skupštine AP Vojvodine.

Utvrđen je i prijedlog za sastav članova 20 skupštinskih odbora, tako što će na čelu 11 odbora biti predstavnici koalicije Za europsku Vojvodinu, 4 odbora članovi SRS-a, 2 odbora vodit će članovi Mađarske koalicije, a po jedan odbor vodit će predstavnici DSS/NSLSV i SPS/PUPS. U novom sazivu Skupštine Vojvodine, koalicija Za europsku Vojvodinu ima 70 od ukupno 120 zastupnika, Srpska radikalna stranka 24, Mađarska koalicija 9, SPS/PUPS – 7, koalicija Zajedno za Vojvodinu – 5, a zastupnički klub DSS/NS – 5 poslanika.

Sándor Egeresi

Otkazana sjednica HNV-a na kojoj je trebao biti izabran direktor NIU »Hrvatska riječ«

Predloženi kandidat nema većinu?

Dobar dio vijećnika smatra da je sjednica odgođena zato što kandidat kojega podržava DSHV ne može dobiti većinu u HNV-u

Sjednica HNV-a, sazvana za ponedjeljak 14. srpnja, hitno je otkazana »iz tehničkih razloga«. Vijećnici HNV-a na sjednici su trebali odlučivati o budućem direktoru NIU »Hrvatska riječ«, ali nešto je pomutilo planove.

Zakazivanje sjednice trajalo je tjednima, telefonski su usuglašavani termini koji odgovaraju većini vijećnika, razaslati su materijali (ne svi, oni najvažniji nikad nisu stigli do vijećnika), i kada je termin sjednice konačno i službeno objavljen – uslijedili su telegrami otkazivanja sjednice. Što se dogodilo, i što se općenito događa u HNV-u i hrvatskoj zajednici posljednjih mjeseci?

Najnovije uskovitlavanje u hrvatskoj zajednici započelo je naprasnom odlukom Upravnog odbora NIU »Hrvatska riječ« da, mimo dogovora s uposlenicima u ovoj ustanovi, te mimo šire javne rasprave u hrvatskoj zajednici, raspíše natječaj za direktora i odmah i predloži kandidata – *Ivana Karana*, profesora marksizma i socijali-

stičkog samoupravljanja, čije je jedino radno iskustvo u stožerima Teritorijalne obrane, karate trenera i člana vodstva DSHV-a. Osim što ne ispunjava uvjete propisane u natječaju (nije dostavio dokaz o poznavanju hrvatskog jezika), Ivan Karan je javnosti hrvatske zajednice potpuno nepoznata osoba. Za pravne propuste u predlaganju kandidata izravnu odgovornost snose članovi Upravnog odbora NIU »Hrvatska riječ« koji su pravnici, *Vesna Prčić* i *Slaven Bačić*.

Jer tko je drugi, ako ne oni – diplomirani pravnici, trebao reagirati na očito kršenje natječajnih uvjeta? Za izostanak javne rasprave o kandidatima, kao i za odbijanje dijaloga sa zaposlenicima, odgovornost snose i preostali članovi Upravnog odbora.

Velika odgovornost za opću blamažu leži i na vodstvu HNV-a, osobito na predsjedniku, predsjednici Izvršnog odbora i tajniku, koji su mimo propisane procedure, bez prethodne rasprave na Odboru za

informiranje, Odjelu za informiranje i Izvršnom odboru, prihvatili diktat DSHV-a i izbor direktora stavili u službeni proceduru.

Na primjenu sile i ponižavanje, izvaninstitucionalno nametanje podobnog kandidata, reagirao je veći broj vijećnika, pa se vodstvo HNV-a očito uplašilo neuspjeha i iznenada otkazalo sjednicu. Što o cijeloj situaciji misle neki od vijećnika HNV-a?

Z. S. i Z. P.

Zdenko Đaković, potpredsjednik HNV-a i bivši član Upravnog odbora NIU »Hrvatska riječ«

Kao u vrijeme staljinističkog poretka

»**H**NV je duboko u šestoj godini mandata, iako zakon propisuje mandat od četiri godine, i nema moralna prava zastupati interese hrvatskog naroda, iz oblasti za koje je ovlašten, a da od države ne zahtijeva elektorsku skupštinu, na kojoj bi Hrvati odabrali novo nacionalno vijeće«, kaže potpredsjednik HNV-a Zdenko Đaković. »Ovi postupci prema Hrvatima u ovoj državi na razini su onog vremena kada je carovao najljući staljinistički i komunistički poredak. Oni koji tvrde kako nije donesen novi zakon o izboru nacionalnih vijeća jesu u pravu, ali zaboravljaju da nije dokinut stari, jer su u među-

vremenu konstituirana vijeća drugih manjina. Ako se pojedini vijećnici dodvoravaju državi glede ovog pitanja, jasno je da su uspostavili prosrpsko Hrvatsko nacionalno vijeće. Ja u toj stvari, kao dopredsjednik HNV-a, ne želim sudjelovati.«

Komentirajući najnovija događanja, Zdenko Đaković kaže kako je »svima jasno da se ova situacija reflektira na sve hrvatske političke i kul-

turne institucije, s posebnom naznakom na Hrvatsku riječ, kao jedino naše glasilo«.

»I o toj stvari želim progovoriti, kao bivši član Upravnog odbora«, dodaje Đaković. »Pojašnjenje, da je prethodni Upravni odbor svojim nestručnim radom doveo list na najnižu intelektualnu razinu, tema je za okrugli stol, ali cilj opravdava sredstvo, a cilj je bio smijeniti tadašnjeg direktora, jer je ukazivao na one koji rastaču hrvatsku zajednicu, a o tome smo uvijek (svi članovi Upravnog odbora) imali zajednički stav. Jasno je da se samo rušenjem tadašnjeg Upravnog odbora mogao ostvariti cilj određenih političkih eksponenata. Sada je pred nama nova marksističko-socijalistička ideja o direktoru Hrvatske riječi, i pokraj protivljenja uposlenika.«

Đorđe Čović, vijećnik HNV-a i predsjednik Demokratske zajednice Hrvata

DSHV želi svog poslušnika u Hrvatskoj riječi

»Situacija koja se ponovno aktualizirala posljedica je novog pritiska koji dolazi od nezadovoljnih vijećnika HNV-a iz redova DSHV-a, koji svoje apetite ne mogu zadovoljiti, pa pokušavaju pod svoju potpunu kontrolu staviti i rad HNV-a«, smatra Đorđe Čović. »Akte, koji na političkoj sceni zastupaju osobne interese i interese protivne interesima naše manjinske zajednice, ne zaslužuju povjerenje i ne smije im se

dopustiti da narušavaju povjerenje i dobronamjernost većine vijećnika HNV-a. Činjenica da se 20. sjednica HNV-a prvo zakaže, a ubrzo zatim telegramski otkaže, govori u prilog tomu da su sva ova događanja oko spomenute sjednice ishitrena i nedovoljno pripremljena da bi se sazvala sjednica. Zna se postupak i procedura, kako i na koji način se saziva i organizira sjednica, bez pritisa i ucjena s bilo koje strane.«

Razloge za neskrivenu žurbu s izborom direktora NIU »Hrvatska riječ«, Đorđe Čović vidi u sljedećem: »Inicijatori ovog najnovijeg pritiska žele po svaku cijenu na vodeće i odgovorno mjesto ravnatelja Hrvatske riječi postaviti svog novog poslušnika, koji će im, za uzvrat, izvršavati sve zadane naloge«, kaže Čović. »Dnevni red, koji je predviđen za sjednicu, predstavlja nepoštovanje elementarnih okvira za donošenje odluka, a ovakvim postupkom vijećnici su dovedeni pred svršen čin i trebaju samo osigurati 18 glasova i formalno donijeti krucijalne odluke, a da se pri tome o njima uopće ne raspravlja i ne razmotri najbolja moguća opcija, koja je prihvatljiva za većinu i na zadovoljstvo cjelokupne zajednice. Prijedlog da se glasovanje o kandidatima za ravnatelja NIU Hrvatska riječ, kandidatima za Upravni odbor te usta-

nove i kandidatima za Nadzorni odbor stavi na dnevni red bez ikakve pripreme i rasprave, predstavlja neprihvatljiv i nedemokratski način i grubo kršenje samog postupka imenovanja i izbora. Ovakvo ponašanje pojedinih vijećnika razotkriva ambicije nalogodavaca iz DSHV-a da oko sebe stvore mrežu poslušnika, koji će interese HNV-a podrediti interesima DSHV-a. Na našu sreću, još uvijek postoje pozitivne snage u našoj zajednici, koje neće dopustiti ovako nepromišljene i nelogične prijedloge koji bi još više posvađali hrvatsku zajednicu.«

Lazo Vojnić Hajduk, vijećnik HNV-a i bivši predsjednik Izvršnog odbora HNV-a

Kompromitacija svega što je hrvatsko

»Jedna obična proceduralna stvar u životu naše jedine profesionalne ustanove, NIU 'Hrvatska riječ', zahvaljući uplitanju i mešetarenju DSHV-a unosi nemir i razdor u našu hrvatsku zajednicu. Nije teško pratiti rad DSHV-a, tim prije što se njihova politička mudrost i dubina političke misli očevidno oslikava u njihovim tzv. priopćenjima i izjavama čelnštva. Nema u tim izjavama ni programa, ni plana, ni strategije, ni dobre volje, niti općih interesa, nego samo prijetnji i siledžijskog ponašanja. Ako, na primjer, neki direktor javne ustanove ili poduzeća, makar i nije član stranke, a pripada našoj manjinskoj zajednici, ne ide 'po svoje mišljenje' u DSHV, onda ga oni zastrašuju prijetnjom smjene. Nažalost, to je njihov javni diskurs: nije bitan opći interes, nisu bitni niti stručnost niti iskustvo, važno je jesi li poslušan ili nisi!«

O utjecaju DSHV-a na HNV Lazo Vojnić Hajduk kaže:

»Ono što rade pojedinci unutar Hrvatskog nacionalnog vijeća u Republici Srbiji, potaknuti i instruirani pojedincima koji su odavno izgubili zanimanje za interes Hrvata, ili uzurpatorskim i obiteljsko-sektaškim skupinama iz 'jedine parlamentarne stranke', zapravo se svodi na sustavno rušenje HNV-a kao bitne institucije hrvatske zajednice u Srbiji, u kojoj i te kako ovisi opstanak Hrvata na ovom prostoru. Stalno slabeći, potkopavajući i obesmišljavajući rad HNV-a i njegovih tijela, prije svega Izvršnog odbora, a također i svih odjela i odbora HNV-a, što je započelo još sredinom 2006. godine, DSHV nas svojom destrukcijom u mnogo čemu podsjeća na početak sedamdesetih godina XX. stoljeća. Ne smije se zaboraviti da su tada ovdje u Subotici, prema istoj shemi, ali samo formalno s drugačijim ideološkim predznakom, surovo zatirani Hrvati i hrvatstvo općenito, i da je tada preko 120 uglednih Hrvata uklonjeno iz javnosti i Subotice. Čelnštvo HNV-a nije se uspjelo oduprijeti brutalnom napadu DSHV-a na autonomnost jedinog zakonom reguliranog predstavničkog tijela Hrvata u Srbiji.

Svojom oportunističkom politikom i apsolutnim neradom i nespobnošću, uzimajući samo velike plaće od sredstava namijenjenih za funkcioniranje hrvatske zajednice i ne radeći ništa, čelnici HNV-a čekaju mig DSHV-a. Naravno, u takvom ozračju nisu sposobni sazvati sjednicu HNV-a, osmisliti dnevni red, predložiti relevantne odluke za ostvarivanje općih interesa Hrvata u Srbiji, nego samo čekaju hoće li se kadrovska politika DSHV-a potvrditi glasovanjem na sjednici ili ne. Ako nisu sigurni u rezultate glasovanja, DSHV diktira otkazivanje sjednice. Eto to se u HNV-u radi!«

Lazo Vojnić Hajduk smatra kako se upravo to dogodilo i sa zakazanom sjednicom HNV-a za 14. srpnja 2008. godine. »Čitava dva tjedna iz ureda HNV-a telefonima je u razgovoru s vijećnicima usklađivan datum održavanja sjednice. U isto vrijeme čelnici DSHV-a ne gube vrijeme nego također putem telefona i u osobnim kontaktima prijetu i ucjenjuju članove HNV-a da glasuju za njihovog kandidata. Na koncu, kad je DSHV shvatio kako njihov prijedlog za direktora NIU 'Hrvatska riječ' neće dobiti većinu, čelnici DSHV-a naređuju otkazivanje sjednice, predsjednik HNV-a to prihvata i telegramom otkazuje zasjedanje. Smiješno, ali još više tužno!«

Vojnić Hajduk napominje kako kandidata za direktora NIU »Hrvatska riječ« ne poznaje, niti je ikad čuo za njega. »Ne znam je li to onaj koji u oglasu našeg lista prodaje štenad šarplaninaca ili netko drugi, ali po biografiji koju sam pročitao nije baš osoba koja obećava. Uspoređivanje životopisa kandidata Karana s dr. Franjom Tuđmanom ili Ivicom Račanom, u najmanju ruku je neukusno. Ovakve stvari, inicirane nesuvislim, diletantskim odlukama HNV-a, Izvršnog odbora HNV-a, Upravnog odbora NIU 'Hrvatska riječ' i DSHV-a, u krajnjoj liniji teško kompromitiraju i marginaliziraju sve ono što je izvorno hrvatsko, a pripada hrvatskoj manjinskoj zajednici. Veći dio aktivnosti te 'kuhinje' u svezi s funkcioniranjem hrvatske manjinske zajednice jest notorna potvrda niza sramotnih laži i pokušaj manipulacije izvršnim tijelima – ne bi li tako pojedinci osigurali svoje egoističke i materijalne pozicije.«

Na koncu, Lazo Vojnić Hajduk poziva vijećnike HNV-a da iskoriste svoje demokratsko pravo i temeljem uvida u mnoge probleme i istinitost javnog govora čelnika u hrvatskoj zajednici, te temeljem javne rasprave, pomognu rješavanju problema koji se mogu riješiti. »Ponovno ću reći: samo je potrebno da zdravi i normalni ljudi preuzmu odgovorne pozicije u našoj zajednici i to je naša budućnost.«

Slavica Peić, vijećnica HNV-a
i predsjednica Izvršnog odbora HNV-a

Ne vidim razlog za polemiku

»Ne vidim razlog zbog kojega dolazi do polemike u hrvatskoj zajednici po pitanju odluke kojom Upravni odbor NIU 'Hrvatska riječ' predlaže Hrvatskom nacionalnom vijeću Ivana Karana za izbor na dužnost

direktora ove ustanove«, kaže Slavica Peić. »Vijećnici će prihvatiti ili odbaciti ovu odluku Upravnog odbora na sjednici HNV-a. Vijećnici neće voditi raspravu o programu kandidata, jer nam nije niti dan na uvid, nego će glasovati o prijedlogu. Dakle, od Upravnog odbora NIU 'Hrvatska riječ' dostavljena nam je obavijest da je prijedlog programa rada kandidata Ivana Karana bolji od prijedloga programa kandidatkinje Jasminke Dulić, koja se također prijavila na natječaj. Smatram nekorektnim što je tjednik 'Hrvatska riječ' objavio dijelove iz biografije predloženog kandidata Ivana Karana bez njegovog znanja. Sjednica HNV-a zakazana za 14. srpnja je odložena zbog bolesti predsjednika Vijeća Branka Horvata. Zbog njegove bolesti i mog puta u inozemstvo, ne znam kada će ponovno biti zakazana sjednica.«

Marinko Jadrijević, vijećnik HNV-a

Bilo bi bolje da je više kandidata

»Očigledno je da se mora izabrati direktor NIU 'Hrvatska riječ', formalno-pravne radnje su izvršene, na sjednici Upravnog odbora ove ustanove usvojena je odluka da se Hrvatskom nacionalnom vijeću za izbor na dužnost direktora predloži kandidat Ivan Karan«, smatra Marinko Jadrijević. »Na vijećnicima je da potvrde ovu odluku. Pojedinci spočitavaju u

svezi s ovim prijedlogom da je predloženi kandidat profesor marksizma i socijalističkog samoupravljanja, ali to je najmanje bitno za nekoga, jer sama škola ne govori puno o čovjeku, a koliko je meni poznato, u ranije vrijeme na Fakultetu političkih znanosti predmeti su bili identični i za buduće profesore marksizma ili žurnalistike. No, bilo bi bolje da se na natječaj javilo više kandidata koji su imali radno iskustvo u ovakvoj vrsti ustanova. Osobno, nisam upoznat s prijedlozima programa rada kandidata koji su se prijavili na natječaj. Sjednica HNV-a zakazana za 14. srpnja je odložena i to je još jedan pokazatelj manjkavosti rada HNV-a. Predsjednik HNV-a Branko Horvat je vrlo malo prisutan na svom radnom mjestu i zato su i sjednice slabo pripremljene. Očigledno je da on svoj posao ne obavlja na korektan način, a treba reći kako je u pitanju profesionalna funkcija i to solidno plaćena.«

Josip Ivanković, vijećnik HNV-a
i predsjednik Pučke kasine 1878

Spriječiti »mudru« politiku DSHV-a

»Čudi me da DSHV nije sazvao Skupštinu stranke nego samo Vijeće«, kaže Josip Ivanković. »Izgubiti svoje glasilo koje

se financira iz proračuna Republike Srbije je veliki gubitak. Tražiti od uposlenika da povećaju tiražu i zarade sebi plaću, znajući da im je oduzeta sva kreativnost i samostalnost i nametnuta uređivačka stega, kritika na stručnost i sposobnost uposlenika u Hrvatskoj riječi od onog tko je te ljude zaposlio, nije korektna. Za Ivana Karana prvi puta u životu čujem i procenjujem, kada bi on posjedovao životnu mudrost, ne bi sebi dopustio da ga uglednici DSHV-a pred-

stavljaju. Mogu ljudi podcjenjivati dr. Franju Tuđmana i Ivicu Račana, ali ovakva usporedba nije smjela izaći u javnost. Molim koalicijske partnere DSHV-a – DS i SPS – da pomognu u rješavanju nastalog problema, kako 'mudra politika' DSHV-a ne bi dobila stvarnu dimenziju.«

Olga Šram, vijećnica HNV-a i ravnateljica Moderne galerije Likovni susret Odgovornost je na vijećnicima

»Ovo pitanje bi trebalo što prije riješiti i sazvati sjednicu, kako bi se vijećnici izjasnili o predloženom kandidatu«, kaže Olga Šram. »Razloga za čekanje nema i vijećnici trebaju preuzeti odgovornost glede ovog pitanja. Sjednica se, svakako, ne bi trebala zakazivati radnim danom.«

Mato Groznica, vijećnik HNV-a i član Izvršnog odbora HNV-a zadužen za informiranje i službenu uporabu jezika

Situaciji pridonijeli i uposlenici u Hrvatskoj riječi

»Aktualna situacija! Nažalost, moram reći da su ovoj situaciji, kako ste je sami nazvali, u velikoj mjeri pridonijeli upravo uposlenici i vodstvo 'Hrvatske riječi'«, kaže Mato Groznica. »Po mom mišljenju, to je bio normalan redoslijed događaja kada ustanova

funkcionira s vršiteljom dužnosti, koji je uz to i odgovorni urednik, pri čemu je stav od samog osnutka 'Hrvatske riječi' da ista osoba ne može kvalitetno (a čak i nije poželjno) obnašati obje funkcije. Postupak je proveden u cijelosti sukladno Statutu, te jedina zamjerka može ići na eventualnu proceduralnu pogrešku, za koju mislim da ne postoji. Upravni odbor nema ovlasti ocjenjivati Statutom postavljene uvjete za kandidata za ravnatelja, kako ih je utvrdio osnivač, već samo provjeriti ispunjenosti istih. U konkretnom slučaju uvjeren sam da je odluka donesena temeljem prijedloga plana rada za mandatno razdoblje, i to većinom, a demokratsko je pravo svakog člana odlučiti kome će dati svoj glas, s obzirom da oba kandidata ispunjavaju uvjete glede stručne naobrazbe i radnog iskustva. Podsjećam kako su ovlasti i obveze ravnatelja utvrđene Statutom, među kojima nije uređivačka politika tjednika ili bilo kog drugog izdanja 'Hrvatske riječi'.

Što se tiče kandidata za ravnatelja koga je Upravni odbor predložio, čak i da ga poznajem ne bih to komentirao, budući da zagovaram tezu da je Upravni odbor taj koji se time treba pozabaviti. S tim u svezi, rekao bih da pokušaj diskvalificiranja

neke osobe samo zato što je svršio, u današnje vrijeme, nepopularnu školu, jest nedopustivo i ne bi smjelo biti promatrano izvan konteksta cjelokupnog njegovog životopisa. Kao što rekoh, mislim da je važnije razmotriti programe rada, koje su kandidati za ravnatelja predložili, jer vjerujem da je program rada, uz osnovne preduvjete koje kandidati trebaju ispuniti, ono što je opredijelilo Upravni odbor NIU 'Hrvatska riječ' da donese odluku kakvu je donio.

Što se tiče priopćenja DSHV-a, mislim da je to samo reakcija na sve ono što je javno i u kuloarima rečeno s ciljem da se ta politička stranka izravno dovede u vezu s izborom ravnatelja. Ne želim polemizirati o aktivnostima DSHV-a, osim iz pozicije da unutar HNV-a djeluje određena skupina vijećnika iz njihovih redova i da, kao i ostali vijećnici, snose određenu odgovornost za funkcioniranje krovne institucije, odnosno institucija poput 'Hrvatske riječi', čiji je HNV osnivač. Vjerujem da je i njima prvenstveno stalo do institucionalizacije zajednice, odnosno do poštovanja pravnih normi i demokratskih principa ponašanja. U tom kontekstu, kao što osobno doživljavam instituciju Upravnog odbora NIU 'Hrvatska riječ' kao legitimnu i legalno izabranu od strane osnivača, isto tako vjerujem i podržavam sve one koji smatraju da je Upravni odbor 'Hrvatske riječi' 'produžena ruka' HNV-a, kome za svoj rad odgovara.

Ne vidim razloga zašto se o ovoj temi toliko polemizira, kada je aktivnost oko izbora ravnatelja bila obveza Upravnog odbora, a donesena odluka tek prijedlog koji treba doći na HNV i o kome vijećnici tek trebaju dati svoj sud.

Što se tiče sazivanja sjednice, ovo nije jedina i najvažnija tema koja će biti na dnevnom redu sljedeće sjednice, tako da će sjednica biti zakazana onog momenta kada se stvore uvjeti za njeno održavanje.«

László Józsa, koordinator nacionalno-manjinskih vijeća

Zadovoljan sam onim što smo postigli

*Svaka manjinska zajednica i svako nacionalno vijeće trebaju sami odlučiti do koje će mjere sudjelovati u ostvarivanju omogućenih prava * Nacionalna vijeća su i pokraj ovih manjkavosti u pravnom sustavu mogla doživjeti punu afirmaciju * Mjera afirmacije je isključivo ovisila o tome tko je s kolikim elanom i tko je s kolikim društvenim konsenzusom iza sebe mogao pristupiti radu, a i tko je tijekom rada uspio stvoriti neku vrstu društvenog kompromisa unutar manjinske zajednice, mogao je uknjižiti sebi i određene rezultate*

Razgovor vodila: Jasminka Dulić

Nedoumice koje su pratile formiranje Vlade Republike Srbije, u dijelu koji se najviše tiče manjinskih nacionalnih zajednica, razriješene su onako kako su izravni predstavnici tih zajednica i zahtijevali – formiranjem Ministarstva za ljudska i manjinska prava. Time je jedno od, za manjinske zajednice, veoma bitno pitanje podignuto s razine vladine službe na razinu ministarstva, što je znak da bi se u budućnosti ovom setu pitanja mogla posvetiti veća pažnja nego što je to bio slučaj u prethodne četiri godine.

Ova tema, ali i niz drugih, među kojima i dosadašnja učinkovitost nacionalnih vijeća, kojima je odavno istekao mandat, bili su povod za razgovor s predsjednikom Mađarskog nacionalnog vijeća i koordinatorom svih manjinskih nacionalnih vijeća Lászlóm Józsom.

HR: Nedavno je izabrana nova Vlada Republike Srbije, koja u svom sastavu ima i Ministarstvo za ljudska i manjinska prava. S obzirom na to, očekujete li donošenje dugo očekivanoga zakona o nacionalno-manjinskim vijećima?

Izborom nove Vlade nadamo se da ulazimo u neku vrstu završnice, ili bar uvoda u završnicu, što se tiče sudbine zakona, koji bi trebao regulirati izborna pravila, pravila o ovlastima i financijskih garancija nacionalno-manjinskih vijeća. Treba podsjetiti kako je još tijekom donošenja manjinskoga zakona bilo nagoviješteno da će se posebnim zakonom urediti oblast izbora nacionalnih vijeća, jer tada za to nije bilo vremena niti političke energije, a i bili smo svi zadovoljni što je u tadašnjem saveznom parlamentu manjinski zakon bio donesen velikom većinom. Ali, nacionalna vijeća su i pokraj ovih manjkavosti u pravnom sustavu mogla doživjeti punu afirmaciju. Mjera afirmacije je isključivo ovisila o tome tko je s kolikim elanom i tko je s kolikim društvenim konsenzusom iza sebe mogao pristupiti radu, a i tko je tijekom rada uspio stvoriti neku vrstu društvenog kompromisa unutar manjinske zajednice, mogao je uknjižiti sebi i određene rezultate. Glede Mađarskog nacionalnog vijeća, mislim da se ne moramo stidjeti. Ne bih rekao da je naša aktivnost uvijek bila bez ikakvih unutarnjih dvojbi, jer evidentnih sukoba interesa je bilo i u našem radu. Ali to je životna neminovnost, i sama činjenica postojanja konflikata unutar manjinske zajednice nije nešto što bi bilo svetogrđe. Ali, ukoliko doista mislimo da je u političkom sustavu potrebna manjinska samouprava, onda se jednostavno ne može preći preko potrebe da se ovlasti ovih zemaljskih manjinskih samouprava, koje mi nazivamo nacionalnim vijećima, na najviše moguće precizan način uredi.

HR: U čemu je suština problema kad su u pitanju ovlasti nacionalno-manjinskih vijeća?

Sadašnja definicija ovlasti ovih vijeća sadržana je u jednoj proširenoj rečenici, koja otprilike glasi da nacionalno-manjinska vijeća imaju pravo zastupati interese manjinskih zajednica u oblastima obrazovanja, kulture, medija na manjinskim jezicima i službene uporabe jezika, da imaju pravo donositi odluke po tim pitanjima i sudjelovati u procesu odlučivanja, što ipak samo zadovoljava potrebe do određene

nog stupnja zrelosti manjinskoga samoupravljanja. Svi smo mi prešli taj prag i potrebno bi bilo zakonom s izvršne vlasti države prenijeti određene ovlasti, koje bi bile javno-pravnog karaktera. U MNV-u doista smatramo da su nacionalno-manjinske zajednice spremne donositi meritorne odluke u svim navedenim oblastima i odlučivati o fizionomiji i dimenzijama svojih problema u obrazovanju, samostalno voditi računa o potrebama u kulturi i samostalno voditi računa o institucijama, koje su u službi ostvarivanja manjinske kulturne autonomije. Konkretno, podimo od zakonski osiguranoga prava da nacionalno-manjinska vijeća imaju pravo biti osnivačima institucija iz navedenih oblasti. Ako je to tako, onda im u svakom slučaju pripada i pravo na upravljanje tim institucijama. Ako pođemo od primjera sada postojećih institucija u oblasti obrazovanja, onda se vidi kako tu postoji jedan ne toliko pravni, koliko praktični monopol države nad njima. Mislimo da je potreban određen stupanj reforme, koji bi značio da u obrazovnim institucijama, gdje postoji izraziti interes nacionalno-manjinske zajednice, sama zajednica putem svojih predstavnika treba imati upliv na događanja u samoj školi, u ovoj ili onoj mjeri, ovisnosti o situaciji. Svakako bi trebalo osigurati mogućnost nacionalno-manjinskim vijećima ili da se izjašnjavaju, ili postavljaju, ili biraju kandidate za direktora i članove školskog odbora. Naime, ako dosljedno prihvatimo ideju decentralizacije i subsidiariteta, prema kojem se problemi trebaju rješavati na razini na kojoj i nastaju, onda je sasvim jasno da i manjinske zajednice tu mogu pronaći svoj vlastiti interes i s punom odgovornošću mogu sudjelovati u procesima odlučivanja. Mislim da, ukoliko ovo budemo u stanju ostvariti, naravno u suradnji s izvršnom i zakonodavnom vlasti, onda će cjelokupno društvo Srbije, kako onaj većinski, tako i manjinski dio, putem svojih političkih predstavnika prijeći na jedan viši stupanj konsenzualnoga vođenja društva kroz rješavanje problema. Ukoliko se to ostvari, onda će se društvo ove zemlje moći pohvaliti jednim višim stupnjem ostvarene demokracije.

HR: Kao koordinator nacionalnih vijeća, jeste li u mogućnosti procijeniti vrijedi li to za sve manjine i njihova nacionalna vijeća?

Moj mandat je već praktički istekao i sljedeći koordinator će biti predsjednik Rumunjskog nacionalnog vijeća Danijel Petrović, ali ljetna sezona sprečava da se to i provede. S druge strane, koordinator nije

ovlašten davati ocjene o nacionalnim vijećima, njihovoj spremnosti i razvijenosti, ali uvjeren sam da je svaka manjinska zajednica sposobna odlučiti do koje se mjere želi koristiti instrumentima manjinske zaštite i instrumentima manjinske autonomije. Znam pouzdano, u pogledu mađarske zajednice, da smo mi spremni preuzeti odgovornost čak i za vođenje određenih institucija. Ne treba zaboraviti da MNV u ovom trenutku upravlja osnivačkim funkcijama nad naj-

većim brojem institucija. To su – Magyar Szó, Hét Nap, Zavod za kulturu vojvodanskih Mađara i Izdavački zavod Forum, koji će biti u režimu suosnivaštva s pokrajinskom skupštinom. I ovo ukazuje na to da je vojvodanska praksa jako razvijena po tom pitanju, odnosno da manjinske zajednice imaju pruženu šansu, a svatko će u danom trenutku prihvatiti ono što se od te ponude može prihvatiti, dok će u daljnjem razdoblju možda i proširiti svoje želje i ambicije. Svaka manjinska zajednica i svako nacionalno vijeće trebaju sami odlučiti do koje će mjere sudjelovati u ostvarivanju omogućenih prava.

HR: Je li način izbora konačno definiran?

Ništa nije konačno definirano u pogledu načina izbora. Mađarska zajednica bi evidentno željela imati mogućnost za neposredni izbor, što pretpostavlja ustrojanje posebnih manjinskih biračkih popisa. Pri tome je stajalište

MNV-a sasvim jasno: o uvođenju posebnih manjinskih popisa može se razgovarati samo u slučaju da se 50 posto odraslih Mađara upiše u taj birački popis, jer ne dolazi u obzir da manjina odlučuje na neposrednim izborima o interesu većine.

Međutim, postoji izvjestan otpor, kako u izvršnoj vlasti, tako i unutar međunarodnih organizacija, protiv ideje neposrednih izbora. Opće javno i političko mnijenje dakle favorizira zadržavanje elektorsko-

Prvo, očekujem od njega da me nazove, jer sam mu se već pismeno obratio čestitkom. Ali, šalu na stranu, mora podići razinu aktivnosti dosadašnje Službe za ljudska i manjinska prava na razinu ministarstva, što će reći da mora prihvatiti činjenicu da će njegovo Ministarstvo biti među ostalima i neka vrsta prometnog policajca u komunikaciji manjinskih nacionalnih vijeća i tijela izvršne vlasti. Očekujem od njega, u prvom redu kao čovjeka iz Novog Sada, koji slovi za čovjeka koji je privržen Vojvodini, da ostvari punu suradnju s izvršnim tijelima vlasti APV, jer tradicije koje postoje i koje će evidentno nadživjeti promjene vlasti govore u prilog tome da se ne moramo stidjeti razine uspostavljene komunikacije između pokrajinskih tijela vlasti i nacionalno-manjinskih vijeća. Nadalje, očekujem da njemu, kao vrsnom pravniku, prioritet bude priprema Zakona o nacionalnim vijećima, a među ostalim očekujem i njegovu izrazito aktivnu ulogu u rehabilitaciji pomalo zaostale razine bilateralne suradnje sa svim zemljama s kojima Srbija ima zaključen sporazum o zaštiti nacionalnih manjina. To je, naime, jedna sasvim dobra mogućnost za dokazivanje toga da Srbija bilateralu uvažava kao potrebnu stvar, da Srbija vjeruje u dobrosusjedске odnose, da Srbija nije zemlja koja će se zatvoriti zbog problema s jedne strane i da će se lišiti političke komunikacije s drugom stranom svijeta.

HR: Još uvijek je aktualno nekoliko predloženih modela zakona o izboru i ovlastima nacionalno-manjinskih vijeća...

Još za vrijeme postojanja bivše savezne vlade, odnosno Savjeta ministara državne zajednice, tadašnji ministar za manjine i ljudska prava Rasim Ljajić inicirao je nastavak rada u ekspertskoj skupini, koja je pisala izvorni tekst manjinskog zakona upravo s naglaskom na formuliranju odredaba o ovlastima vijeća, a u kojoj su sudjelovali i ugledni pravници iz mađarske zajednice. Postoji i model od strane određene skupine eksperata okupljene oko Gorana Bašića i Centra za istraživanje etniciteta i mislim da nije daleko od istine ako kažem kako je to ekspertska skupina koja je bliska DS-u. Njihove pozicije i ideje nisu tako loše, međutim, uvjeren sam da to nije pravi put ili je to samo jedan od mogućih putova. O čemu se zapravo radi? Velika konceptijska razlika između starijih koncepata zakona o nacionalnim vijećima i ovoga, koji se vezuje uz ime Gorana Bašića, jest u tome što prvi koncept polazi od jedinstve-

ga sustava. Inače sam svjestan toga da snage koje trebaju tvoriti jedno nacionalno-manjinsko vijeće trebaju biti umješne da se izbore za pobjedu – kako u jednom, tako i u drugom sustavu, i nitko neće biti spriječen sudjelovati u političkoj utakmici. Stoga je tvrdnja da jedan izborni sustav ide u prilog samo jednoj političkoj opciji – glupost. Gubitnička opcija će biti gubitnička opcija bilo da se izbori provode po jednom ili drugom sustavu. A moje je stajalište da već trebamo imati pravila izbora i prionuti tom poslu, koji nas čeka kad-tad.

HR: Kad očekujete donošenje zakona, odnosno nove izbore za vijeća?

Objektivno govoreći, ako bi se pripremio prijedlog zakona do kraja godine, bio bih zadovoljan. Onda još slijedi parlamentarna procedura, tako da niti jedne izbore ne mogu zamisliti prije proljeća.

HR: Što očekujete od novog ministra za ljudska i manjinska prava?

nih nacionalnih vijeća, koja se za svaku manjinsku zajednicu biraju na razini zemlje bez obzira na zemljopisni položaj, rasprostranjenost i lokaliziranost pripadnika te manjinske zajednice, a ovaj svježiji prijedlog se zasniva na principu decentralizacije, ali ja bih rekao nazovi decentralizacije, jer čim se manjinske ovlasti u oblasti samouprave u toj mjeri decentraliziraju, kako je to ovdje predviđeno, onda dolazi do rasplinjavanja, a ne do decentralizacije. Mogu prihvatiti da većinskom političkom establišmentu više odgovara difuznost i slabost sustava manjinske samouprave, a s druge strane tvrdim da manjinskim zajednicama odgovara koncentrirana snaga manjinske samouprave. Budimo sasvim konkretni, decentralizirana manjinska samouprava odgovara onim manjinskim zajednicama koje u dosadašnjem razvoju višestranačja nemaju svoje lokalne političke organizacije, koje na lokalnu ne mogu ili u manjoj mjeri mogu istupati za ostvarivanje i zaštitu svojih manjinskih političkih i društvenih interesa.

Kada smo otvorili unutar nacionalno-manjinskih vijeća ovo pitanje, meni se činilo najpoštenijim rješenjem da se u nekom novom zakonu ostavi mogućnost alternative. Prema tome, neka se ostavi samoj manjinskoj zajednici odlučivanje o tome hoće li željeti sustav lokalnih samouprava ili će se zadovoljiti samo jednom na razini cijele republike (a u slučaju Mađara, a i Hrvata, to je praktički Vojvodina). Kod analize složenosti društvenog položaja manjinskih zajednica jednostavno moramo uvažiti činjenicu da neki politički sustav možda odgovara jednoj manjinskoj zajednici, a drugoj će možda nešto drugo odgovarati. Ako je to točno, onda je u skladu s principima demokracije da se izrade i u sam tekst zakona uvrste različiti modaliteti, a da se zajednicama ostavi mogućnost izbora između tih modaliteta. To naravno pod uvjetom da se i dalje održi situacija da je nekim manjinskim zajednicama zgodnije koristiti se jednim, a drugima – drugim sustavom.

HR: Predstavlja li problem u funkcioniranju nacionalnih vijeća to što se mandat odužio?

Praktički ne, ali moram priznati – nije normalno da država ne vodi računa o duljini trajanja mandata tijela, koje je nastalo na osnovi zakona donesenog u ovoj zemlji. Mislim da je nenormalno tolerirati takozvani ex-lex status, nije ni elegantno, niti prihvatljivo, ali s druge strane ponovno moram istaknuti kako mi ne možemo pobjeći

od naše odgovornosti. Mi nismo mogli spustiti roletu nakon isteka četiri godine, mi, naime, nosimo odgovornost za određene procese u našoj manjinskoj zajednici, ako ni za što drugo, onda za pogon i funkcioniranje svih onih institucija čiji smo mi osnivači. Prema tome, mi od ove ne baš poželjne situacije, sve da i hoćemo, ne možemo pobjeći. Mi moramo završiti naš mandat i ja bih volio da što prije stignemo do situacije kada ćemo imati zakon koji sadrži i pravila o izborima, kako bismo konačno mogli napraviti novi izborni ciklus.

HR: Što je težište u radu i koji su prioritetni ciljevi Mađarskog nacionalnog vijeća?

Prioritet je održavanje funkcionalnosti institucija, što je, izvan svake sumnje, nadraslo teoretsko politiziranje. Funkcija zastupanja interesa u oblastima kulture, obrazovanja, informiranja i službene uporabe jezika je ipak jedna

namijenjenih od strane pokrajine za naše aktivnosti, o natječajima o dodjeli sredstava koje dobivamo od mađarske javne fundacije za podršku mađarskim manjinskim zajednicama u dijelu koji je namijenjen vojvođanskim Mađarima, a sudjelujemo i na natječajima za sredstva u pogledu drugih programa koje sami osmislimo. Na primjer, konkurirali smo za određena sredstva, a zatim smo proveli natječaj za nadoknadu troškova diploma stečenih u inozemstvu. Na taj smo način ljudima sa stečenim visokoškolskim diplomama, njih oko 163, osigurali vraćanje dokazanih troškova nostrifikacije. Razvijamo i upravo sada počinjemo sklapati proračun za jedan program dopunskog obrazovanja za mađarske srednjoškolce iz srpskog jezika. Naime, evidentna je činjenica da u određenim sredinama mladi Mađari u nedopustivoj mjeri loše govore srpski jezik. Mislimo da je to u prvom redu posljedica ukupnih društvenih događanja

teroteska odrednica, a mi moramo voditi računa o svojim institucijama. Istodobno vodimo računa i o oblastima obrazovanja, kulture, medija i to je jedan izuzetno širok dijapazon stalnih aktivnosti. Ono u čemu smo puno postigli jest sudjelovanje u donošenju odluka o finansijskoj podršci civilnim i manjinskim društvenim aktivnostima u navedenim oblastima. Imamo fundaciju koja je nazvana po *Lászlu Szekeresu*, bivšem direktoru Gradskog muzeja u Subotici, koja je preuzela na sebe odgovornost, zajedno s Odborom za kulturu našeg MNV-a, da donosi odluke po različitim natječajima. Odlučujemo o natječajima u pogledu sredstava

posljednjih 18 godina, ali i školski programi su nedostatni. Mi tražimo sredstva kako bismo im omogućili da poboljšanjem jezičnih znanja i kapaciteta s boljim šansama sudjeluju u daljnjem školovanju ovdje u zemlji, i da sebi omoguće bolji nastup na tržištu rada u ovoj zemlji. Sredstva ćemo tražiti dijelom od Ministarstva kulture RS, dijelom od međunarodnih organizacija lociranih u Beogradu i dijelom od mađarske vlade. Sada završavamo ispitivanje javnog mnijenja u gradovima za koje smo ocijenili da su pogodni tom vrstom specifične jezične segregacije u srednjim školama i čim to završimo idemo u potragu

za novcem. I danas smo u izvršavanju jednog projekta, koji je ranije počeo i ima za cilj davanje novčane pozajmice poduzetnicima Mađarima koji žele pokrenuti svoj obrt ili poduzeće. Bavimo se velikim setom pitanja i aktivnosti, ali bi nabiranje moglo dugo trajati.

HR: Koliki je udio finansijskih sredstava koje sami osigurujete u ukupnom proračunu MNV-a?

To nismo nikada računali, ali naše je opredjeljenje od samog početka temeljeno na stavu da smo mi u takvom položaju u kojem se možemo i moramo oslanjati – kako na sredstva iz domaćih proračuna, tako i iz proračuna Republike Mađarske namijenjenog manjinskim zajednicama, a nećemo se stidjeti niti toga da aplikacije podnesmo i međunarodnim organizacijama. Znajući da se otvaraju, istina skromno, i fondovi EU i očekujući da će se trend, koji je manifestiran izborom Vlade Republike Srbije nastaviti, i te će se naše moguć-

nosti proširiti. Vrlo je važno biti aktivan u tom pogledu, biti inventivan, pronalaziti nove mogućnosti i nove projekte. Ne kažem da ne bismo mogli još više, ali ja sam sasvim zadovoljan i time što smo do sada postigli.

HR: Koliko ljudi radi na svim tim programima u MNV-u?

U profesionalnom pogonu imamo samo tajnice na koje pada veliki dio administriranja, dok u našim odborima radi oko 60 ljudi. Ali moram priznati da većina izvršavanja poslova i politiziranja i u našem vijeću pada na leđa šest do osam ljudi. ■

Antonija Čota podnijela neopozivu ostavku na dužnost potpredsjednice DSHV-a

Duboko sam nezadovoljna politikom stranke

U obrazloženju ostavke, Antonija Čota navodi kako se DSHV pokušava nametnuti kao tutor hrvatske zajednice, u potpunosti zapostavljajući časne ciljeve koje su osnivači stranke pred sebe postavili 1990. godine

Potpredsjednica DSHV-a Antonija Čota u srijedu je podnijela neopozivu ostavku na tu dužnost. Ostavku je uputila Vijeću DSHV-a.

»Duboko nezadovoljna politikom DSHV-a koju provodi sadašnje stranačko vodstvo, podnosim neopozivu ostavku na dužnost dopredsjednice stranke«, piše u ostavci Antonije Čota. »Ne mogu i ne želim prihvatiti da osnovni principi DSHV-a trebaju biti sila, nedemokracija, nekompetentost i negativna selekcija kadrova. Umjesto da se DSHV zalaže za ostvarenje i poboljšanje prava hrvatske nacionalne zajednice, stranka se već duže vrijeme pokušava nametnuti isključivo kao tutor hrvatske zajednice, u potpunosti zapostavljajući časne ciljeve koje su osnivači stranke pred sebe postavili 1990. godine.

Ne želim sudjelovati u stalnoj proizvodnji neprijatelja među Hrvatima u Vojvodini, niti u grubim pokušajima »osvajanja« hrvatskih institucija. Osobito ne želim biti dijelom mašinerije

koja, s jedne strane, bjesomučno proziva, lažno optužuje i »diferencira« svoje sunarodnjake, a s druge strane, potpuno zanemaruje interese stranke i hrvatske zajednice.

Budući da su prethodnih mjeseci iscrpljeni svi moji pokušaji da se sa sadašnjim vodstvom, predsjednikom i dopredsjednicima, kroz dijalog nadvladaju veliki problemi koji su se nadvili nad stranku, ne preostaje mi drugo, nego povlačenje iz takvog vodstva. Nisam spremna i dalje snositi odgovornost za evidentno lošu politiku DSHV-a, koji više niti na izborima nije u stanju provjeriti svoje mjesto u političkom životu.

Nadajući se promjenama u DSHV-u, koje su neophodne, i dalje ostajem članicom stranke, na raspolaganju svojoj, hrvatskoj zajednici.«

Antonija Čota je, inače, zamjenica pokrajinskog tajnika za propise, upravu i nacionalne manjine, te članica Izvršnog odbora HNV-a zadužena za područje kulture.

S. D.

Nadzorni odbor NIU »Hrvatska riječ« Upravnom odboru ustanove naložio rebalans financijskog plana

Prekoračenje u troškovima Upravnog odbora

Nadzorni odbor NIU »Hrvatska riječ« naložio je Upravnom odboru ove ustanove da, zbog prekoračenja financijskog plana u prvih šest mjeseci 2008. godine, u što kraćem roku donese rebalans financijskog plana za 2008. godinu, kao i da donese prijedlog plana za 2009. godinu.

Prekoračenje rashoda najveće je kod troškova rada Upravnog odbora, jer je za prvih šest mjeseci premašen ukupan iznos predviđen za cijelu godinu. Da bi se razlika nadomjestila, u prvom polugodištu došlo je do prelijevanja sredstava, zaključak je Nadzornog odbora.

Nadzorni odbor je također konstatirao da je u prvih šest mjeseci ove godine NIU »Hrvatska riječ« ostvarila povećanje prihoda od oglasa, i to u iznosu dva puta većem od planiranog, ali je ostvareni prihod od prodaje knjiga puno manji od planiranog. Zabilježeno je i kako je planom za 2008. predviđeno 800.000 dinara za tiskanje knjiga, a do sada ništa od toga nije realizirano, odnosno nije objavljena niti jedna knjiga.

Sjednicom Nadzornog odbora, koja je u sjedištu NIU »Hrvatska riječ« održana 14. srpnja, predsjedavala je predsjednica Antonija Čota, uz aktivno sudjelovanje članova Nadzornog odbora Zdenke Sudarević i Bele Ivkovića, v. d. direktorice Jasminke Dulić i predstavnice knjigovodstvenog biroa »Temako« Marije Isaković.

Temeljem članka 10. i članka 29. Zakona o procjeni utjecaja na okoliš (»Službeni glasnik RS« broj 135/04), Općinska uprava. Služba za komunalne poslove, poduzetništvo i zaštitu okoliša, Subotica, Trg slobode br. 1

OBAVJEŠTAVA

Da je nositelj projekta »Minerva« d.o.o., Karadordeva cesta 37 – Subotica, podnio Zahtjev za odlučivanjem o potrebi procjene utjecaja na okoliš za projekt »Glavni projekt rekonstrukcije i adaptacije podružnice OTP banke«, koji se nalazi na katastarskoj čestici br. 3774, k.o. Stari Grad, na području Općine Subotica.

Uvid u podatke i dokumentaciju iz Zahtjeva nositelja projekta može se izvršiti u prostorijama Službe za komunalne poslove, poduzetništvo i zaštitu okoliša, II. kat Stare gradske kuće - ured 226, svakoga radnoga dana od 10 do 12 sati, u razdoblju od 18. 7. 2008. do 28. 7. 2008. godine.

Na Verušiću, na salašu Josipa i Gize Kujundžić, održano »Takmičenje

Risari žito

*Pobjednici Stipan Kujundžić i Ruža Juhas iz Male Bosne * Prema procjeni*

Eto i žetva je gotova. Samo gdje god ima njiva na kojima još žito stoji nepokošeno. Nije bilo oluja niti tuče, pa je rodilo gotovo dvostruko nego prošle godine. Molili su poljoprivrednici, a molitve su uslišane. Žito je u silose spremljeno, a otkupna je cijena kao i prethodnih godina – problematična. Nikako se uskladiti ne da, tako da i proizvođači budu zadovoljni. Vrijeme je za proslaviti urađeno, za pokazati kako se i nekada radilo, da se ne zaboravi kako su risari i risaruše umjeli i postizali ono što sada rade suvremeni kombajni. Tako je i ove godine u sklopu manifestacije »Dužijanca« organizirano »Takmičenje risara«. Ovoga puta na Verušiću, na njivi i salašu gostoprivljivih domaćina Josipa i Gize Kujundžić u subotu 12. srpnja. Uz domaćine u organizaciji natjecanja pomagao je i predsjednik MZ Peščara Miroslav Kiš.

RISARI: Na natjecanje risara prijavilo se 30 risara iz Verušića, Starog Žednika, Male Bosne, Tavankuta i MZ Peščara. Bilo je desetero mladih iz Đurđina, Starog Žednika, Male Bosne i MZ Peščara, a gosti, njih 34, došli su iz Županje, Mužlje, Sajana, Kecela, Kragujevca, Čordaša, Crne Bare i Gornjeg Brega. Sudjelovalo je i 20 risara iz HKC »Bunjevačko kolo«.

Vrijedni su risari na njivu rano ujutro izašli, još dok ima rose, jer samo se onda mogu isplesti uža koja služe za povezivanje snoplja žita. Za to vrijeme reduše su (a na salašu ih je bilo 50)

pripravljale ručak (doručak) kako bi se risari okrijepili za početak košnje.

Fijakerima su na natjecanje stigli i gosti – gradonačelnik Subotice Saša Vučinić, predsjednik Organizacijskog odbora Dužijance Davor Dulić, republički ministar za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Saša Dragin, konzulica Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Subotici Iva Aranjoš, dogradonačelnik Subotice Pero Horvacki, načelnik Sjevernobačkog okruga Zoran Prčić, pročelnik za školstvo, kulturu i šport Vukovarske županije Grgo Krajina, predsjednik DSHV-a i skupštinski zastupnik Petar Kuntić, zamjenica pokrajinskog tajnika za propise, upravu i nacionalne manjine Antonija Čota, mons. dr. Andrija Kopilović i bivši gradonačelnik Géza Kucsera.

Svi su zajedno sjeli, okrijepili se slaninom, onom bijelom pet prstiju debelom, kiselnom (kiselim mlijekom), kruhom u krušnoj peći pečanim i lukom.

Prije početka natjecateljskog dijela i gosti su se oprobali u košnji žita, a vrijedno je spomenuti kako je ministar Dragin prvi žito pokosio.

U narodnim nošnjama, ispraćeni od domaćina, opremljeni alatima, risari i risaruše krenuli su na njivu. Zauzeli su svoje parcele i pod budnim okom žirija započeli rad.

Znalački, vještim su rukama padali otkosi pod kosama risara, a za njima su risaruše skupljale žito.

Davor Dulić, predsjednik Organizacijskog odbora Dužijance

»Ovogodišnje je natjecanje dobra platforma za buduću, u svakom segmentu kvalitetnije i veće manifestacije. Iako je bilo puno novina, čak i prijepornih, zadovoljan sam i smatram da je manifestacija uspjela jer je bilo puno ljudi, iako je propaganda zatajila, zadovoljstvo se vidjelo i po ljudima koji nisu napuštali salaš. U natjecanje smo unijeli mnogo novina, pa i osporavanih, npr. kosidba mladih. Mi moramo znati kako naši risari imaju preko šezdeset godina u prosjeku, a mlade moramo motivirati i obučiti ih, kako bismo sutra imali natjecatelje. Bina i VIP loža bili su razdvojeni, ugostiteljska ponuda je bila bolja, od 9 postavljenih prodajnih štandova 7 je popunjeno, po prvi put je na Risarskom kolu nastupio i jedan zabavljač, Šima Jovanovac, a sudeći po posjetu njegov je angažman opravdan. Postavljeni su novi moderni toaleti. Naravno, bilo je i propusta. I uspjehe i propuste treba sagledati, stručno ih analizirati i usmjeriti se na poboljšanje natjecanja«, rekao je Davor Dulić.

Iva Aranjoš, domaćini
i Vinko Aranjoš

Davor Dulić, Saša Vučinić i Saša Dragin

pokosili

nama organizatora, manifestacija je okupila oko 2500 posjetitelja

Čantavirski put br. 21
Stogodišnji salaš

Salaš na kojem je održano »Takmičenje risara«, manifestacija u okviru Dužijance 2008, vlasništvo Josipa i Gize Kujundžić, poznatih i po nadimku Lesekur, podignut je točno prije sto godina. Na salašu pokraj njih žive i sin Tomislav, snaja Marija, unuci Jelena i Branislav. Josip i Giza imaju i sina Vladimira koji sa ženom Suzanom ima dvoje djece – Valentinu i Martinu. Salaš za svoga postojanja nikada nije bio napuštan, pa tako i danas živi marom i vrijednoćom domaćina.

NATJECANJE: »Takmičenje risara« organizirano je u novom ruhu. Postavljena je bina, s koje su nazočne zabavljali tamburaški ansambl »Hajo« i »Biseri«, postavljeni su štandovi na kojima su svoje umijeće pokazale slamarke, NIU »Hrvatska riječ« je prodavala novine i knjige, bilo je tu korpara, obučara, a mogli su se kupiti i slatkiši i »listići«. Bilo je i šatri pod koje se moglo od sunca skloniti i osvježiti.

Dok su risari završavali svoj posao a žiri bilježio i zbrajao poene, djeca su nam pokazala dječju igru kasalisice. Vodonoše, cure u narodnim nošnjama, nudile su vođu iz metalnih »kana«, a likovnjaci HKC »Bunjevačko kolo« sa svojim gostima iz Belog Manastira su pod salašom, u hladu, slikali. Konjari, njih devetnaest, u fijkakerima su po njivi vozili posjetitelje kojih je, prema procjenama organizatora, bilo oko 2500.

Grgo Krajina, pročelnik za školstvo, kulturu i šport Vukovarske županije

»Prvi sam put na natjecanju risara. Oduševljen sam organizacijom kao i veličinom manifestacije. Nadam se da će nas kontakti koje uspostavljamo bolje povezati i unaprijediti gospodarske i kulturne odnose Vukovara i Subotice«, rekao nam je Grgo Krajina.

Bernadica Ivanković i neumorni Alojzije Stantić (koji je objašnjavao vrednote nekadašnjeg risa) bili su voditelji programa a predstavili su i ovogodišnjeg bandaša Antuna Kuntića i bandašicu Jelenu Gabrić.

Mašinar, ranjač, dobošarke, mereš, radojaš, slamar, koljari, plivarke, bacač snoplja na staroj su vršalici pokazali kako je nekad žito do džaka dolazilo.

POBJEDNICI: Prošlo je jedan poslije podne kad su objavljeni rezultati, a prvim su se mjestom okitili Stipan Kujundžić i Ruža Juhas iz Male Bosne, drugo su mjesto zauzeli Perica Tikvicki i Emera Poljaković iz Starog Žednika a na treće se plasirali Vinko Stantić i Klara Kujundžić iz Male Bosne. I među mladima su proglašeni pobjednici: prvo su mjesto osvojili Marjan Marcikić i Snežana Županek, drugo Željko Ivković Ivandekić i Snežana Orčić, a treći su bili Siniša Kopunović i Marina Bačić. A zapravo svi su pobjednici bili jer po onoj vrućini bilo je teško ništa ne raditi a kamoli žito kositi.

Navečer su goste zabavljali Šima Jovanovac, ansambl »Đeram« iz Vinkovaca i Mladi tamburaši iz Subotice.

M. Kopunović

Saša Vučinić,
gradonačelnik Subotice

»Ova manifestacija nemjerljivog je značaja za Suboticu i Subotičane. Ona pokazuje kako se na najbolji način čuva tradicija i kako su ljudi s ovih prostora marljivi i vrijedni i koliko cijene rad«, izjavio nam je gradonačelnik Saša Vučinić.

HRVATSKARIJEČ

Štand
Hrvatske riječi

Igra kasalisice

Pobjednici

Hrvati u Srijemu

U Rumi, na Bregu

*Danas u Rumi ima tek 2 tisuće katoličkih vjernika, najviše Hrvata * Govoriti o Hrvatima u Rumi, na Bregu, nemoguće je, a ne govoriti o HKPD »Matija Gubec«, jer je to zaštitni znak hrvatstva na ovim prostorima*

Dugo nisam bio u Rumi i već dugo se spremam na tu stranu, a prigoda je iskrsnula netom – mlada misa u župi Uzvišenja svetog Križa u čast mladomisnika *Ladislava Dorta*, rođenjem Hrtkovčana.

Prekrasan događaj! Puno svijeta, puno Rumljana, puno Srijemaca, koji su hodočastili iz svojih mjesta, puno svećenika – valjda su se okupili svi svećenici novouspostavljene Srijemske biskupije, pa grkokatolički svećenici iz Srijema i pravoslavni svećenici iz Rume. I dan je nekako svečan, ljetni, iznimno topao, ispunjen emocijama brojnih vjernika koji su napunili poveliku rumsku crkvu, podignutu još 1813. godine blagošću vlastelinske obitelji *Pejačević*, jer crkva je građena za više od desetak tisuća vjernika – Hrvata, Nijemaca i Mađara.

I govor domaćeg župnika vlč. *Željka Tovila*, Srijemca iz Vodinaca kod Vinkovaca, bio je topao i priateljski. Riječi potpore mladome

godina, kada je ovdje počeo službu Božju pok. preč. *Miler*, župnik petrovaradinski i upravitelj Svetišta Majke Božje Tekijske. »Dragi Laci, ova svečana euharistija tebi u čast, a na radost svih srijemskih svećenika, bogoslova i časnih sestara, te vjerničkog puka kojemu si darovan, uvest će te u red braće svećenika novoproglašene Srijemske biskupije. Ući ćeš svečano u ovu našu crkvu, gdje si bio ministrant, u procesiji s pjesmom i klicanjem puka, ali znaj – ne ulaziš kao kralj, već kao sluga Božji, uvijek na raspolaganju Gospodinu i na svagdanjoj potpori svojim vjernicima. Neka ti ova prva, a i svaka druga misa, bude neodvojiva od života i zdušno vrši volju Božju«, rekao je vlč. Tovilo.

Mladomisnik Dort zatim je primio majčin blagoslov i procesija je krenula put crkve, a novi je svećenik prikazao doista lijepu i svečanu euharistiju. Dojmljivo i vrlo nadahnuto govorio je i propovjednik, župnik župe sv. Dimitrija u Srijem-

RUMA NEKAD I SAD: Povijest Hrvata u Rumi ujedno je i povijest župe Uzvišenja sv. Križa. Ruma je staro naselje u Srijemu na živopisnim padinama Fruške gore, odijeljeno od Kraljevaca Suhim dolom na istoku, na jugu pustarom

da je pravoslavnih kuća 390, s tri pravoslavne crkve i 3 svećenika. Također stoji da je započela gradnja nove katoličke crkve Uzvišenja sv. Križa i da je stigla do prozora, voljom i financijama grofa Ivana Nepomuka Pejačevića, dok župlja-

Središte grada

kolegi, riječi hvale Bogu na izboru novoga svećenika, i podsjećanje da je ovo prva mlada misa nakon 56

skoj Mitrovici preč. *Edo Španović*, dekan mitrovačkog Dekanata i časni kanonik.

Begovina, na sjeveru pustarom Borkovac, a na zapadu od Vognja potokom Kudoš.

Postoji dosta zapisa o Rumi, no, navest ću samo dr. *Stjepana Sršana* i »Kanonске vizitacije Srijema«, knjiga IV. i VI., te *Ratka Rackovića* »Hrvati u Rumi na Bregu« i »Doseljavanje i duhovni život Hrvata u Rumi«.

Prema podacima iz 1763. godine i vizitaciji biskupa *Ivana Paksija*, dr. Sršan navodi da je u Rumi bilo 162 katoličke kuće s 863 osobe, sposobnih za ispovijed i pričest 558 i bračnih parova 180. Samo par godina poslije, 1765. godine, bilo je 170 katoličkih domova, dok je pravoslavnih kuća 114. Pola stoljeća poslije, 1811. godine – kada vizitaciju radi biskup *Antun Mandić*, stoji da je u Rumi bilo 450 katoličkih domova, 464 bračna para s ukupno 2.531 osobom, a

ni sudjeluju dragovoljnim radom.

I prema podacima iz vizitacije iz godine 1822. za biskupa *Emerika Karla Raffaya*, stoji da je nova crkva sagrađena od tvrdoga materijala godine 1813., a blagoslovljena je 14. rujna iste godine. Sagrađen je i toranj visok 20 hvati, zvona su u dobrom stanju i postavljeni su novi satovi na sve četiri strane. Sazidan je i župni dvor, na kat, u glavnoj ulici odmah do crkve. Župnik je vlč. *Ivan Kovačević*, rodom iz Ljube, a pomoćnici su mu *Valentin Vukasović* iz Beravaca i *Matija Vojvodić* iz Iloka. Kuharica je *Terezija Bund*, udovica u poodmaklim godinama iz Rume. Ruma je tada imala 560 katoličkih domova s 3.120 osoba, dok je pravoslavnih 540 i osoba 2.990.

Ratko Racković navodi da je mitrovačko vlastelinstvo kupio od Odeskalskija grof *Marko Alek-*

sandar Pejačević 1745. godine, a sadržavalo je, osim Mitrovice, i sela: Rumu, Subotište, Buđanovci, Kraljevci, Jelenci, Mali Radinci, Putinci, Petrovci, Dobrinici, Sibač i Šelevranci. No, kako je to i godina razgraničenja granice i paorije u Srijemu, a Mitrovica je bila važno uporište granice na Savi, Pejačević je odlučio stvoriti novo trgovište, i to baš u Rumi. Već 1747. godine zamolio je caricu *Mariju Tereziju* da novo naselje proglasi trgovištem i potvrda o statusu stigla je već 1749. godine, ali su prvi sajmovi održani već u listopadu 1747. Također navodi da je godine 1771. Ruma imala 317 kuća - 165 njemačkih, 120 srpskih i 28 hrvatskih i mađarskih.

Danas u Rumi ima tek 2 tisuće katoličkih vjernika, najviše Hrvata, a euharistiju redovito pohađa 250 – 280 vjernika. Organiziran je i vjeronauk za djecu u rumskim školama, što pokriva jedna vjeroučiteljica, i župni vjeronauk na koji dolazi dvadesetak djece i mladeži. Na žalost, vlč. Željko Tovilo, koji je u župi tek nešto više od dvije godine, podijelio je samo dva sakramenta krštenja, po jedan za svaku godinu, a isto tako i sakrament ženidbe, što će reći – po jedno vjenčanje u svakoj godini, dok je ukopa bilo 30 – 35 na godinu. Velika katolička crkva u središtu Rume, prepuna je samo u nekoliko prigoda: za polnoćku, za uskršne blagdane i za crkveni god, 14. rujna, a župnik blagoslovi do 300 kuća i stanova, što znači da ima izravan kontakt tek s tisuću vjernika.

»E, nekada smo imali desetak tisuća katolika. Ruma je bila puna Nijemaca, koji su protjerani 1944. godine, pa smo ovu našu župu morali dizati od početka. Pa su došle 70-te, kada su se ljudi plašili glasno reći da su Hrvati, a meni su govorili: 'Velečasni, nemojte mi dolaziti da svi vide, bojim se zbog posla'. Ponovno smo morali podizati našu katoličku zajednicu, a onda su došla još teža vremena – 90-te, kada su naše ljude otvoreno protjerivali i mnoge su obitelji, posebice mlađi ljudi, s dosta djece otišle u Hrvatsku, pa je ponovno došlo vrijeme oživljavanja naše zajednice. Ja sam tu uradio koliko sam mogao, a vidim da je to dobro nastavio Željko«, rekao nam je vlč. *Boško Radičević*, župnik koji je rumsku župu vodio punih tridesetak godina.

Mladomisnik
Ladislav Dort

RUMSKI TAMBURAŠI: Govoriti o Hrvatima u Rumi, na Bregu, nemoguće je, a ne govoriti o HKPD »Matija Gubec«, jer je to zaštitni znak hrvatstva na ovim prostorima, a uskoro će obilježiti 105. obljetnicu. Naime, na logotipu društva stoji da je osnovano 1919. godine, no, nedavno su došli do originalnog zapisnika iz kojega je vidljivo da je

diljem Hrvatske, no, danas je aktualan veliki i mali tamburaški orkestar, recitatorska i dramska sekcija, ali društvo i danas broji 420 članova. »U društvu sam od malih nogu, igrao sam, svirao, pjevao u zboru i obnašao gotovo sve dužnosti, a predsjednik sam već 5. – 6. mandat za redom«, kaže nam *Zlatko Kolarić*, predsjednik HPKD »Matija

Crkva Uzvišenja svetog Križa

društvo osnovano 1903. godine, a to je, znači, prije 105 godina. Nekada je društvo brojilo desetak sekcija i sve su radile kao sat, folklor je bio poznat diljem Vojvodine i

Gubec«. »I sin je nastavio mojim stopama. U Srijemu, u Vojvodini, nema grada gdje nismo nastupili, a znaju nas i diljem Srbije i diljem Hrvatske. Mi smo među osnivači-

ma Festivala tamburaške glazbe u Osijeku i tamo smo česti gosti, ali smo i osnivači Festivala muzičkih društava Vojvodine i često u Rumi ugostimo najbolje tamburaše iz čitave Srbije i susjednih zemalja. Od 1951. godine društvo nosi naziv HPKD »Matija Gubec«, i uvijek smo bili ponosni na taj naš hrvatski predznak. Nastupali smo par puta u Zagrebu, jednom u Lisinskom, jednom u Siget, u Zaprešiću i gdje sve ne. Imamo naše prostorije u Ulici Matije Gupca, na tom je raskrižju i naš križ iz 1883. godine, izmješten i posvećen 2006. godine, a sagradili smo i nove prostorije na radost naše djece i mladeži. Naše su prostorije otvorene svakoga dana i nedjeljom prije podne, a probe su redovito dva puta tjedno«, rekao nam je Zlatko Kolarić.

»Mi Rumljani se volimo hvaliti da smo najtamburaškiji grad na svijetu, jer od 50-tak tisuća žitelja, u Rumi imamo čak tri velika tamburaška orkestra. Negdje 2005. godine meni padne na um ideja da okupimo sve rumske tamburaše na jednom koncertu i uspjelo nam je, za godišnjicu našega društva na sceni Kulturnog centra u Rumi nastupilo je 108 tamburaša, i taj je koncert bio za pamćenje«, hvali se *Josip-Joca Jurca*, ravnatelj velikog Tamburaškog orkestra HPKD »Matija Gubec«.

Rumljani su oduvijek imali zbor i tamburaše, a od 1964. godine, kada je osnovan Festival muzičkih društava Vojvodine, imaju veliki i mali sastav. Nekako je išlo do 90-tih, kada su se Hrvati iz Rume morali seliti, pa je u Hrvatsku otišlo čak 17 članova društva, dobrih tamburaša. Ali evo, Joca je sve ponovno animirao i okupio. Sviraju sve - od narodne glazbe i kola do klasika. Posljednjih godina imaju godišnje koncerte u Rumi, sviraju božićne koncerte u Zemunu i okolnim mjestima, snimili su dva CD-a, a godišnje im koncerte prenosi RTV Novi Sad. Ima ih 32, a zna ih biti i do 40, a probe su redovito dva puta tjedno, i češće, kada ureba.

I dok u predvečerje odlazim iz Rume, a sunce na zalasku boji zapad rumenilom, s radija u autu prati me glazba rumskih tamburaša i svatovac *Katarine Atanacković*. I po kiši, blatu ili snijegu, najljepše su igranke na Bregu.

Slavko Žebić

Temeljem Odluke o proračunu Općine Subotica za 2008. godinu objavljene u »Sl. list Općine Subotica« br. 39/07, Financijskog plana funkcije 090 – Socijalna zaštita, razdio 2. glava 29. korisnik 06 i Ugovora o provođenju projekta pod brojem 401-00-00525/2008-03/2 zaključenog 9. svibnja 2008. godine između Ministarstva rada i socijalne politike i Lokalne samouprave Općine Subotica, Lokalna samouprava uz potporu Koordinacijskog odbora strateškog planiranja razvoja socijalne politike Općine Subotica raspisuje:

NATJEČAJ

za implementaciju projektnih aktivnosti iz projekta

»Dnevni centar za djecu i mlade s poremećajem u društvenom ponašanju«
u okviru projekta »Potpora provođenju Strategije razvoja socijalne zaštite«

Ministarstva rada i socijalne politike RS uz potporu Odjela za razvoj Velike Britanije i Ministarstva vanjskih poslova Kraljevine Norveške

Cilj natječaja:

Lokalna samouprava Općine Subotica na internom programskom natječaju u sklopu projekta potpore provođenju Strateškog plana razvoja socijalne zaštite Općine Subotica za razdoblje od 2008.-2012. godine dobila je potporu od Ministarstva rada i socijalne politike Republike Srbije za provođenje projekta »Dnevni centar za djecu i mlade s poremećajem u društvenom ponašanju«. Lokalna samouprava Općine Subotica raspisuje natječaj s ciljem da se odabere najkompetentniji implementator projektnih aktivnosti za gore navedeni projekt s posebnom pozornošću na partnerstvu među nositeljima aktivnosti.

Iznos raspoloživih sredstava za raspodjelu:

Ukupna raspoloživa sredstva za realiziranje projektnih aktivnosti je 5.457.829 dinara.

Od Ministarstva rada i socijalne politike po Ugovoru 2.861.630 dinara i 2.596.199 dinara, koji su osigurani u proračunu Lokalne samouprave Općine Subotica i od drugih donatora.

Opći uvjeti natječaja:

- Pravo sudjelovanja na natječaju imaju javne ustanove, koje pripadaju sustavu socijalne zaštite (centri za socijalni rad, ustanove za smještaj ili druge ustanove sustava socijalne zaštite); registrirane nevladine organizacije (udruge građana); druge javne ustanove na lokalnoj ili na regionalnoj razini, čije je djelatnost socijalna zaštita.

- Za sve podnositelje prijava važi da njihovo sjedište mora biti na teritoriju Općine Subotica i trebaju biti izravno odgovorni za realiziranje projekta, a ne djelovati u svojstvu posrednika.

Prioritet imaju podnositelji prijave koji:

- omogućuju uključivanje ciljnih skupina u rješavanje vlastitih problema,
- omogućuju uvođenje više razine kvalitete novih usluga socijalne zaštite,
- raspolazu prostorom za provođenje aktivnosti predviđenih projektom,
- zapošljavaju stručno osposobljene osobe profilirane za rad sa ciljnom skupinom,
- imaju dugogodišnje iskustvo u radu s djecom i mladeži s poremećajem u ponašanju.

Prijave se podnose isključivo na propisanom prijavnom formularu, koji se, uz detaljne smjernice, može naći na službenoj web-prezentaciji Općine Subotica (www.subotica.co.yu), odnosno u prostorijama Uslužnog centra Općine Subotica – Trg slobode 1. u Subotici, svakog radnog dana od 7.30 do 14.30 sati.

- Rok za podnošenje projektnih prijava: 31. srpnja 2008. god. (blagovremenom dostavom smatra se preporučena pošiljka predana pošti najkasnije do navedenog termina, bez obzira na datum prispjeca). Popunjeni se obrazac dostavlja u jednom primjerku poštom, s odgovarajućim pratećim dokumentima, na adresu Uslužnog centra uz napomenu »Dnevni centar za djecu i mlade s poremećajem u društvenom ponašanju«.

- Sredstva se mogu koristiti isključivo za namjenu realiziranja projekta.

Nakon odluke o dodjeli funkcije implementatora, implementatoru će se ponuditi ugovor.

- Datum, nakon kojega se očekuje otpočinjanje realiziranja projekta, je 15. kolovoza 2008. godine. Ovaj rok je dan samo kao smjernica i nije uspostavljen kao konačan.

- Općinska uprava Grada Subotice zadržava pravo, ako za to postoji potreba, od podnositelja prijave zahtijevati dodatnu dokumentaciju i informacije ili vršiti kontrolu na licu mjesta.

- Povjerenstvo koje razmatra prispjele prijave nije dužno obrazložiti svoju odluku. Protiv rješenja, čije je donošenje u njegovoj isključivoj ovlasti, ne može se uložiti pravni lijek.

Obvezni prilozi:

Podnositelji prijave, uz prijavu, obvezno prilažu sljedeća dokumenta:

1. Statut podnositelja prijave.
2. Rješenje o upisu u registar organizacija
3. Izvještaj o stanju računa podnositelja prijave (bilancu prihoda i rashoda i bilancu stanja za prethodnu financijsku godinu), a po posebnom zahtjevu dati na uvid i posljednji postojeći godišnji izvještaj.

Ostala poželjna dokumentacija:

Ostala poželjna dokumenta su suglasnosti, preporuke, izjava o spremnosti za pružanje financijske potpore napisana od strane lokalnih ili međunarodnih donatora itd., i ostala dokumenta koja mogu pomoći boljoj ocjeni vašeg prijedloga projekta. Dostavlja se jedna ovjeren preslik svih ostalih poželjnih dokumenata.

Formirana nova gradska vlast

Vučinić gradonačelnik, Maglai predsjednik Skupštine

*Novi gradonačelnik najavio 15 najvažnijih projekata koje planira realizirati *
Izabrano sedam od ukupno devet članova Gradskog vijeća*

Na prvoj sjednici Skupštine Grada, održanoj prošloga četvrtka, 10. srpnja, za novog gradonačelnika Subotice s 47 glasova izabran je **Saša Vučinić**, predsjednik Gradskog odbora Demokratske stranke (DS) i dosadašnji predsjednik Skupštine Općine.

Za predsjednika Skupštine Grada izabran je **Jenő Maglai** iz Saveza vojvodanskih Mađara (SVM), a na mjesto tajnika Skupštine imenovan je **Árpád Sveller** (SVM) koji je tu dužnost obnašao i u prošlom sazivu.

Jenő Maglai, Saša Vučinić i Géza Kucsera

PETNAEST PROJEKATA: Saša Vučinić (35 godina), rodom iz Istoka, apsolvant je ekonomije i elektronike. On je prvi gradonačelnik Subotice od uvođenja višestranačja, koji nije iz redova Saveza vojvodanskih Mađara.

Predstavljajući program rada Vučinić je naveo 15 najvažnijih projekata koje namjerava realizirati. To su: realizacija izgradnje zapadne zaobilaznice (Y kraka), zatvorenog bazena, pročistača, kazališta, master plana na Paliću, razvoj industrijskih parkova i komunalne infrastrukture, plinifikacija grada, razvoj vodovodne i kanalizacijske mreže, modernizacija javnoga prijevoza i parkirališta, rješavanje pitanja odlaganja smeća, obnova školskih i predškolskih objekata kao i zgrada u zaštićenoj jezgri grada, razvoj socijalne zaštite i skrbi najmlađih i najstarijih građana.

Najviše primjedaba na izbor novih dužnosnika gradske vlasti uputio je vijećnik Srpske radikalne stranke **Gojko Radić**. On je naveo kako je

Pero Horvacki: Nastavit ću započeti program

Predstavnik Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini **Pero Horvacki** ostao je na mjestu dogradonačelnika Subotice, na koje je namjesto Petra Kuntića stupio 23. studenoga prošle godine.

»Želim nastaviti svoj rad kako sam to činio u ovih nekoliko mjeseci. Vjerujem i da ću poboljšati javne nastupe, jer se to iskustvo stječe vremenom, iako sam prije radio u prosvjeti. Što se tiče poljoprivrede, program je započet i njegova realizacija je u tijeku. Nadam se da će licitacija državnog zemljišta, koja je započeta, biti dovršena do kraja, u što sam i uvjeren. Volio bih kada bi na republičkoj razini Direkcija za restituciju mogla uraditi onaj dio posla koji se tiče crkvenog zemljišta, pa da imamo jasnu situaciju – da se vidi što je stvarno ostalo od državnog zemljišta i što ljudi mogu očekivati, rekao je za HR **Pero Horvacki**.

formiranjem vladajuće koalicije koju čine vijećnici liste Za europsku Suboticu i Mađarske koalicije, srpski nacionalni korpus u Subotici stavljen izvan političkog života.

GRADSKO VIJEĆE: Skupština je istoga dana održala i prvu izvanrednu sjednicu na kojoj je izabran i dopredsjednik Skupštine Grada – **Slavko Parać** (DS). Na prijedlog gradonačelnika Saše Vučinića izabrani su i članovi Gradskog vijeća: **Pero Horvacki** iz DSHV-a (zamjenik gradonačelnika i resor poljoprivrede), **Ildikó Lovas** iz SVM-a (kultura), **mr. Suzana Dulić** iz DS-a (komunalne djelatnosti i ekologija), **dr. Gyula Ladócki** iz SVM-a (regionalna suradnja), **Nemanja Simović** iz G17 Plus (turizam i sport), **Slobodan Čamprag** iz DS-a (obrazovanje) i **Kornel Bajtaji** iz SVM-a (gospodarstvo i poduzetništvo). Gradsko vijeće imat će još dva člana – za socijalna pitanja i za zdravstvo, koja će biti naknadno postavljena, a prema koalicijskom dogovoru bit će iz redova Mađarske koalicije.

Novoizabrani članovi
Gradskog vijeća

Iako su bile najavljene, s dnevnog reda prve izvanredne sjednici skinute su točke na kojima su vijećnici trebali odlučivati o dodjeli nagrada »Počasni građanin« i »Pro urbe«.

PREDANI KLJUČEVI GRADA: Novi gradonačelnik Saša Vučinić je u ponedjeljak, 14. srpnja, preuzeo dužnost od svojeg prethodnika **Géze Kuscere**, simbolički primajući »ključeve grada«. Vučinić je tom prigodom obećao da će se angažirati na završavanju svih započetih projekata te najavio imenovanje i pet njegovih pomoćnika, na što ima pravo po novom zakonu o lokalnoj samoupravi. On je istaknuo kako će u tu svrhu angažirati prije svega stručnjake ne gledajući jesu li politički angažirani i u kojoj stranci. Novi gradonačelnik je istaknuo i kako bi sva nova namještenja, uključujući i članove upravnih odbora javnih poduzeća, trebala biti poznata u sljedeća dva mjeseca.

Brifingu je nazočio i novi predsjednik Skupštine Grada **Jenő Maglai**, koji je kao prioritet najavio usuglašavanje statuta Općine s novim zakonom o lokalnoj samoupravi. Novinarima su se obratili i novoizabrani članovi Gradskog vijeća, koji su ukratko izložili program koji imaju namjeru ostvariti u ovom mandatu.

D. B. P.

Vijećnička skupina DSHV-a

In novom sazivu lokalnog parlamenta Demokratski savez Hrvata u Vojvodini imat će svoju vijećničku skupinu. Skupinu čine: predsjednica **Lozika Jaramazović**, **Josip Petreš**, **Marinko Jadrijević**, **Marijana Čović**, **Siniša Skenderović**, dok je za šestog člana, namjesto **Pera Horvackog** koji je izabran u izvršnu vlast, Vijeće DSHV-a predložilo **Ivicu Mamužića** s **Palića**.

Dužijanca u Žedniku

U nedjelju, 13. srpnja, proslavljena je Dužijanca u Starom Žedniku. Sveta misa je započela u 10 sati, nakon ulazne recitacije i pjesme koju su otpjevale žedničke kraljice. Prije početka mise, domaćin, vlč. *Željko Šipek* blagoslovio je ovogodišnje žito. Svetu misu je predvodio vlč. *Andrija Anišić*, zajedno s vlč. *Lazarom Novakovićem* te vlč. *Šipekom*. U svojoj propovijedi vlč. Anišić je istaknuo koliko moramo

biti zahvalni Bogu za ovogodišnji rod. Također je naglasio koliko važnost i udeo imaju država, arendaši i svi koji se na bilo koji način bave obradom zemlje, te da bi svi oni trebali obavljati svoj posao pošteno, savjesno i prema Božjem zakonu.

Nakon mise uslijedila je svečana procesija u kojoj su išla djeca, mladi i odrasli u nošnji, te ovogodišnji žednički mali bandaš *Martin Kopunović* i bandašica *Tatjana*

Poljaković, bandaš *Kristijan Stipić* i bandašica *Nada Poljaković*, svećenici, počasni gosti i narod.

Svetoj misi su prisustvovali i žednički pravoslavni paroh otac *Jovica Mojsilović*, članovi Organizacijskog odbora Dužijance, te ovogodišnji gradski bandaš *Antun Kuntić* i bandašica *Jelena Gabrić*.

Svečanu misu je svojim pjevanjem uljepšao zbor žedničke župe pod vodstvom orguljaša *Nikole*

Ostrogonca a sliku od slame koju su ove godine prinijeli bandaš i bandašica uradila je *Ana Milodanović*.

Poslije procesije u crkvi je podijeljen svečani blagoslov, nakon kojega su svi gosti bili pozvani na svečani ručak. Navečer je uslijedilo tradicionalno Bandašicino kolo na kojem se okupio veliki broj djece, mladih i odraslih.

Marina Gabrić

Dužijanca u Bajmoku

Mladi – bogatstvo Dužijance

Organizaciji HKUD »Bajmok« iz Bajmoka u nedjelju je, 13. srpnja, u crkvi sv. Petra i Pavla održana bajmočka Dužijanca. Euharistijsko slavlje je predvodio vlč. *Marjan Vukov*. Tom su prigodom vjernici zahvalili Bogu za ovogodišnji kruh.

Mladi obučeni u narodnu nošnju, koji su pred crkvu pristigli u četiri fijkera, među kojima su bandaš *Milan Župan* i bandašica *Maja Blatnjak*, nazočili misi. Iako je proslava bila skromnija od uobičajenoga, prisutno je bilo puno male djece koja su radosno pjeva-

la. Vlč. *Slavko Večerin* izrazio je nadu da će djeca u predstojećim dužijancama obogatiti slavlje, te je zahvalio *Mariji Dulić* što je izradila sliku od slame kao krunu ovogodišnje Dužijance, kao i *Ivanu Stipiću* za dekoraciju crkve i voditeljici dječjeg zbora za rad s

djecom. Misi je nazočio i konzul Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Subotici *Anto Franjić*. Navečer je održano Bandašicino kolo u prostorijama MKD »Dozsa Gyorgy« u Bajmoku.

N. S.

Što bi se moglo i trebalo znati prije dolaska u Bač i Plavnu

Plavna, selo malo...

Više od devet stoljeća Bačka je županija bila središte u kojemu su se okupljali istaknuti službenici, odabrani umovi, sposobni ljudi. Kao što je poznato, Bačka i Bodroška županija su se zakonski ujedinile 1802. O ustrojstvu županije, o bačkim županima i podžupanima, o povijesti, te o narodima koji su živjeli na ovim prostorima, skupljena je i objavljena opsežna građa, koja može poslužiti za novije obrade. Suvremeni radovi obogaćeni su novim spoznajama i otkrićima, ali polazišta autora su različita. Zato je proučavanje povijesti ove regije složeno i zahtjevno, a poznato je kako ljudi ovih krajeva »nemaju vremena« za ozbiljnije proučavanje prošlosti, pa čak i sadašnjosti. I tu je bit problema – mnoge činjenice iz prošlosti mogu biti pogrešno protumačene ili jednostrane.

POVIJESNA ULOGA BAČA: Teško je omediti Bač prošlosti, jer je imao višestruku povijesnu ulogu: bio je biskupsko i nadbiskupsko sjedište, oblasno središte, vojno uporište, saborište. Bač su Turci konačno zauzeli 1529. Već 1169. zabilježen je podatak o viteško-monaško-templarskom samo-

stanu u Baču, kojega franjevci preuzimaju 1300. godine, i od tada nastaje bogata povijest o Baču, koju mi gotovo da i ne poznajemo. Malo je žitelja ovoga kraja čitalo rasprave *Ivana Antunovića, Petra Pekića, Jovana Erdeljanovića, Beata Bukinca, Bernardina Unyia, Ivana Evetovića, Emerika Pavića, Emanuela Franje Hoška, Mladena Borkovića, J. Jelenića, Šišića, Krunoslava Tkaleca, Ante Sekulića!* Potrebni su nam stručnjaci, ljudi koji bi obnovili i srodili veoma bogatu samostansku

knjižnicu.

A za one, koji žele za kratko vrijeme upoznati povijest Plavne, preporučam članak »Šokačka mjesta u Bačkoj« Ilije Džinića (Katolički godišnjak za godinu 1968., Hrvatsko književno društvo sv. Ćirila i Metoda, Zagreb, 1967., str. 197), iz kojega prenosimo dio teksta o Plavni:

PLAVNA: »Plavna, selo s oko 2500 stanovnika, uglavnom šokačkih Hrvata, koje naš zaslužni svetojeronimski urednik 'Danice' dr. Josip Andrić pored svog rodnog

mjesta Bukina, kao rodno mjesto svoje majke, smatra svojim milim zavičajem. I našeg velikog hrvatskog pisca *Antuna Gustava Matoša* vežu zavičajne niti donekle za Plavnu. Tu mu se naime rodio otac *Antun* od učitelja *Grge*, bunjevačkog Hrvata iz Kačmara. Plavna se spominje već u 16. stoljeću. Stanovnici joj 'Iliri' bave se ribolovom. Godine 1748. broji 599, a 1791. pak 806 duša. Crkvu je imala već 1721., samostalnu župu tek od 1761. Crkvene se matice vode od 1756. Sadašnja crkva, posvećena u čast sv. Jakova apostola, podignuta je 1814. Na mjestu gdje je bila stara crkva sada stoji velik križ. Župnik je *Lazar Beretić* iz Čonoplje. Plavanjski Šokci imaju također krasnu narodnu nošnju, koja je došla do punog izražaja u opereti 'Na vrbi svirala' od Josipa Andrića, izvedenoj od plavanjske mladeži 1956. i kasnije, te nema primjera u cijeloj Jugoslaviji da je još neko selo tako izvelo glazbeno kazališno djelo vlastitog skladatelja s radnjom iz života tog sela. U Plavni su ova prezimena: Mišić, Pakledinac, Vinković, Bartulov, Jokić, Probojčević, Kavedžić, Andrić, Somborac, Krupica, Benjik, Petrović, Bujak i druga...«

Danas Plavna ima 1375 stanovnika.

Zvonimir Pelajić

Etno izložba i kulturno zabavni program

PLAVNA – Hrvatsko kulturno umjetničko prosvjetno društvo »Matoš« iz Plavne priredit će u subotu, 19. srpnja etno-izložbu i kulturno zabavni program, kao jednu od lokalnih manifestacija u okviru projekta obilježavanja 320 – te obljetnice doseljavanja Hrvata-Šokaca iz Soli u Bač »Tragovima Šokaca od Gradovrha do Bača 1688-2008«. U programu će sudjelovati folklorci i tamburaši domaćina, te ženska i muška pjevačka grupa i tamburaški sastav »Šokačka duša« »Šokačke grane« iz Osijeka. Etno-izložbu će postaviti Udruga žena »Ruka ruci« iz Plavne. Početak je u 17 sati.

I. Andrašić

U Starom Žedniku proslavljena obljetnica zajednice za pomoć ovisnicima »Hosana«

Pronaći svoje mjesto pod suncem

*Prva zajednica za pomoć ovisnicima je »Milosrdni Otac« u Međugorju, koja je osnovana 1999. godine, na inicijativu dr. fra Slavka Barbarića * Ovisnici koji su iz bilo kojih razloga upali u ovisnost droge, alkohola, kocke, ali i oni koji su izgubili smisao života, mogu se obratiti zajednici za pomoć*

Obljetnica postojanja zajednice za pomoć ovisnicima »Hosana« proslavljena je u subotu, 12. srpnja, u Starom Žedniku, pokraj Subotice. Osim momaka koji žive u ovoj zajednici, ovom su se prigodom u zajednici »Hosana«, okupili i momci iz zajednice »Milosrdni Otac« iz Međugorja, te iz zajednice »Tau« iz Slovenije. Obljetnica je proslavljena u dvorištu kuće, gdje se, uz kolače i sok, vodio ugodan razgovor između momaka i njihovih obitelji, od kojih su neke, po prvi puta nakon duljeg vremena, imale priliku doći i vidjeti svoje dijete, brata ili supruga. Bilo je dirljivih trenutaka susreta, prepunih emocija, ali je prekrasno bilo vidjeti kako su umjesto suza, na svim licima osmjesi, jer su svjesni da je zajednica najbolji način za ponovno otkriće ljepote života.

OSNIVANJE ZAJEDNICA: Prva zajednica za pomoć ovisnicima je »Milosrdni Otac« u Međugorju, koja je osnovana 1999. godine na inicijativu dr. fra Slavka Barbarića. Tako od prvih dana ova zajednica djeluje kao projekt franjevačkog reda, s ciljem pomoći ovisnicima o lakim i teškim drogama. Kako se nakon nekog vremena uvidjelo da zajednica ima uspjeha u radu s ovisnicima, zajednica je 2006. godine otvorila zajednicu »Tau« u mjestu Stari Trg kod Črnomelja u Sloveniji. Međutim, droga ne poznaje nikakve granice, pa tako ni one prostorne, te je ovisnost o drogama uzela maha i u Vojvodini, što je i iniciralo otvorenje ovakve jedne zajednice i na ovim prostorima. Tako je 7. srpnja 2007. godine osnovana zajednica »Hosana«, koja je također afilirana zajednici »Milosrdni Otac« u Međugorju. Sve tri zajednice primjenjuju identična pravila, kućni red, način života, metode rada s ovisnicima, te suradnju s obitelji.

KAKO UČI U ZAJEDNICU?: Ovisnici koji su iz bilo kojih razloga upali u ovisnost droge, alkohola, kocke, ali i oni koji su izgubili smisao života, mogu se obratiti zajednici za pomoć. Kako je bit postojanja zajednice spas čovjeka, a ne njegovo vjersko, nacionalno ili bilo koje drugo životno opredjeljenje, u kući ima katolika, pravoslavaca, muslimana, pa i nevjernika. Stoga je život u zajednici podređen momcima željnim duhovne obnove i buduć-

nosti bez droge. Nakon prvog kontakta s voditeljima zajednice i potvrde o spremnosti ovisnika za rehabilitaciju, potrebno je ispuniti uvjete za ulazak u zajednicu. Preduvjeti da bi se pristupilo programu odvikavanja su, prije svega, fizički se »očistiti« od droge, redovito se javljati na telefonske pozive voditelja zajednice, dolaziti jednom tjedno na razgovor, te pridržavati se uputa kroz šest radnih dana.

ULOGA VODITELJA: O zajednicama svakodnevnog skrbi stručni tim, kojeg čine svećenici, voditelji, psiholozi i suradnici. Rad u zajednici nerijetko zahtijeva i blisku suradnju s medicinskim centrima,

mjerodavnim tijelima vlasti, kao i drugim institucijama koje mogu pomoći ovisnicima.

Psihologinja zajednice »Milosrdni Otac« iz Međugorja, *Jelena Burazer*, kaže kako rad s ovisnicima predstavlja veliki izazov u profesionalnom smislu. »Droga i nije najveći problem, jer se momci ulaskom u zajednicu, za 10 do 15 dana uspiju fizički skinuti s droge. Pravi problem je onaj duhovni, koji je nastao prije samog početka konzumiranja droge. Uzroci problema su najčešće u obitelji ovisnika, u kojima nema zdrave komunikacije i vlada otuđenost unutar nje. Stoga je katkada potrebno dulje vrijeme da rane zacijele i da u zajednici

ponovno pronađu svoj mir«, ističe psihologinja Jelena Burazer.

O važnosti kvalitetnog rada s ovisnicima govori i voditelj zajednice »Hosana« u Starom Žedniku, vlč. dr. *Marinko Stantić*, naglašavajući promjene koje ne utječu samo na ovisnika, već i na njegovu obitelj, koja ima veliku ulogu u pružanju potpore i suradnji s voditeljima zajednice. »Zajednica je poluzatvorenog tipa, u kojoj se momci trebaju pridržavati određenih pravila, ali ako odluče izaći, mi im čak platimo i put do kuće, ali tada roditelji, s kojima povremeno organiziramo susrete radi upoznavanja s načinom rada zajednice, znaju kako postupiti, da bi se ovisnik zaštitio od starih kušnji vanjskoga svijeta«, kaže vlč. Stantić.

MOLITVA: Molitva je sastavni dio svakodnevice u zajednici, a njezinu važnost u rehabilitacijskom procesu odvikavanja od droge i vraćanju normalnom tijeku života, većina ovisnika osjetila je tek nakon određenog vremena. Vrijedno je reći da su obraćenje doživjele i njihove obitelji, od kojih su neke do tada bile pasivni vjernici ili pak nevjernici. Lijepo je bilo vidjeti kako na sv. misi u žedničkoj crkvi, svi zajedno sudjeluju u pjesmi i molitvi. Kaže se da – tko pjeva, dvostruko moli, pa treba vjerovati da će i ovi momci kroz pjesmu pronaći svoje mjesto pod suncem.

M. Matković

Naučio sam cijeniti vrijednosti života

U laskom u zajednicu svi momci imaju ravnopravan status, a program koji traje tri godine temelji se na molitvi, radu, međusobnoj pomoći i uzajamnom povjerenju. O tome svjedoče i riječi 23-godišnjeg Zoltana Sečenjija iz Novog Sada, koji svoj dvogodišnji boravak u zajednici smatra veoma korisnim i povrh svega dragocjenim glede pomoći u najtežim trenucima. »Kako sam bio teški ovisnik o heroinu, doveli su me u zajednicu, gdje mi je u početku bilo jako teško. Međutim, snagu otrgnuti se od droge davao mi je primjer momaka koji su već duže vrijeme bili u kući. Znali su kako se osjećam i savjetovali me, a dan za danom uz molitvu i njihovu potporu, uspio sam naučiti cijeniti vrijednost života. Sad se dobro osjećam, i zahvaljujući životu u zajednici, na pravi način razmišljam o vanjskom svijetu.«

Otvorenje kolonije naive u tehnici slame Tavankut 2008.

Djela vrijednih slamarki

Otvorenje 23. saziva prve kolonije naive u tehnici slame Tavankut 2008., održano je prošloga petka, u galerijskom prostoru HKPD »Matija Gubec« u Tavankutu. Otvorenju su nazočili i dogradonačelnik Subotice *Pero Horvacki*, konzulica Generalnog konzulata RH u Subotici *Iva Aranjaš*, predsjednik DSHV-a *Petar Kuntić* i

Josip Ivanović. Kulturno-umjetnički program izveli su članovi folklornog, tamburaškog, literarnog i dramskog odjela. Raznolik program uljepšan je jednako tako raznolikom bunjevačkom nošnjom, od sefira do svile i šlinga, koja je, uz bale slame postavljene u dvorištu Gupčeve kuće, stvorila sliku nekadašnjeg načina života na salašima.

Nazočne je prigodnim riječima pozdravio predsjednik HKPD »Matija Gubec« *Ladislav Suknović*, naglasivši značaj rada slamarki, pa tako i održavanja kolonije, koja ih svake godine redovito okuplja u Tavankutu, kako bi nastala nova umjetnička djela od slame.

Ovom je prigodom upriličeno i otvorenje izložbe slika od slame nastalih na prošlogodišnjem, 22. sazivu kolonije. Izložbu je otvorio prof. *Josip Ivanović*, izrazivši zadovoljstvo glede nastupa mladih članova Društva, te očuvanja kontinuiteta u radu sa slamom, koji se, kao specifičnost Tavankuta i njegove okolice, uspijeva prenijeti i na mlade naraštaje. »Ovdje je umjetnost u tehnici slame, kao kod svoje kuće. Od bezvrijedne slame, pobožne i jednostavne duše izrađuju slike i druge predmete, a djela slamarskih ruku nisu prošla neopaženo kroz svijet, jer su ih mnogi vrednovali s estetskog i znanstvenog gledišta«, rekao je *Ivanović*. U galerijskom prostoru ispunjenom prekrasnim autohtonim djelima vrijednih slamarki, mogle su se čuti samo riječi pohvale i divljenja nazočnih posjetitelja, od kojih su mnogi pokazali interes i želju posjedovati u svom domu neku od izloženih slika.

M. Matković

Okrugli stol u Tavankutu u okviru Kolonije slamarki

Očuvanje tradicijske baštine

U okviru Kolonije slamarki održan je, već tradicionalno i okrugli stol, u prostorijama Osnovne škole »Matija Gubec« u Tavankutu, u nedjelju 13. srpnja. Moderatorica okruglog stola bila je povjesničarka umjetnosti i kustosica Gradskog muzeja Subotica *Ljubica Vuković-Dulić*, dok je iz različitih aspekata o slamarstvu govorilo nekoliko predavača. Na temu »Slamarstvo iz muzeološkog aspekta«, izlagala je etnologinja i ravnateljica Muzeja »Stjepan Gruber« u Županji *Janja Juzbašić*. Ona je s etnološkog stajališta naglasila značaj očuvanja tradicijske baštine u slamarstvu, kao posebnom naivnom stvaralaštvu, o kojemu se sve više otvara rasprave. »Kako je ovo pučko stvaralaštvo, koje posljednjih pedeset godina postaje vid umjetnosti, mi koji smo povjesničari umjetnosti i etnolozi, trebamo joj disciplinarno pristupiti i valorizirati je. Potrebno je osnovati instituciju koja će sakupljati građu i stručno je proučavati i prezentirati na ovim prostorima«, istaknula je etnologinja *Juzbašić*. U Hrvatskoj su, kako kaže, slike od slame vrlo rado prihvaćene.

Sudionicima okruglog stola također se obratio profesor filozofije *Tomislav Žigmanov*, na temu »Usustavljivanje pristupa slamarstvu«. *Žigmanov* se u svom izlaganju osvrnuo na nekoliko segmenata aktualnog stanja u slamarstvu. Segmenti na kojima bi trebalo poraditi su, prema njegovim riječima, prije svega usavršavanje slamarki u njihovu likovnom izražavanju, kao i održavanje ovakvih i sličnih kolonija, koje će im omogućiti bolji rad. Osim toga, ističe i važnost faktografije, odnosno činjenica u svezi sa slamarstvom, koje bi se trebale sustavno prikupljati i obrađivati, te zaključiti kritičnom poviješću onoga što se na planu slamarskog stvaralaštva događalo od samih njegovih začetaka. »Kao potrebu u procesu usustavljivanja pristupa slamarstvu također smatram i unapređenje prezentacije, kojoj se trenutačno pristupa bez plana i dugoročne strategije. Pod time se podrazumijeva organiziranje različitih izložbi, kao i drugih segmenata prezentacije«, rekao je *Žigmanov*. Na kraju svog izlaganja osvrnuo se na posljednji, ali ne i manje važan dio, a to je vrednovanje rada u tehnici slame, koje bi se

provodilo po unaprijed utvrđenim kriterijima.

Nazočnima se obratio i filmski redatelj *Branko Ištvančić*, s temom »Slamarstvo- pojava zabilježena filmskom vrpcom«. Prije samog izlaganja, *Ištvančić* je prikazao dokumentarni film »Slamarke divojke«, autora *Ive Škrabala*, snimljen 1971. godine. Nakon projekcije filma nazočnima je pojašnio značenje pojedinih dijelova filma, kao i njegovu vrijednost u kulturno-povijesnom smislu. Kako je *Ištvančić*, kao rođeni Tavankučanin, koji živi i radi u Zagrebu, i sam odrastao uz žitna polja i umjetnost slame, odlučio je snimiti film o slamarstvu. »Film

će se zvati 'Od zrna do slike'. Po treći sam put s ekipom HRT-a u Tavankutu, jer se film snima u četiri godišnja doba. Pratimo rad slamarki, što će rezultirati jednim zanimljivim i modernim filmskim dokumentarcem«, naglasio je *Ištvančić*.

Sve izrečeno na okruglom stolu bilo je vrijedno pozornosti, a sudionicima, kao i svima drugima koji bi mogli pripomoći u svezi s izloženim prijedlozima glede slamarstva, ostaje ozbiljno pristupiti provođenju riječi u djelo, kako bi se ovaj autohtoni način stvaralaštva mogao u budućnosti prezentirati svijetu na najbolji mogući način.

M. Matković

Tito & Tarantulas zvijezde Somborskog ljeta

SOMBOR – Prošle srijede, 16. srpnja, počelo je ovogodišnje Somborsko ljeto. Program ove manifestacije odvijat će se na 7 lokacija, a sudjelovat će 33 glazbene skupine. Osim koncerata za svačiji ukus (po sistemu za svakog ponešto, što je cilj ovogodišnjeg Somborskog ljeta), bit će održane i kazališne predstave, performansi, radionice i sportski susreti. U srijedu je priređena mala škola folklor, dok je četvrtak rezerviran za pjevačku radionicu na dida Hornjakovom salašu. Istoga dana održan je koncert etno skupina u atriju Gradske kuće, a u vrtu Doma omladine prva punk večer, a ljubitelji ovog zvuka moći će uživati i večeras u drugoj punk večeri.

Sutra, 19. srpnja, na Trgu Presvetog Trojstva bit će održano natjecanje u kuhanju ribljeg paprikaša »Somborski kotlić«. Ova manifestacija iz godine u godinu raste po broju sudionika, a ljubitelji ribljeg paprikaša zabavljat će *Goca Tržan* i Somborski tamburaši. Iste večeri za mladu publiku u kafeu De Sol, koji je smješten na Velikom bačkom kanalu, bit će priređena DJ party večer.

Nedjeljno prijedodne rezervirano je za smotru fijakera, koja će se odvijati u somborskoj Šikari, a večer – za ljubitelje folklor na Trgu Presvetog Trojstva. Do 2. kolovoza, kada i završava Somborsko ljeto, slijede koncerti rock, punk, rage, jazz i samba bendova na različitim lokacijama, dok su zvijezde ovogodišnjeg Somborskog ljeta – svjetski poznata skupina Tito & Tarantulas koji europskom turnejom promoviraju svoj peti studijski album *Into the darkness*. Koncert će biti održan na Trgu Presvetog Trojstva u četvrtak 24. srpnja. Početak je u 22 sata.

Svakako treba spomenuti i predstavu »Što sve možeš u New Yorku kada si mrtav čovjek« putujućeg »Brod teatra«, koja će biti odigrana na »Piku« 28. srpnja.

Z. Gorjanac

Kvartet iz Napulja u Somboru

SOMBOR – U organizaciji Kulturnog centra »Laza Kostić« u dvorani Gradske vijećnice u Somboru, u ponedjeljak 14. srpnja je priređen koncert kvarteta »Savinio« iz Napulja. Oni su se somborskoj publici predstavili djelima *Bethoven* i *Tscheikovskog*. Ovaj koncert je priređen u sklopu Internacionalnog glazbenog festivala koji se ove godine održava u gradovima Italije, Austrije, Slovenije, Hrvatske, Bosne i Hercegovine, Srbije i Albanije. Prije koncerta u Somboru, kvartet »Savinio« je nastupio u Donjoj Stubici (Hrvatska) i Zaječaru, a potom su uslijedili koncerti u Fojnici (BiH) i u tri grada Albanije.

Kvartet »Savinio« je formiran 2000. godine i djeluje pri »Diana teatar« u Napulju. Dobitnici su brojnih nagrada u Italiji i širom svijeta. Glazbu izvode uglavnom samostalno, ali i u suradnji s drugim umjetnicima. Kvartet čine *Alberto Maria Ruta* (violina), *Rossella Bertucci* (violina), *Francesco Solombrino* (viola) i *Lorenzo Cerini* (violončelo).

Z. G.

Inicijativa za preseljenje PTT službe

SONTA – Kako smo prije nekoliko brojeva pisali, PTT služba u Sonti radi u krajnje neuvjetnim prostorijama. Ova tema bila je i jedna od točaka na posljednjoj sjednici Savjeta MZ. Predsjednik Savjeta *Antun*

Zlatar podsjetio je članove na provedene aktivnosti tijekom 2000. i početkom 2006. godine, a u cilju zamjene objekata sadašnje Pošte i TP »Sonta-promet«, koji je u procesu privatizacije. Niti svi politički pritisci, niti agresivan pristup rješavanju problema nisu urodili plodom. Možda su to bili pogrešni potezi, možda tijekom pregovora nije trebalo stvarati ozračje u stilu »moraš«. Sve u svemu, niti nakon dvije godine u rješavanju problema nema pomaka, a ni Trgovačko poduzeće »Sonta-promet« još uvijek nije privatizirano.

I. Andrašić

Zajedno protiv ambrozije

SOMBOR – Udruga građana »Moj Sombor« u subotu je, 12. srpnja, na parceli na Stuparskom putu, preko puta »Agroinstituta«, organizirala akciju uništavanja ambrozije. Cilj akcije je probuditi građane Sombora i ukazati na opasnost i posljedice širenja ove korovske biljke.

Problem ambrozije okupio je i radnu skupinu za suzbijanje ove korovske biljke Zapadnobačkog okruga. Oni su raspravljali o mjerama poduzetim radi suzbijanja ambrozije, njihovoj uspješnosti, kao i o prijedlozima novih aktivnosti u dolazećem razdoblju. Prema riječima ravnateljice Odjela za zaštitu bilja u »Agroinstitutu« *Gordane Forgić*, u Somboru je puno urađeno na uništavanju ambrozije, ali postoji permanentna potreba košenja ovog korova. To je po mišljenju radne skupine za suzbijanje ambrozije, najjeftiniji i najekonomičniji način u okviru zaštite čovjekovog okoliša, jer jednim se košenjem ne može ništa trajnije učiniti, stoga na suzbijanju ovog korova treba raditi od travnja do listopada. Njihov je zaključak kako je veoma važna edukacija, jer građani nedovoljno prepoznaju ovu biljku. Stoga je »Agroinstitut« iz Sombora sačinio edukativni spot, a u planu je i organiziranje tribina kako bi se građani što više upoznali s ovim problemom.

Sve su učestalije prijave o uočenim korovima, a »Agroinstitut« apelira da građani to i dalje čine, kako bi svi skupa sudjelovali u suzbijanju ambrozije.

Z. G.

Proslava u svetištu Gospe Snježne Tekije - Petrovaradin, 2008.

Male Tekije		Velike Tekije	
25.07.	Od 15.00. Pijaka za isposljed	04.08.	Od 15.00. Pijaka za isposljed
17.00.	Misa na nadstavljenom	16.00.	Misa na nadstavljenom
19.00.	Pjaničarska misa u župnoj crkvi	17.30.	Misa na nadstavljenom
Od 20.30.	Prigodni program	18.00.	Pjaničarska misa na nadstavljenom
26.07.	09.00. Misa na nadstavljenom	04.08.	09.00. Pjaničarska misa na nadstavljenom
11.00.	Misa na nadstavljenom	10.00.	Misa na nadstavljenom
18.00.	Misa na nadstavljenom	11.00.	Misa na nadstavljenom

REPUBLIKA SRBIJA
AUTONOMNA POKRAJINA VOJVODINA
FOND ZA RAZVOJ NEPROFITNOG SEKTORA
AUTONOMNE POKRAJINE VOJVODINE

raspisuje

NATJEČAJ

Natječaj je namijenjen za financiranje i sufinanciranje projekata udruga građana (grupe građana registrirane u skladu s pozitivnim propisima) sa sjedištem na području Autonomne Pokrajine Vojvodine, na temu INTERKULTURALNI DIJALOG. Opći cilj Natječaja je *promidžba interkulturalnog dijaloga kao sastavnog dijela europskih vrijednosti – ljudskih prava, vladavine zakona, jačanja socijalne kohezije, solidarnosti, mira i stabilnosti.*

Specifični cilj je humanizacija međuljudskih odnosa i prevladavanje antagonizama, s obzirom na heterogenost nacionalne, vjerske i ideološke strukture našeg društva.

OPĆI UVJETI NATJEČAJA:

1. Prijedlozi projekata se podnose do 1. rujna 2008. godine, Fondu za razvoj neprofitnog sektora Autonomne Pokrajine Vojvodine, Bulevar Mihajla Pupina 16, 21000 Novi Sad.
2. Prijedlozi projekata koji stignu s datumom poslije 1. rujna 2008. godine, neće se uzimati u obzir.
3. Prijedlozi projekata se podnose na formularu (u tri primjerka tiskano i jedan elektronički zapis) koji se može dobiti u Fondu za razvoj neprofitnog sektora, Izvršno vijeće Autonomne Pokrajine Vojvodine, prizemlje, soba 39 ili elektronički na sajtu Fonda za razvoj neprofitnog sektora Autonomne Pokrajine Vojvodine (www.fondrnps.org.yu) i sajtu Izvršnog vijeća Autonomne Pokrajine Vojvodine.
4. Na Natječaju mogu sudjelovati samo udruge građana sa sjedištem na području Autonomne Pokrajine Vojvodine.
5. Najviši iznos koji se jednoj organizaciji može odobriti natječajem je 400.000,00 dinara, bilo da je slučaj financiranja cijelog projekta, bilo da je u pitanju sufinanciranje.
6. Prijava na Natječaj treba sadržati podatke tražene u formularu o nazivu, sjedištu i pravnom statusu nositelja projekta, s navedenim obrazloženjem projekta, ciljevima i aktivnostima u projektu, vremenu i mjestu realizacije projekta, očekivanim rezultatima i o iznosu sredstava koja su potrebna za realiziranje projekta, s detaljno navedenim proračunskim stavkama pri čemu indirektni troškovi ne mogu premašiti 20% od ukupnih troškova projekta.
7. Prijedlozi projekata u kojima se traži sufinanciranje aktivnosti moraju sadržati precizan prikaz aktivnosti za koje se predlaže sufinanciranje od strane Fonda i u okviru proračuna precizno definirane stavke za sufinanciranje.
8. Prijedlozi projekata koji ne sadrže sve gore navedene podatke, ili nisu tematski opredijeljeni za jednu od oblasti koje su gore navedene, neće biti razmatrani zbog nezadovoljavanja tehničkih i programskih uvjeta Natječaja.
9. S nositeljem izabranog projekta zaključuje se ugovor kojim se obvezno utvrđuju: naziv i sjedište nositelja projekta, vrijeme realiziranje projekta, odnosno obavljanje aktivnosti, očekivani rezultati, iznos dodijeljenih sredstava, druga prava i obveze.
10. Prijave na Natječaj se podnose u zatvorenoj kuverti s naznakom: »Prijava na natječaj Fonda za razvoj neprofitnog sektora Autonomne Pokrajine Vojvodine«.
11. Sastavni dio Natječaja su opći uvjeti koji su tiskani na formularu za prijavu.
12. Jedna organizacija može konkurirati s više projekata.
13. Natječajno povjerenstvo i služba Fonda zadržavaju pravo, u cilju što kvalitetnije realizacije projekta, u dogovoru s organizacijom surađivati u realiziranju projekta.
14. Rok za realiziranje projekta i predaju konačnog narativnog i financijskog izvještaja je 6 mjeseci od dana potpisivanja ugovora o financiranju i sufinanciranju.

Sve dodatne informacije možete dobiti na telefon 021/487-47-57 radnim danima od 10 – 15 sati u razdoblju od 15. srpnja do 1. rujna 2008. godine kada možete i preuzeti formulare na službenom ulazu Izvršnog vijeća Autonomne Pokrajine Vojvodine.

Čikerijsko zvon

Volim ljeti u Tavankut otići, pijesak vrio, u prijateljevu voćnjaku, bos gaziti. I radit pokatkad, zerdelije i breskve brati.

Kad napustim Suboticu, na prvom raskrižju, nedaleko poslije prelaska pruge za Sombor, uvijek mi je ta tabla koja označava put za Čikeriju u oči padala. Htio sam ali otišao nisam nikad. Ne znam zašto? Može se tamo stići iz Ljutova, koga mnogi Mirgešom zovu, i iz Tavankuta. Četvrtog prilaza nema, odnosno ima ali tuda se može doći krišom, iz Mađarske. Želja za posjetiti Čikeriju povećala se nakon pročitane monografije Valerije Beszedes *Čorsokak Čikerija* (iz koje ću upotrebiti nekoliko podataka), a nikad nisam prestao misliti o moći čikerijskog zvona koje rasteruje gradonosne oblake o čemu je pisao Alojzije Stantić.

Sunce prži u srpanjsko poslijepodne. No idemo vidjeti, prošetati Čikerijom. Dolazim po Mariju u Tavankut. Ona će fotografirati. Vodi nas pjeskovitim putovima u kojima se samo mještani izgubiti neće. Voćnjaci svugdje oko nas. Obradivani rastu, bujaju, plod donose. Otvoreni prozori na autu ne donose osvježenje. Pretoplo je. No, stižemo. Na banderi ugledamo tablu koja neodoljivo podsjeća na zastavu Europske Unije s tri žute petokutne zvijezde na kojoj piše: »Naše malo misto Čikerija«. S desne strane Dom, mjesto gdje su se, nekad valjda, Čikerijci okupljali. Put pjeskovit vijuga. Asfalta nema. Ni crkve, ni škole, ni prodavaone, ni vodovoda pa čak ni mijane. Skoro ničeg ovdje više nema. S lijeve strane šuma (1817. bagremom i topolom zasadena) štiti od topline ušorene salaše.

Zaustavljamo se kod salaša Stipana i Matije Suturović. Oprezno u dvorište ulazimo. Naravno, tu je ker. Laje. Najavljuje nas. Izlazi još uvijek snažna sedamdesetogodišnja Matija. Nije raspoložena za razgovor. No, pokazuje nam avliju u kojoj je košara, svinjci, čardak. Pilež po dvorištu čeprka. Nad svinjcem dud, crni, ukusan. Pitam prave li rakiju. Kaže ne, nema tko. Jedva se sustigne i ono što se mora poradit. Djeca otišla, vide se jedared tjedno nakratko. Rijetko u šor dođu.

A Čikerija koja je po rijeci Čiker ime dobila u tri je šora ušorena. Šezdesetak je čeljadi sad ovdje. Malo je djece – tek desetak. Kako u školu idu, pitam. Biciklom, odgovor je. Lako je sad, a kako je zimi kad zakiši, snijeg zapada, kad mrzne. A bila je tu škola još 1861, i imala je tad 81 đaka. A sredinom prošlog je stoljeća čak 181 dijete nastavu pohađalo. Nema više škole. Zemlja se zemlji vratila. Bilo je tu dva kovača, dva brijača. Učitelj i zvonar.

Polazimo pješice prema granici. Ispred Mačkovićevo salaša zvonik. Nekad su seljani pri nailasku oluje koja grad nosi zvonili vjerujući da jeka zvona oblake rastjeruje. I uspijevali su u tome, kažu. Zvonilo je i kad je kogod na salašima umro. Zvono danas šuti, stoji, samo šuti. Nema tko štrangu povlačiti...

Skidamo sandale. Bosi po pijesku gazimo. Ugodno je. Taj dodir, taj osjećaj i trag nogu u pijesku u djetinjstvo nas vraća. Neraskidiv je to spoj čovjeka i zemlje. U prosjeku, na čistini, na rubu šume, kameni križ. Osamljen, ureden, ograđen stoji. Podigli su ga poslije velike oluje 1868. i tu se mještani molili. I danas se mole i na prošćenje dolaze.

no zvoni

Idemo. Derma već dugo uspravljena, žedna pokraj napuštenog salaša miruje. Kokoši u pijesku čeprkaju. Pas nas jedan mali, nekakav opasni, salijeće. Za njim iz kuće gazdarica izlijeće. Psuje. Na njeg. Na mađarskom. I ispričava se. A pas je vjerojatno poplašen. Kao i mi. Hodimo još uvijek bos. Pred nama rampa. Granica je. Samo korak pa smo u Mađarskoj, u Europskoj Uniji, ali dalje tamo se ne smije.

Vraćamo se istim putom. Drugog nema. Djed pred oronulim salašom na klupici sjedi. Sam. Majka na vratcima djecu iz Subotice ispraća. Sama. Dječak dječaka biciklom po putu pjeskovitim vozi. Kud vodi taj put? Gdje vodi taj put? Hoće li biti života na Čikeriji? Hoće li šutljivo čikerijsko zvono zvoniti?

feel reflex relax

PROGRAM 19.-25 JUL 2008
www.palicfilmfestival.com

	19/07 Subota	20/07 Nedelja	21/07 Ponedjeljak	22/07 Utorak	23/07 Sreda	24/07 Četvrtak	25/07 Petak
TAKMIČARSKI PROGRAM Lepa peščenica Palic	21 h PEŠČANIK Srbija/Holandska 110'	21 h ČOVEK KOJI JE VOLEO INGVEA Norveška 95'	21 h GARAŽA Irska 85'	21 h BUGI Italija 102'	21 h KRALJ PING-PONGA Sveška 97'	21 h SVET JE VELIKI I SPAŠENJE JE IZA UGLA Italijanska 90'	21 h LJUBAV I DRUGI ZLOČINI Srbija 100'
	23 h LJIMUNOVO DRVO Izrael 100'	23 h SEDMO NEBO Nemačka 98'	23 h RUSALKA Rusija 115'	23 h CRNI LED Finska/Nemačka 110'	23 h PORODICA JE ZAKONI Nemačka 97'	23 h VALČER SA BASIROM Izrael/Nemačka/Francuska 98'	23 h DELTA Nemačka 92'
PARALELE I SUDARI Biskop Jadrani		17 h KNJIGA ZA LETO Turska 92'	17 h STRANCI Izrael/Francuska 85'	17 h TALAS Nemačka 110'	17 h GRADANIN HAVEL Češka 118'	17 h ISKINO PUTOVANJE Nemačka 92'	
		19 h KREMEN Rusija 84'	19 h ZAUVK Slovenija 87'	19 h JESENJI BAL Estonska 125'	19 h MAGNUS Estonska/Nemačka/Italijanska 88'	19 h ABSURDISTAN Nemačka 88'	
MLADI AUTORI EVROPE Kulturni klub Palic		21:30 h KRATKI FILMOVI 1	21:30 h KRATKI FILMOVI 2	21:30 h SPORO OGLEDALO Nemačka 86'	21:30 h JEDITE, OVO JE TELO MOJE Francuska 925'	21:30 h STRAH(OVI) OD MRKA Italija, Francuska 85'	
	23:30 h KONCERT SCHNEIDER TM Nemačka	23:30 h KONCERT DVJ OOF-CINEMIX Francuska	23:30 h KONCERT POP IVAN Nemačka	23:30 h KONCERT GORIBOR Srbija	23:30 h KONCERT N.O.M. Nemačka		
NOVI IZRAELSKI FILM Otvoreni univerzitet		16 h SAM SPIEGEL Kratki filmovi 124'	16 h BOFOR Izrael 124'	16 h DUG Izrael 93'	16 h VASERMIL Izrael 93'	16 h NUDLA Izrael 95'	16 h ORKESTAR NA GOSTOVANJU Izrael 87'
NOVI MAĐARSKI FILM Otvoreni univerzitet		18 h TABLON Mađarska 127'	18 h OVERNAJT Mađarska 97'	18 h LORA Mađarska 118'	18 h ŠMRKANJE Mađarska 95'	18 h OSMI DAN U NEDELJI Mađarska 103'	18 h AVANTURISTI Mađarska 105'
EKOLOŠKI PROGRAM Otvoreni univerzitet		17 h ČERNOBIL – 20 GODINA POSLE Nemačka	17 h IMA LI PASTIRA? Portugalija	17 h GRUBO BUĐENJE Slovenija	17 h NEVIDLJIVI Italija/Italijanska	17 h MI HRANIMO SVET Nemačka	
DEČJI PROGRAM Otvoreni univerzitet		10 h AGI I EMA Srbija	10 h DECA IZ KVARTA Srbija	10 h MISTERIJA STAROG TALISMANA Črna	10 h EGON I DENCI Mađarska	10 h VUČJA TAJNA Italija 90'	10 h PRINC OD PAPIRA Srbija
KONCERTI Ženski širand Palic	23:30 h ŽAOKE Beograd (pop, etno)	23:30 h SON CUBA SON (latins, cubana)	23:30 h MAKAO (jazz)	23:30 h PIANO CARDINALS (funk, rock, soul)	21:30 h ZVONKO BOGDAN I TAMBURAŠI		
STRUČNI SKUPOVI			11 h IZMEĐU PROFITA I EKOLOGIZMA ORFUGLISTO TIC MASTER CENTAR	11 h MNOGA LICA '68 OKRUGLI STO EDUKATIVNI CENTAR ODOR NOVI SAD			

ZA SVE GRADANE ORGANIZOVAN JE BESPLATAN AUTOBUSKI PREVOZ. POLASCI SU SVAKOG DANA TOKOM TRAJANJA FESTIVALA U 20:15 PRED ŽELJEZNIČKE STANICE, A POVRATAK JE ORGANIZOVAN NAKON DRUGE PROJEKCIJE U TAKMIČARSKOM PROGRAMU, OD MALE GOSTIONE NA PALIČU.

CENA ULAZNICE JE 200 DIN ZA PROJEKCIJE 2 FILMA TAKMIČARSKOG PROGRAMA. OSTALE PROJEKCIJE SU BESPLATNE.
ORGANIZATOR ZADRŽAVA PRAVO NA IZMENE U PROGRAMU.

Nastup zbora mladih iz Osnabrücka u Subotici

Katedralni zbor mladih iz Osnabrücka, u okviru svoje ljetne koncertne turneje, nastupit će u franjevačkoj crkvi u nedjelju, 20. srpnja. Koncert počinje u 20 sati. Na programu je izbor iz literature duhovne zborne glazbe, a dirigent zbora je *Stephan Kwesi Lutermann*. Ulaz je slobodan.

Svoj prvi koncert u okviru turneje ovaj će zbor izvesti u Salzburgu, a nakon nastupa u Subotici, predstaviti će se u Somboru, Osijeku, Zagrebu, Splitu, te u slovenskim mjestima Novo Mesto i Ljutomer.

Likovnjaci na koloniji u Kiseljaku

Dvije članice Likovnog odjela HKC »Bunjevačko kolo« iz Subotice – *Jasminka Selig* i *Snežana Kiš* – sudjelovale su na 28. po redu Likovnoj koloniji »Planinski krajolik« koja je od 9. do 12. srpnja održana u Kiseljaku (BiH), u organizaciji tamošnje podružnice HKD »Napredak« i srednje škole. Na koloniji je sudjelovalo ukupno 15 slikara iz Karlovca, Zagreba, Slavonskog Broda, Beograda, Novog Sada, Koluta, Sarajeva i Kreševa. Slikarima su u Kiseljaku dobrodošlicu zaželjeli donekadni član Predsjedništva

BiH prof. *Ivo Miro Jović* i predsjednik »Napredkove« podružnice i predsjednik Udruge likovnih umjetnika prof. *Ivan Ribičić*.

Jedan dan programa kolonije održan je u Kiseljaku, a preostala tri dana na planini Vrbici, na izletištu »Fratarske staj«. Prema riječima predsjednika Likovnog odjela HKC »Bunjevačko kolo« *Josipa Horvata*, slikarima u prekrasnoj prirodi nije nedostajalo motiva za rad što je rezultiralo s preko 40 nastalih djela čijom će se prodajom pomoći završetak izgradnje sportske dvorane u Kiseljaku. Horvat dodaje i kako su ovom prigodom dogovoreni novi susreti u cilju proširenja suradnje s Hrvatima iz tog područja BiH.

42. međunarodna smotra folkloru u Zagrebu

Na 42. međunarodnoj smotri folkloru u Zagrebu, koja je počela u srijedu 16. i traje do 20. srpnja, sudjelovat će 26 folklornih skupina iz Hrvatske te dvanaest iz inozemstva, piše Hina.

U okviru Smotre dvije su priredbe posvećene odabranim temama, govornim oblicima folkloru te folkloru Gorskoga kotara.

Uz kulturno-umjetnička društva i neformalne hrvatske folklorne grupe, nastupit će skupine iz Francuske, Grčke, Indije, Kolumbije, Litve, Malavija, Maroka, Meksika, Rusije, SAD-a, Slovenije i Švedske.

Osim nastupa folklorista održat će se koncerti etno-glazbe, uz ine, koncert mladih afričkih glazbenika »Body, mind&soul«, skupina »Cinkuši« i »Kavaliri«, tradicijske glazbe i plesa Rajasthana te Red Cliff ogranka indijanskog plemena Ojibwe iz Wisconsin.

Popratni program obuhvaća besplatne radionice indijanske glazbe i plesa te indijske tradicijske glazbe, modnu reviju »Narodna nošnja i moda« te promociju DVD-a o 40 godina Smotre.

Završetak kolonije i »Dužijanca« u Tavankutu

U okviru programa XXIII. saziva Prve kolonije naive u tehnici slame, večeras (18. srpnja) s početkom u 19 sati bit će predstavljen knjiga »Graal« autora *Lazara Franciskovića*. O knjizi će govoriti *Tomislav Žigmanov*, prof. filozofije i publicist. Nakon promocije, u 20 sati na programu je svečana večer.

Kolonija će biti zatvorena sutradan (subota, 19. srpnja) kulturno-glazbenim programom koji će biti održan u Domu kulture, s početkom u 19,30 sati. Nastupaju: HKUD »Dubrava« iz Aladinca (BiH) i KUD-a »Ivan Goran Kovačić« iz Velike (RH) i RKUD »Rudar« iz Raše (RH).

Nakon toga, slijedi Risarsko veče, kao uvod u Dužijancu.

Proslava Dužijance bit će održana u nedjelju 20. srpnja. Svečana sveta misa bit će služena u 10,30 sati u crkvi Srca Isusova. Navečer, s početkom u 20 sati, bit će održano Bandašicino kolo.

Trodnevni program »Lemeške dužijance 2008.«

U organizaciji HBKUD »Lemeš«, u Lemešu će tijekom vikenda biti proslavljena Dužijanca. U okviru trodnevnog programa, večeras (petak, 18. srpnja) u Velikoj dvorani Mjesne zajednice, s početkom u 19 sati, bit će otvorena izložba »Nanine kuvarice«. Sutra (subota, 19. srpnja) u 20 sati bit će održana folklorna večer pod nazivom »U avliji kod baće i nane«. U nedjelju 20. srpnja, kao središnji događaj »Lemeške dužijance 2008«, u 11 sati bit će služena svečana sveta misa.

Natjecanje aranžera izloga u Subotici

Od sredine idućeg tjedna pojedini izlozi u središtu Subotice osvanut će ukrašeni prigodnim aranžmanima s motivima žetvene svečanosti »Dužijance«. Riječ je o natjecanju aranžera koje se tradicionalno održava u sklopu »Dužijance«.

Koordinatorica natjecanja *Nedeljka Šarčević* kaže kako će ove godine u natjecanju sudjelovati petnaestak aranžera. Njihovi će se aranžmani naći u izlozima radnji u ulici Matka Vukovića, 10. listopada, u Suvenirmici ispod Gradske kuće, izlogu Mc Donaldsa...

Radove će ocjenjivati žiri u sastavu: *Alojzije Stantić*, *Olga Kovačev Ninkov* i *Đurđica Orčić*, a proglašenje nagrađenih zakazano je 6. kolovoza, u sklopu Književne večeri, koja se također održava u okviru »Dužijance«.

Knjižara na brodu

Tvrtka Nirvana iznajmila je je brod istog imena dug 50 metara, koji će od 19. srpnja do 1. kolovoza imati turneju od Crikvenice do Makarske, piše Jutarnji list. Brod knjižara plovit će 14 dana s nekoliko tisuća naslova knjiga i razne druge literature, praćene zabavnim programom. U projekt su uključene izdavačke kuće Algoritam, Profil, VBZ, Leo Commerce, Trsat Pola i druge. Pisci koji objavljuju u tim kućama pozvani su na brod, ali zasad su svoj ukrcaj potvrdili samo *Enes Kišević* i *Hrvoje Šalković*. Raspored uplovljavanja broda u mjesta je sljedeći: Crikvenica (19. srpnja), Krk (20. srpnja), Cres (21. srpnja), Mali Lošinj (22. srpnja), Rab (23. srpnja), Novalja (24. srpnja), Sali (25. srpnja), Sv. Filip Jakov (26. srpnja), Zlarin (27. srpnja), Šibenik (28. srpnja), Primošten (29. srpnja), Jelsa (30. srpnja), Supetar (31. srpnja) i Makarska (1. kolovoza).

Novi ministar kulture Srbije Nebojša Bradić

Veliko spremanje za održivu budućnost

»Umjesto o budućnosti institucija koje su izgubile svoju kulturnu misiju, razmišljajmo o dobitku, koji je moguć u kvaliteti kulturnih usluga, poticanju suvremenog visokog stvaralaštva i ohrabriranju inovacija«, navodi Bradić

Otvoriti prostor mladima:
Nebojša Bradić

Novi ministar kulture Srbije *Nebojša Bradić*, kazališni redatelj i dosadašnji upravnik Beogradskog dramskog pozorišta, zauzeo se za razvoj partnerstva kulture i biznisa, ocjenjujući da dometi suvremene kulture u Srbiji ukazuju na snažnu potrebu za inovacijama, i pokraj očiglednog napretka u načinima na koje se kultura stvara, financira, distribuira i kako se njome upravlja. Ukazujući na izazove kulture u tranziciji, Bradić je

u tekstu »Veliko spremanje za održivu budućnost«, objavljenom na internetskoj stranici Ministarstva kulture, naveo da je razvoj tehnologije doveo i do nekih od najvažnijih promjena u oblasti kulture.

»Digitalni je svijet izmijenio načine na koje se umjetnost stvara i prenosi, kao i načine na koje se ljudi zabavljaju. Tehnologije imaju ogroman utjecaj i na načine na koje se u kulturi obavljaju administrativni i marketinški poslovi. Prilagođavanje na nove tehnologije, okruženje i svjetske događaje, donosi velike fluktuacije u sferi kulture«, naveo je Bradić, ukazujući i na veliku generacijsku promjenu, koja iznova preispituje dejstvo kulture, uz okolnost da su ekonomije i senzibiliteti generacija korisnika kulture veoma različiti.

Navodeći da se problemi i mogućnosti, koje donose promjene, razlikuju u ovisnosti od veličine organizacije, kulturne oblasti i njezinog društvenog značaja, Bradić je ukazao i da se institucije koje imaju jasno definirana i autentična obilježja lako prilagođavaju

promjenama, dok su one druge, zastarjele, isuviše rigidne i gluhe, i, umjesto da se mijenjaju, sve više same sebe urušavaju. Prema njegovom mišljenju, sljedeća poteškoća je prijetnja da će upotreba visoke tehnologije u programima kulture poništiti značaj i draž neposrednog iskustva u institucijama kulture.

Osvrćući se i na problematiku zaposlenih u kulturi i statusa umjetnika, Bradić je naveo da su mnogi, koji su započeli karijeru prije više od trideset godina, vjerovali da umjetnici trebaju biti posebno vrednovani, i dobro plaćeni, dodajući da se sjeća pojedinaca i »sretnih« razdoblja, u kojima je umjetnička karijera istodobno značila i financijski osiguran život. Rezultat toga je veliki broj zaposlenih u kulturi i pojedinih umjetnika, čiji se stvaralački identitet sve više pretvarao u identitet činovnika u kulturnom sustavu, naveo je on, dodajući da je, vremenom, činovnika i bivših umjetnika bivalo sve više, od umjetnosti se odustajalo sve lakše i brže, uz brojne racionalizacije, poput one pozna-

te: nitko me ne može platiti tako malo, koliko malo ja mogu raditi. Kao jednu od značajnih promjena u kulturi, Bradić je naveo i smjenu generacija, ukazujući na to da ona otvara prostor mladim ljudima da napreduju prema leaderskim pozicijama u umjetnosti. »Umjesto o budućnosti institucija koje su izgubile svoju kulturnu misiju, razmišljajmo o dobitku, koji je moguć u kvaliteti kulturnih usluga, poticanju suvremenog visokog stvaralaštva i ohrabriranju inovacija«, naveo je Bradić, zauzimajući se za razmišljanje o transformaciji kulturnih institucija s usmjeravanjem na određene ciljeve, umjesto o uproštenoj kulturnoj ponudi.

»Ako je to tranzicija institucija u kulturi, možda možemo vjerovati u njezin dobar ishod? Konačno, zar sve to nije samo dio složenog procesa sazrijevanja današnjih ljudi u tehnološkom, pomalo virtualnom i pomalo stvarnom svijetu koji nas okružuje?«, dodao je Bradić.

(SEECULT.org)

Nacrt zakona o zadužbinama i fondacijama

Javna rasprava do kraja rujna

Nacrt zakona o zadužbinama i fondacijama, kojim bi trebalo da bude zamijenjen važeći zakon iz 1989. godine, objavljen je na internetskim stranicama Ministarstva kulture Srbije (www.kultura.sr.gov.yu) i Balkanskog fonda za lokalne inicijative (www.bcif.org), a javna rasprava bit će organizirana krajem rujna.

Primjedbe i prijedloge u vezi nacrtu tog zakona moguće je slati na adrese kabinet@min-cul.sr.gov.yu i filantropija@

bcif.org, priopćilo je Ministarstvo kulture, navodeći da se očekuje da vlada do studenoga uputi Skupštini Srbije prijedlog tog zakona na usvajanje.

Novim zakonom oblast zadužbina i fondova trebala bi biti regulirana u skladu sa suvremenom europskom pravnom regulativom i praksom.

Prema navodima Ministarstva kulture, nacrt tog zakona rezultat je šestomjesečnog rada stručne komisije i radne grupe koji su

činili ugledni pravnici, ekonomisti, predstavnici zadužbina, fondacija, nevladinih organizacija, a predstavlja »dobar primjer uspješne suradnje Ministarstva i nevladinog sektora u zakonodavnoj oblasti«. Rad na nacrtu tog zakona pomogli su Fond za otvoreno društvo, Institut za održive zajednice i Američka agencija za međunarodni razvoj.

(SEECULT.org)

Izložba fotografija i tribina u HKC »Bunjevačko kolo«

O salašima koji propadaju

Ideja za realizaciju izložbe, prema riječima Božane Sabanov Đelmiš, bila je da se ukaže na činjenicu propadanja sjevernobačkih salaša te da se istodobno založi za njihovu revitalizaciju

S tribine o prošlosti, sadašnjosti ali i budućnosti salaša: Božana Sabanov Đelmiš, s. Eleonora Merковиć, Ante Rudinski, Ernő Varnyú, Mirko Grlica i Mile Tasić

Kao neslužbeni dio ovogodišnje »Dužijance«, u svečanoj dvorani Hrvatskog kulturnog centra »Bunjevačko kolo«, u utorak 15. srpnja otvorena je izložba fotografija pod nazivom »Ej, salaši...« autorica Božane Sabanov Đelmiš, Vesele Laloš i Katarine Čurčić. Izložbu je otvorio Davor Dulić, predsjednik Organizacijskog odbora »Dužijance«.

Ideja za realizaciju ove izložbe, prema riječima Božane Sabanov Đelmiš, bila je da se ukaže na

činjenicu propadanja sjevernobačkih salaša te da se istodobno založi za njihov spas u doba globalizacije. »Iako su toliko trošni da ih običan pljusak i vjetar mogu 'sprati', oni su vrlo značajni za nas ovdje jer mogu biti brend ovih prostora, pa i Europe«, rekla je Božana Sabanov Đelmiš.

U povodu izložbe održana je i tribina posvećena temi propadanja ovdašnjih salaša, njihovoj povijesti, ali i potrebi njihova očuvanja. O povijesti salaša govorio je povjesničar Mirko Grlica iz subo-

tičkog Gradskog muzeja. Nastanak salaša, kako je istaknuo, vezan je za kraj 17. i početak 18. stoljeća kada su s ovog prostora potisnuti Turci i kada je on ušao u sastav Habsburške Monarhije. »Salaši su bili vrlo racionalan odgovor na teške uvjete života. Ljudi u prvoj polovici 18. stoljeća, tadašnji stanovnici ovoga grada, pretvorili su zapuštene velike površine u plodnu zemlju. Oni su doista pravi heroji toga vremena jer su nam u amanet predali obradivo zemljište na kojem je na kraju krajeva i nastala Subotica. Zato mislim da je potrebno naći racionalno rješenje da se to sjećanje na salaše sačuva, ali ono mora biti također racionalno, kakvi su bili i samo salaši«, rekao je Mirko Grlica.

Arhitekt mr. Ante Rudinski je istaknuo kako salaši predstavljaju autohtono sjevernobačko stvaralaštvo Bunjevaca na najplodnijem dijelu Panonije. »Nije slučajno da su salaši i salašari sa svojim mukotrpnim radom izdigli ovaj grad, da on na prekretnici 19. i 20. stoljeća ima bogato ekološko i ekonomsko zaleđe«, rekao je Rudinski.

Prema njegovom mišljenju, salaši su srušeni iz političkih razloga poslije 1945. godine, a povratak salašima, kako je naglasio, značio bi okretanje značajnom ekonomskom resursu – najkvalitetnijoj crnici u Europi. »Ne možemo mi tu praviti zlato. Naše zlato su naše čurke, naše guske, naše krave, naše 'mliko', to su salaši«, dodao je Ante Rudinski.

O nekadašnjem salašarskom životu iz vlastita iskustva govorila je časna sestra Eleonora Merковиć. Prema njezinim riječima, salaš je bio izvor zdravog života, među ostalim, koristan i iz aspekta odgoja djece. »Djeca su navikavana imati dužnosti, sudjelovala su u proizvodnji materijalnih dobara.

Također, na salašu su živjele i po tri generacije skupa. Sve generacije su se uzajamno 'nosile', jedna drugu pomagale«, rekla je s. Eleonora Merковиć.

Na tribini je također govorio i pomoćnik pokrajinskog tajnika za gospodarstvo Ernő Varnyú.

Izložba fotografija »Ej salaši...« u HKC »Bunjevačko kolo« može se pogledati do 5. kolovoza.

D. B. P.

Potrebna nova znanja i iskustva

Posao obnove salaša, kako nam je rekao pomoćnik pokrajinskog tajnika za gospodarstvo Ernő Varnyú, zahtijeva ne samo novac, već i stjecanje novih znanja i iskustava u oblasti turizma.

»Potrebno je pokrenuti ozbiljan mehanizam turističkih aktivnosti. Izvršno vijeće je već uložilo puno sredstava u promidžbu – u razne publikacije i filmove o salašima, ulaže se i u neke salaše na kojima se ljudi bave poduzetništvom. U pitanju su sredstva iz Pokrajinskog fonda za razvoj poljoprivrede, a planiramo i ozbiljnija sredstva usmjeriti i iz Fonda za kapitalna ulaganja, što podrazumijeva infrastrukturno opremanje prostora kako bi se brže i udobnije stiglo do salaša, a tamo doživjelo da se osjećate lijepo i ugodno, osjetite čari gastronomije, probate pića ovoga podneblja, da vaše uho miluje prepoznatljiva glazba ovog prostora i pitoma i topla riječ domaćina, da usput vidite i nešto drugo, poput ogromnog kulturno-povijesnog naslijeđa naše multikulturalne, multikonfesionalne i multinacionalne Vojvodine«, rekao je za HR Ernő Varnyú.

Detalj s otvorenja izložbe fotografija

Jadranko Bitenc, »Meko okidanje«, Naklada Lukom, Zagreb, 2007.

Trusno područje narkomanije

Najnoviji roman Jadranka Bitenca još je jedan doprinos promišljanju o sve prisutnijem problemu narkomanije i njezinih posljedica

Piše: Đurđica Stuhldreiter

Pisati za one koji više nisu djeca ali ni odrasli, nije lako ni jednostavno. Takva literatura zahtijeva posebno motrište, osjećaj za lude godine u kojima se sve čini mogućim i pronalaženje pravih tema u vrijeme kada se svijet i budućnost nude onima koji ih trebaju osvojiti. Obraćati se tinejdžerima čini se stoga naročito izazovnim, ali malo je dobrih pisaca na tom području, a naslova koji bi privukli znatniju pozornost ciljane čitateljske publike u suvremenoj hrvatskoj književnosti – još manje. Ako se zna da se današnja mlada generacija sve više okreće drugim, izazovnijim medijima koji im pružaju atraktivnije oblike komunikacije, taj se zadatak čini još zahtjevnijim.

Jedan od autora koji svoja djela usmjerava upravo prema takvoj zahtjevnoj publici čiji omiljeni hobi vrlo često nije čitanje, već ga uglavnom vezuje uz obveznu lekturu, jest i Jadranko Bitenc. Nekim svojim ranijim knjigama ovaj je autor pokazao kako zna pisati za mlade pa je jedno njegovo djelo – »Twist na bazenu« postalo i lektirni naslov. Njegov spisateljski rad ipak nije usmjeren samo prema ovoj čitateljskoj skupini, nego piše i za odrasle, ali i za mlade čitatelje.

Jadranko Bitenc živi u Ivanić Gradu i radi kao voditelj Centra za kulturu Pučkog otvorenog učilišta Ivanić Grad. Studirao je književnost na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, gdje je diplomirao komparativnu književnost. Radio je kao novinar u »Poletu«, predavao hrvatski jezik i književnost u osnovnim školama i u gimnaziji, radio kao knjižničar. Član je Društva hrvatskih književnika od 1988. Dosad je objavio roman za odrasle »Statist« (1983., drugo izdanje 2003.), romane za djecu »Lana-godina mačke« (1987.), »Twist na bazenu« (1988./1989., drugo izdanje

2005./2007.), »Ljeto na koljenima« (1990.) i »Pyjama blues« (1996.), te roman za mlade »Osmijeh nepopravljivog optimista« (2005.).

Na Hrvatskom radiju izvedene su mu radio drame napisane prema njegovim romanima. Izvedena mu je i kazališna predstava na temu droge »Trava iz asfalta« u sezoni 1996./1997. po školama diljem Hrvatske.

IZAZOVNA TEMA: Na zanimljiv je način Jadranko Bitenc objasnio nastanak romana »Meko okidanje«: »Pisanje svakog romana je izazov. Najčešće pišem o događajima u kojima sam uglavnom bio sudionik, ili su me zbivanja dostizala i pomalo okrnula, makar usput. I nije lako sudjelovati u odabiru poznatih činjenica od ubacivanja u svijet kojeg tek treba dobro istraživati i poučavati.«

Takvo je pojašnjenje tim zanimljivije kada se zna da se u njemu krije i odgovor na pitanje zašto je »dodirnuo trusno područje zvano narkomanija.« Tema je izazovna sama po sebi, ali u isto vrijeme čini se i među najčešćima kada se govori o tinejdžerima. Srednjoškolce, njihove roditelje, izostanak komunikacije između mladih i odraslih, mlade ljude u traženju sebe i borbi za stvaranje vlastitog mjesta i uloge u društvu, vrlo ćemo često susresti u sličnoj literaturi. Međutim, takva opća mjesta, koja se u ovom romanu javljaju kao konstanta, ponekad djeluju nemotivirano. Likovi što se nose s izazovima vremena i društva u kojem žive, ne čine to uvijek uvjerljivim i dovoljno životnim. Neki od njih nisu dovoljno profilirani, kao da ih pisac gura u stranu baš onda kada od njih najviše očekujemo.

MJESTO RADNJE: Ono što romanu daje svojevrsnu draž jest mjesto radnje. Obično se pošast narkomanije vezuje uz velike gradove i njihove izazove, no Jadranko Bitenc radnju svojeg romana smješta u Ivanić Grad, gradić

nadomak metropole, koji međutim nema ništa od idile mirnog mjesta. Možda baš zbog toga pisac se trudi stvoriti likove kojih se ne bi posramio bilo koji veliki grad. Solo, mladić koji motri svijet kroz objektiv fotoaparata, zabilježit će tako svojevrsnu crnu kroniku ovog malog grada, koja bi se međutim mogla čitati i na stranicama bilo kojih novina. Njegove su mete mlada glumica Pina, diler Gerardo, naivni mladić Leo što će se sasvim slučajno naći u svijetu s one strane zakona, okorjeli narkoman Tomi, kao i neki sporedni likovi (Depra i Sestra Haš) koji stižu iz Zagreba

kako bi pojačali broj negativaca u malom gradu.

Posebnost ovog romana krije se i u svojevrsnom spoju gotovo naturalističkog prikaza stvarnosti i nagovještaja mogućih rješenja za glavne likove. Iako se ona doimlju pomalo ishitrenim, ipak ostavljaju mogućnosti koje ohrabruju nakon gotovo prijetućih osmrtnica: Tomi je otišao u 25. Pinina mama u 44. Leo u 16. (...)

»Meko okidanje« Jadranka Bitenca još je jedan doprinos promišljanju o sve prisutnijem problemu narkomanije i njezinih posljedica. ■

Jezični savjetnik

Svoj, svoja, svoje

Piše: Miranda Glavaš-Kul

Kada radite u školi često čujete različite učeničke bisere, neke upamtite, a neke brzo zaboravite. Tako sam i ja upamtila kako sam na primjeru jednoga bisera uspjela pojasniti gradivo. Iako vi, dragi čitatelji »Hrvatske riječi«, niste učenici, poučit ću vas onako kako sam poučila svoje učenike.

Učenici petih razreda ove su godine (na)učili kako povratno-posvojna zamjenica *svoj* zamjenjuje sve posvojne zamjenice (moj, tvoj, njegov, njezin, naš, vaš, njihov) kad god one kazuju da nešto pripada subjektu. No, nije im baš bilo jasno zašto treba reći :

Imam svoju torbu.

A ne: *imam moju torbu.*

- Iz obiju je rečenica jasno komu pripada torba, ali treba reći: *svoju* - rekla sam im.

- Zašto? – upitali su me začuđeni učenici.

- Jer torba pripada subjektu, a kada kazujemo da nešto pripada subjektu valja nam rabiti povratno-posvojnu zamjenicu.

Potom smo pokušali s primjerom: *Maja ima njezinu torbu.*

I *Maja ima svoju torbu.*

- Iz prvovog primjera nije baš jasno ima li Maja svoju torbu ili ima njezinu (Aninu, Ivinu ili Marijinu) torbu, no u drugom nam je primjeru sasvim jasno da Maja ima svoju torbu – objasnila sam. No, činilo mi se da mojim dragim učenicima još uvijek nije bilo sasvim jasno.

Sljedećega smo dana obrađivali priču *Paje Kanižaja*: »Stara nova priča o Crvenkapici« koja je bilo neobična i vrlo smiješna. Učenici su imali zadatak napisati neobičnu priču o Crvenkapici. Ivan je napisao:

Crvenkapica je izašla pred bakinu kućicu i poljubila njezinoga dečka.

Odmah sam se prisjetila jučerašnjega dana i gradiva koje nije svima bilo posve jasno. Odlučila sam pojasniti im na ovom primjeru.

- Je li Crvenkapica poljubila svo-ga ili bakinog dečka? upitala sam. Razredom se prolomio gromoglasan smijeh.

- Pa svoga! – uzviknuo je iznenađeni Ivan.

Tek tada su učenici shvatili razliku između posvojnih i povratno-

posvojne zamjenice.

Kako ne bih obeshrabrila svoje učenike, navest ću nekoliko primjera istaknutih hrvatskih književnika koji, također, nisu pisali u skladu s normom hrvatskoga jezika. Tako je veliki *Miroslav Krleža* napisao: »Zbog te žene ja sam osramotio moje ime«. A velikan hrvatskoga pjesništva *Dragutin Tadijanović* zapisao je: »Mislim

na moga oca...«. Književnike uvijek možemo opravdati pjesničkom slobodom pa ćemo tako učiniti i sada.

Ipak valja biti oprezan u stilski obilježenoj uporabi, a posebice neobilježenoj, jer nepravilna uporaba može izazvati nesporazume, stoga kada želite iskazati pripadnost subjektu rabite povratno-posvojnu zamjenicu: *svoj, svoja ili svoje.*

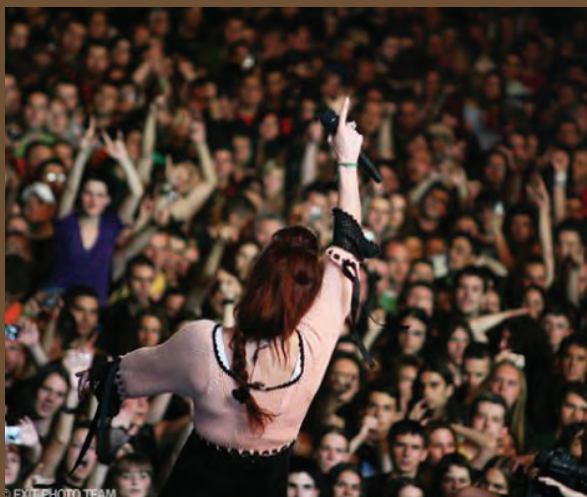
Završen festival EXIT 08

Posjećenost slabija nego prijašnjih godina

Nastupom najznačajnijeg punk sastava Sex Pistols u ponedjeljak rano izjutra završen je glazbeni festival EXIT 08, koji se od 10. do 13. srpnja održavao na Petrovaradinskoj tvrđavi, pokraj Novog Sada.

Iako je na ovogodišnjem Exitu broj stranih gostiju, među kojima su prednjačili Britanci, vjerojatno bio rekordan, ukupna posjećenost je, prema pisanju Tanjuga, očigledno bila slabija nego prethodnih godina. Većih redova na ulazima u Petrovaradinsku tvrđavu ove godine skoro da i nije bilo, a publici su na svakom koraku bili dostupni toaleti i štandovi sa hranom i pićem.

Ovogodišnje festivalsko izdanje obilježili su nastupi poznatih izvođača:

Primal Scream, The Hives, Gogol Bordello, Ministry, te Manu Chao i *Paul Weller*. Dance arena ugostila je neka od najvećih imena elektroničnog zvuka, kao što su *Sven Vath*, *Tiga*, *Laurent Garnier*, *Kruder and Dorfmeister* i *Booka Shade*.

Uglavnom uspješno organiziran glazbeni festival zasjenila je tragedija u kampu Exitu, u kojoj je život u subotu izgubila *Jelena Matić* iz Paraćina kada je na njezin šator s velike visine pala deset metara duga grana topole. U toj nesreći teže je ozlijeđeno i dvoje Makedonaca, djevojka i mladić.

Za tri dana festivala Hitna pomoć je imala preko 350 intervencija, uglavnom zbog, kako su prenijeli domaći mediji, uporabe veće količine alkohola.

D. B. P.

Redovnik verbita László Némét zaređen u zrenjaninskoj katedrali

Zrenjaninska biskupija dobila novog biskupa

Tijekom svečane mise, 5. srpnja u zrenjaninskoj katedrali za biskupa je zaređen dr. *László (Ladislav) Némét*, redovnik verbita. Glavni zaređitelj bio je kardinal *Péter Erdő*, nadbiskup budimpeštansko-estergonski i primas Mađarske, a suzaređitelji *Julius Janusz*, apostolski nuncij u Mađarskoj, te umirovljeni zrenjaninski biskup *László Huzsvár*. Novog biskupa su u episkopat primili svi biskupi MBK sv. Ćirila i Metoda, kao i predstavnici biskupskih konferencija okolnih zemalja.

Hrvatsku biskupusku konferenciju predstavljali su njen predsjednik, osječko-đakovački nadbiskup *Marin Srakić* i požeški biskup *Antun Škvorčević*.

SVETA MISA: Misa ređenja počela je ulaskom svečane procesije u crkvu, na čijem se kraju nalazio novoimenovani biskup sa svoja dva pratitelja: *Jakobom Pfeiferom*, župnikom u Odžacima (rodnoj župi p. Németa), i p. *Lajosem Suhajdom*, redovničkim subratom novog biskupa. Dobrodošlicu glavnom zaređitelju izrekao je

biskup *Húzsvár*, koji je umirovljen nakon 20 godina biskupske službe u Banatu. Liturgija je slavljena na mađarskom jeziku, a evanđelje je čitano na sva četiri liturgijska jezika koji se koriste u biskupiji. Na mađarskom i hrvatskom evanđelje je čitao *Sándor Zoltan*, stalni đakon, na njemačkom preč. *Pfeifer*, na mađarskom p. *Suhajda*, a na bugarskom *Stojan Kalapiš*, kapelan u Mužlji. Nakon kardinalove homilije, uslijedio je obred biskupskog posvećenja, prije kojega je pročitana bula kojom je Papa imenovao p. Németa za biskupa, na latinskom, hrvatskom i mađarskom jeziku. Najsvečaniji čin ovog obreda su litanije, koje se mole klečeći, a zajednica preporučuje novog biskupa u molitve svim svetima. On je za to vrijeme prostrt i sabran pred glavnim zaređiteljem. Poslije prostracije uslijedilo je polaganje ruku biskupa, što je drevan način prenošenja apostolske sukcesije, potvrđen i prihvaćen još od apostolskih vremena. Posvetna molitva za novoimenovanog biskupa moli se dok je nad glavom ređe-

Zrenjaninska biskupija

Zrenjaninska biskupija prostire se u vojvođanskom dijelu Banata. Zaštitnik biskupije je Sveti Gerard, biskup i mučenik. Površina biskupije je 9387 km², a u njoj živi oko 83.000 katolika: uglavnom su po narodnosti Mađari, ali i Hrvati, Česi, Slovaci i Nijemci koji žive u 40 župa i 50 filijala u kojima djeluje 26 svećenika. U najvećem broju župa liturgijski jezik je mađarski. Hrvatski se jezik, kao jedini, koristi u župama Opovo, Starčevo, Bela Crkva i Borča, kao i u filijalama u Perlezu, Glogonju, Češkom Selu i Kruščici. Zajedno sa mađarskim, na hrvatskom se jeziku propovijeda u župama Pančevo, Ivanovo, Boka, Konak, Belo Blato, Zrenjanin i Vršac.

nika otvoren evanđelistar. Nakon ovoga čina, p. Némét je primio Evanđelje, biskupski križ, prsten, kapicu grimizne boje, mitru i, na kraju, biskupski štap. Nakon čina biskupovog posvećenja on je puku podijelio svečani blagoslov, primio čestitke svih biskupa i prezbitera i svečano zauzeo mjesto u biskupskoj stolici.

OBRAĆANJE NOVOG BISKUPA: Na kraju euharistije, biskup se prisutnima obratio na srpskom, njemačkom, mađarskom, hrvatskom i poljskom jeziku. – »Napustio sam bivšu Jugoslaviju 1977. godine, a sad se vraćam u Srbiju koja traži mjesto na političkoj karti Europe. Drago mi je da je Srbija u posljednje vrijeme prihvatila dva, za nas

vrlo važna zakona: Zakon o crkva-ma i vjerskim zajednicama i Zakon o vraćanju imovine crkvama i vjerskim zajednicama. Ovi dokumenti svjedoče o čvrstoj odluci i spremnosti države da ispravi povijesnu nepravdu, ali su jednako tako i temelj za suradnju između crkava i države«, rekao je i on. Uz pozdrav na hrvatskom jeziku naglasio je: »Dragi moji hrvatski vjernici, a također i oni koji govorite naki od slavenskih jezika na teritoriju moje nove biskupije. Gospodin Bog me je pozvao k vama na ovu banatsku ravnicu.

Pozivam vas da zajedno radimo i gradimo našu Crkvu na ovim prostorima.«

M. Tucakov

Životopis p. Ladislava Németa SVD

O. Némét je rođen 1956. u Odžacima. Pohađao je gimnaziju u biskupskom sjemeništu »Paulinum« u Subotici (1971.-1976.). Nakon ulaska u redovničku zajednicu Družbe Božje riječi, studirao je filozofiju i teologiju u Pienieznu (Poljska), gdje je položio i vječne zavjete 1982. i bio zaređen za svećenika 1983. Postigao je doktorat iz dogmatike teologije Gregoriani u Rimu. Bio je misionar na Filipinima 1987., potom je pozvan u Austriju 1994. gdje je obavljao sljedeće službe: profesor dogmatike u Mödlingu, poglavar u Sv. Gabrielu i pomoćnik u obližnjoj župi; suradnik misije Svete stolice u Beču pri uredu Ujedinjenih naroda (2000.-2004.), a predavao je i na Filozovskom fakultetu Družbe Isusove u Zagrebu. Bio je provincijal mađarske provincije verbita (2004.-2007.), a od 2006. i tajnik mađarske biskupske konferencije. Od 2002. bio je profesor misiologije u Budimpešti. Osim mađarskog i srpskog govori još engleski, njemački, poljski, talijanski i hrvatski jezik. P. Némét je služio i hrvatskim vjernicima u Budimpešti kao dušobrižnik i predvoditelj misnih slavlja na hrvatskom jeziku u ovom gradu.

Ređenje biskupa

Piše:

mons. dr. Andrija Kopilović

Na putu susreta i uzajamnog obogaćivanja

Dar i uzdarje

Počele su dužijance. Već ovaj tjedan okuplja se zajednica u Tavankutu i Bajmoku, dok je Žednik već proslavio svoju Dužijancu. Ponovno je pred nama jedna činjenica religioznoga, kulturnoga i društvenog događaja. Unatoč činjenici da svi nosimo u sebi svijest o značenju i ljepoti Dužijance, ipak je dobro svake godine zajedno promišljati i produbljivati dimenzije, koje nam ovaj događaj i običaj doziva u svijest. Imam namjeru s vama, štovani čitatelji, u iduća četiri broja zajedno promišljati o dimenzijama poruke, koju nam daje proslava Dužijance.

Važno je naglasiti da Dužijanca nije trajanje, nego događaj. To je jedan događaj jednoga susreta s Bogom i ljudima u komu se događa čin zahvalnosti i proslava dara. Sve ono što cijelo ovo ljeto diše kulturnim događajima u našim krajevima nadahnuto je tim jedinstvenim događajem susreta u Dužijanci. Dakle, sve manifestacije su kamenčići iz kojih se slaže jedna velika slika kulture života jednoga naroda, ali je vrhunac onaj dan i onaj događaj susreta u zahvalnosti.

ZAHVALNOST: Tema sveukupnog kršćanskog života je zahvalnost. Ona je temeljni religiozni osjećaj. Zahvalni smo Bogu za sve što čini za nas. Kao kršćani osobito smo zahvalni za Isusa Krista, u kom nam se Bog posve darivao. On je naše zahvaljivanje, ali i naša hvala.

Stoga bi drugo ime za kršćanina moglo bi biti zahvalnik. Zahvalnost je naša reakcija na obdarenost; naše uzdarje na dar. Sveta misa jest upravo naš čin zahvalnosti Bogu. Ona je *euharistija*, *euharistein* – što na grčkom znači zahvaljivati.

Zahvalnost proizlazi iz svijesti obdarenosti. Jesmo li jutros zahvalili Bogu što smo se uopće probudili, što imamo dovoljno čistog zraka, dovoljno čiste vode? Možda i ne, jer mislimo da se to samo po sebi podrazumijeva. Ali ne, ne podrazumijeva se! Jer moglo je biti i drugačije.

Zahvalnost je stvar dotjeranosti duha. Što je netko plemenitiji i inteligentniji, to je zahvalniji. Sve što imamo i jesmo izaziva nas na zahvalnost. To što možemo misliti, osjećati, voljeti. Uopće, to što postojimo – to nam je dar. Darivani smo sami sebi iz čiste ljubavi Božje. »Što imaš, a da nisi primio?« piše sveti Pavao. Svaki dan postoji, jer nam je nanovo darivan. Tek kad

Ljubav je ona koja nas »saziva« u jedno.

Ako ta ljubav ne povezuje dublje od okvira, koje nam nudi tradicija, ostat ćemo bez ploda. Okvir tradicije

je bitan, ali sadržaj

daje živi čovjek. Taj

živi čovjek, koji ovih

nedjelja slavi, ima

duh, dušu i srce i

mora napuniti tu

svoju nutrinu plemenitošću - da bi

mogao druge plemenito

susretati i obogaćivati sobom. Tako

Dužijanca biva doživljaj, a ne samo običaj.

Tako ona biva susret

na izvoru svježe

vode, a ne umor na obalama razlivenog

mulja. Čuvati tradiciju

sveta je dužnost, ali obogatiti susret

osobnom ljubavlju je temelj da Dužijanca

živi i dalje

nešto izgubimo postajemo svjesni kako je dar bio to što smo imali.

PRIMJER ZAHVALNOSTI: Najočitiji primjer zahvalnosti jest ljubav. Ona je ono što se samo po sebi ne podrazumijeva. Kad spoznamo da smo voljeni ili volimo – jer se to nije moralo dogoditi, nužno se iz naših srdaca uzdiže zahvalnost. Zahvalni smo za činjenicu da postoji osoba koju volimo, ili koja nas voli. Zahvalni smo što postoji ljubav. Ali tako je sa svime. Sve što nas okružuje djelo je ljubavi – samo to treba znati primijetiti.

Zahvalnost je probuđenost, zadivljenost. Njena najveća vrijednost nije u tom što smo radosni zbog samih darova, nego više zbog toga što možemo za njih zahvaljivati. Nije najveći značaj ni u tome što na taj način Bogu dajemo dužnu hvalu – već u tome što uopće možemo biti zahvalni. Jer, sam osjećaj zahvalnosti od nas je učinio nove ljude, duhovno bogatije i radosnije. Bogatiji smo ne samo za ono što primamo, već i za samog Darovatelja.

Osjećamo da smo od njega ljubljani, te da je naša individualnost proširena na njega, koji nas obdaruje.

DAR: Upravo iz takvog osjećaja rodila se molitva: »Tebi nije naša hvala potrebna, ali tvoj je dar što ti možemo biti zahvalni«. Više od svega darivanog, dar nam je to što možemo biti zahvalni; što možemo reći: »Hvala ti što ti možemo reći hvala«.

Ponovno smo, dakle, na jednom putu susreta i uzajamnog obogaćivanja. Bez ove dimenzije duhovnoga proživljavanja, bojim se da uzajamno susretanje neće biti i obogaćivanje. Ljubav je ona koja nas »saziva« u jedno. Ako ta ljubav ne povezuje dublje od okvira, koje nam nudi tradicija, ostat ćemo bez ploda. Okvir tradicije je bitan, ali sadržaj daje živi čovjek. Taj živi čovjek, koji ovih nedjelja slavi, ima duh, dušu i srce i mora napuniti tu svoju nutrinu plemenitošću – da bi mogao druge plemenito susretati i obogaćivati sobom. Tako Dužijanca biva doživljaj, a ne samo običaj. Tako ona biva susret na izvoru svježe vode, a ne umor na obalama razlivenog mulja.

Čuvati tradiciju sveta je dužnost, ali obogatiti susret osobnom ljubavlju je temelj da Dužijanca živi i dalje.

Središte tih događanja je Bog i čovjek, te čovjek i čovjek. Sve ostalo je lijepi okvir – potreban, dobar, ali prazan bez one dvije dimenzije o kojima smo netom razmišljali. ■

Dom bez ognjišta nije dom

Zidanje peći

*Mnogi zidari »nisu imali ruku« za zidanje peći, ognjišta i štednjaka * Majstori na glasu uvijek su imali puno posla * Peć je grijala »pridnju sobu«, ložila se iz »kujne«, a na banku i u zapečku najljepše se spavalo*

Piše: Ivan Andrašić

Posljednji veliki posao prije useljenja u novoizgrađenu kuću tražio je angažman majstora, i to ne bilo kakvoga. Trebalo je sazidati peć, izbalansirati ognjište, a u kasnijim vremenima sazidati dimnjak, ili, kako stari Sončani kažu, odžak. U skromnijoj kući raspored se unaprijed znao. Srednja prostorija, kujna, bila je namijenjena redušama. Iz nje se ulazilo u pridnju, ili veliku sobu, koja je bila do ulice, a s druge strane u sobicu, ili stražnju, odnosno malu sobu. Obično se grijala samo pridnja soba i to tako što bi se u njezinu kutu sazidala peć s bankom i zapečkom. Vrata ložišta otvarala bi se s kuhinjske strane, pa se tako iz kuhinje i ložilo. Središnji dio kuhinje zauzimalo bi ognjište, iznad kojega je bio otvoren strop, pa su se tu, »u tavanu«, dimile i šunke, slanina, kobasice i ostale svinjokoljske đakonije. U kasnijim vremenima u kuhinji su zidani i pravi »špojeri«, odnosno štednjaci, koji su radili na principu današnjih smederevaca.

MAJSTORI-PEČARI: Domaćin bi morao odabrati dobrog majstora. Ovu vrstu posla radili su, kako zidari, tako i priučeni majstori. Mnogi izučeni zidari izbjegavali su ovaj dio posla, jer za njega, jednostavno, »nisu imali ruku«. Majstori-pečari, koji su bili na dobrom glasu, posla su imali uvijek. Njihov posao nije bio vezan isključivo uz gradnju novih kuća, peći su se mogle zidati i u starim kućama. Zidanje peći započelo bi odmjeravanjem njezinih budućih dimenzija i izradom osnove u kutu kojega tvore stražnji zid i zid od kujne. Osnova se ozidavala najčešće ćerpićem, povezivalo bi se blatom od ilovače, rijetki su si mogli priuštiti opeku. U sredinu se nabijala zemlja, najbolje ilovača. Ukoliko bi gazda uspio osigurati opeku, osnova bi se završavala slaganjem opeka »na kant«, a preko ovako napravljenoga pode-

sta nanosio bi se i što bolje izravnavao sloj blata od ilovače. U visini osnove sjekirama bi se probijao i isijecao otvor u zidu prema kuhinji, u kojega bi se ugrađivala vrata izrađena od debljega lima. U zidu, odmah iza vrata, izdubljivala bi se četverokutna jama dubine dvadesetak centimetara, u koju bi se po potrebi dovlačio višak žari. Na tako izrađenoj osnovi ostavljao bi se prostor za banak i zapečak i ozidavalo bi se ložište. Istodobno sa zidanjem, unutarnji dio bi se oblagao blatom od ilovače. Zidovi ložišta bili su iskošeni prema unutarnjoj strani, a kad bi majstor procijenio da im je visina dovoljna, pokrivali bi se željeznim šipkama veće debljine, često bi se

stavljale stare osovine od paorskih kola. Na takvu osnovu nazidavao bi se kupasti dio i peć se na taj način zatvarala. Ložila se iz kujne kroz ugrađena vrata. Tako je peć, koja je bila u sobi, uvijek ostajala čista. Grijala je dobro, u pridnjim sobama nikad nije bilo hladno, a u njima se boravilo cjelodnevno.

ZAPEČAK I BANAK: Peć je imala zapečak i banak. Zapečak je bio udubljenje između stražnjeg zida i ozidanoga ložišta, obično široko 50 do 60 cm, a banak iste širine, odnosno dio osnove, bio je uz dva preostala zida ložišta. Zapečak je uvijek bio nekakva tajanstvena zona za djecu, tamo su se rado igrala puštajući bujnoj mašti na volju, pa bi često umorna

i omamljena toplinom i zaspala. Banak je često služio za sjedenje, a dida i baka bi na njemu rado i odrijemali, grijući leđa. U ovakvu peć ložilo se sve što se može zamisliti: kukuruzovina, simenjača, kočanje, pruće, granje, loza, drvo... Reduše su oko peći gazdovale iz kujne. U peći se peklo i kuhalo. Peklo se na podu ložišta, kuhalo se u zemljanim loncima. Žene su za te potrebe imale alat: žarilo, ogreblo i lopatku. Žarilom se poticala i raspoređivala vatra u ložištu, trebalo je imati dobar osjećaj za stupanj zagrijavanja. Nije trebala biti ista temperatura i na istom mjestu za kriv, gibanicu ili peretke.

NENADMAŠIVOKUSHRANE: Nakon procjene reduše da je ložište dovoljno zagrijano ogreblom bi se izvukla žar u rupu iza vrata peći i uz pomoć lopatke u peć bi se stavljalo ono što bi trebalo ispeći ili skuhati. Ognjište je bilo na sred kuhinje. Majstor bi procijenio gdje točno, a onda bi za gredu prikucao jakim klinom lanac o kojega će se obesiti kotlić. Ognjište bi se izdubilo desetak centimetara, bilo je kvadratno, strana duljine 1 do 1,2 metra, a jela su se kuhala u kotliću. Ovako pripremljena jela danas nemaju zamjenu, niti jedno tehnološko dostignuće ne može im dati onaj osjetilima toliko drag šmek prošlosti, šmek davno prohujalih vremena. Mnogi ugostitelji danas pokušavaju svima nama prodati »prirodnu hranu iz zemljane peći«, uspijevaju donekle, pa ipak, cjepidlake bi zamijetile kako se ove današnje peći, za razliku od peći naših dida i baka, više ne lože kukuruzovinom i simenjačom i upravo zbog toga u šmeku im nedostaje patina. A ukoliko bilo kojega starca upitate o grijanju, samo ćete potaknuti njegov žal za bankom i zapečkom i još će vam usput objasniti kako ga krsta nisu boljela dok mladi nisu srušili peći.

Problemi sa stopalima (I. dio)

Piše: dr. Marija Mandić

U idućih nekoliko nastavaka pozabavit ćemo se zapostavljenim problemom loše njege stopala i bolestima samih stopala. Ove bolesti i promjene na stopalima veoma su raširene i skoro je svaka odrasla osoba bar jednom u životu imala problema sa stopalima, koji su joj ne samo otežavali hod, nego i pravili velike estetske probleme. Svakako da su pojedine promjene na stopalima odraz bolesti nekog drugog organskog sustava ili organa, ali ćemo se mi orijentirati najviše prema promjenama koje su vezane isključivo za stopala. Otoci stopala vezani za bolesti drugih organa nastaju, primjerice, kod bolesti bubrega - kada oni zbog svoje smanjene funkcije ne mogu izbaciti višak tekućine iz organizma. Ovdje dolazi i do otoka na potkoljenicama, ali i mnogih drugih promjena, koje će nam ukazati na tešku bolest bubrega. Otoci stopala, ali i potkoljenica nastaju i kod srčane insuficijencije, koja predstavlja smanjenu ubrizgavajuću funkciju srčanog mišića i proširenje srčanih šupljina nastalih najčešće nakon srčanog udara, ali i iz nepoznatih razloga. Svakako da otok stopala nastaje i prilikom postojanja proširenih vena na nogama, koji je tada praćen i otkom potkoljenice i najčešće crvenilom noge te ispučenim vidljivim ili, pak, nevidljivim venama plavičaste boje. Otoci nastaju i nakon ozljede samog stopala ili skočnog zgloba, što se rješava uz konzultaciju ortopeda.

PROBLEMI SA STOPALIMA, kojima ćemo se mi pojedinačno pozabaviti, su: problem čukljeva ili hallux valgus, problem kurjih očiju i kalusa, problem dijabetičnog stopala i neke druge ne tako česte promjene. Još na početku je potrebno naglasiti kako su pretilost i neudobna obuća glavni protivnici zdravog stopala i osnovni faktori u pogoršanju bolesti stopala - koje god ona etiologije, tj. porijekla, bila.

ČUKALJ ili Hallux valgus je zadebljanje palčanog zgloba. Točnije, radi se o iskrivljenu zglobov u bazi palca, kada s unutarnje strane stopala nastaje kvrga koja nekada gura palac

prema unutra, tako da se on preklapa s jednim ili više nožnih prstiju. U početku ova zadebljanja ne utječu na hod, ali u kasnijim fazama bolesti postaju izuzetno bolna, često upaljena i izranjavana, što može rezultirati amputacijom nožnih prstiju i to najčešće prsta do palca.

Na prvom mjestu, kao vodeći uzrok nastanka ovog deformiteta postavlja se neadekvatna obuća, a on se po pravilu javlja 17 puta češće kod osoba koje nose obuću, nego li kod onih koji hodaju bosu. Također, žene čak 15 puta češće imaju ovaj problem, što se također povezuje s neudobnom uskom obucom i visokim potpeticama. Drugi, česti uzrok ove pojave je i hereditet, tj. naslijeđe, koji se javlja u čak 75 posto slučajeva. I drugi deformiteti stopala i njihova građa pridonose pojavi čuklja. Tako, na primjer, on je češći kod osoba s ravnim stopalima (u narodu poznati kao ravnim tabanima), kurjim okom i kalusima, koštanim trnovima i artritisom. Interesantno je i to da je jedan od faktora u nastanku čuklja i tip stopala, odnosno dužina palca. Naime, razlikuju se tri vrste stopala i to: egipatsko, grčko i četvrtasto - u odnosu na dužinu palca na ostale prste stopala. Kod tzv. egipatskog stopala, palac je duži od ostalih prstiju, pa postoji i povećani pritisak obuće na palac i njegovo potiskivanje prema van. Kod ovog tipa stopala pojava čukljeva je i najčešća. Kod grčkog stopala to nije slučaj, jer je palac kraći od ostalih prstiju, posebno drugog prsta, dok je kod četvrtastog stopala palac u istom nivou s drugim prstima (posebno s drugim i trećim prstom), pa je pritisak raspoređen ravnomjerno i čukalj se teže javlja.

PREVENCIJA: Budući da se hallux valgus razvija polako, poduzimanje mjera opreza, dok vam u djetinjstvu i ranoj odrasloj dobi stopala rastu, može se isplatiti kasnije u životu. Pažljivo pratite oblik stopala dok se razvijaju, osobito ako vam se tegobe sa stopalima ponavljaju u obitelji. Vježbanjem i hodanjem bez obuće možete ojačati stopala, a za djecu se posebno prakticira vježba da prstima stopala skupljaju

sitne predmete. Svakako, nošenje cipela koje vam u cijelosti pristaju je nužno. Žene bi morale izbjegavati cipele u kojima se prsti savijaju, koje stiskaju prste, cipele s potpeticom i sa zašiljenim vrhom. Ukoliko ste pretili, pokraj adekvatne obuće savetuje se i skidanje kila, koje će dobro doći i vašem srcu i plućima, a tako i stopalima.

Ukoliko se ovaj problem ipak pojavi, ili ga već imate pa je kasno za prevenciju, tada se savjetuje udobna obuća ili, pak, u težim slučajevima i ortopedске cipele s posebno oblikovanim ulošcima i gornjim dijelom, koji rasterećuju zahvaćene zglobove i pomažu stopalima da ponovno dobiju svoj pravi oblik. Ranije smo spomenuli da se u težim slučajevima podvrgavaju stopala operativnom zahvatu, ali se ovo u načelu ne preporučuje, jer u većini slučajeva dugotrajni uspješni rezultati izostanu.

LIJEČENJE KOD KUĆE: Kad čukalj izazove bolna stopala, bolovi će se ublažiti vrućim kupkama ili, pak, vrućim oblozima. Pomoći će vam i to da na kućnim papučama razrežete dio kože ili tkanine iznad čuklja i tako smanjite pritisak na izbočinu.

OČNA KUĆA

optika i ordinacija
na jednom mjestu

551-045

Subotica
Maksima Gorkog 20

KOD GLAVNE POŠTE

Poštovani čitatelji,
U želji unapređivanja medicinske strane u našem tjedniku, možete slati svoja pitanja na koja će odgovarati naši liječnici-suradnici. Pisma možete slati poštom na adresu redakcije ili mailom na:
hrvatskarijec@tippnet.rs

Ljetovanje u Velom Lošinju

Učenici šestog, sedmog i budućeg osmog razreda koji pohađaju nastavu na hrvatskom jeziku u OŠ »Matko Vuković« iz Subotice provela su deset dana na moru. Bili su smješteni u samostanu sestara sv. Križa Betanija u malom mjestu Veli Lošinj na otoku Lošinju. Veli Lošinj prvi se put spominje 1398. pod imenom Velo Selo. Najstarija jezgra Velog Sela nastala je u XIII./XIV. stoljeću oko romaničke crkve sv. Nikole iz XIV. stoljeća.

Ljetovanje su organizirali *Mičo Skenderović* i *Ana Čavrgov*, a djecu su vodili njihovi nastavnici. Uz svakodnevne odlaske na plažu imali su i radionice iz biologije, hrvatskog jezika, te svakog drugog jutra s nastavnikom *Tomislavom Racom* imali tjelovježbe. Djeca su skupa s nastavnicom hrvatskog jezika *Mirandom Glavaš-Kul* napravila zidne Ve(se)le nivine u kojima su bile ispisane njihove anegdote, doživljaji... Djeca su pomagala kuharu u kuhinji koji im je svakodnevno pripremao ukusna jela. Navečer su se kartali ili pak išli u grad na sladoled. Svakoga dana u 13 sati imali su svetu misu na kojoj su uz pomoć učiteljice Ane i *Nele Skenderović* radosno pjevanjem i sviranjem slavili Gospodina. Misu je predvodio velečasni dr. *Marinko Stantić* iz Sombora koji je svoj godišnji odmor proveo s djecom. Na kraju su djeca s nastavnicom Čavrgov i velečasnim spremili malu priredbu za časne sestre i nastavnike, te su se sljedećega jutra, ožareni od sunca, ali puni doživljaja uputili svojim kućama.

A. Sudarević

Plaža u Velom Lošinju na koju su svi rado išli

Djeca su svaki dan bila na misi

Časne sestre sv. Križa – Betanija

Djeca, roditelji, nastavnici svi skupa na ljetovanju na radost svima

vlač. Marinko Stantić, Mičo Skenderović
s kćerkicom Marijanom i ravnatelj doma za stare

Uređuje: Dražen Prčić

Disanje

Plodovi jabuka i krušaka imaju svojevrstne dišne cijevi uz pomoć kojih dišu čak i nakon što su ubrani, priopćili su u srijedu francuski znanstvenici.

Stručnjaci ustanove pod nazivom Europski sinkrotronski izvor (ESRF) u Grenobleu, zajedno sa svojim kolegama s Katoličkog sveučilišta u Leuvenu u Belgiji, uspjeli su otkriti dišne puteve u voću za koje se već dugo pretpostavljalo da postoje. Otkriće im je pošlo za rukom uz pomoć rendgenske računalne tomografije.

Dišni putevi u jabukama imaju oblik nepravilnih šupljina, a kruške dišu kroz fine pravilne kanale.

Sat

Francuski znanstvenici pronašli su dokaze da muškarci, jednako kao i žene, imaju biološki sat, koji u njihovom slučaju počinje otkucavati u srednjim 30-ima. Studija koja je obuhvatila više od 12.200 parova, koji su liječili neplodnost, pokazala je da šansa za začeće opada kada je muškarac stariji od 35 godina. Dodaje se da je šansa značajno manja kada su stariji od 40 godina. Prijašnje studije pokazale su da prirodno, ali i umjetno začeće mnogo teže uspijeva kada muškarac prijeđe 40 godina. Najvjerojatniji problem otkucavanja biološkog sata muškaraca navodno je DNK oštećenje u spermi.

Gaće

Par staromodnih ženskih dugih gaća s monogramom VR, britanske kraljice Viktorije, za koje su stručnjaci ustvrdili da su iz 1890-tih godina te da su uistinu pripadale dugovječnoj kraljici, bit će ponuđene 30. srpnja na dražbi u gradu Derbyju. Kuća Hanson's Auctioneers očekuje da će od ponuđača za »gaće s pedigreeom« dobiti najmanje 500 funti, kolika će biti početna cijena. Taj dio donjeg rublja je britanskoj aukcijskoj kući ponudila jedna obitelj iz Lincolnshirea, a prethodno je, kako je ustanovljeno, rublje bilo u vlasništvu privatne kraljičine sobarice. Iz Hanson'sa su rekli da su njihovi stručnjaci ustvrdili kako gaće datiraju iz vremena kada je kraljica imala gotovo 70 godina, što objašnjava činjenicu da gaće u struku imaju 127 cm.

Ležaljka

Idealna solarna ležaljka za sunčanje stoji 5.000 funti i na njoj se nalaze proizvodi visoke tehnologije, uključujući mp3 player sa zvučnicima.

Poželite li snimiti trenutke uživanja, samo uključite kameru, a ako vam je dosadno slobodno pustite film na DVD-u. Ako ste, pak, ljubitelj igara, sjednite ispred ugrađenog monitora i poslužite se opremom. Wi-fi & bluetooth antena omogućava pristup internetu, pa e-mail možete lagodno provjeriti dok ispijate koktel na plaži. Prve ovako luksuzno opremljene ležaljke bit će u prodaji u luksuznim ljetovalištima kao što su Monako i Dubai.

Shakespeare

Policija je u Washingtonu pretražila kuću 51-godišnjeg bogatog trgovca knjigama Raymonda Scotta u kojoj je pronađena 400 godina stara Shakespeareova knjiga, koja vrijedi 15 milijuna funti.

Prva zbirka Shakespeareovih tekstova »First Folio« tiskana je 1623. godine, a jedna je od nekoliko povijesnih knjiga i rukopisa ukradenih iz knjižnice Sveučilišta u Durhamu u prosincu 1998. godine. Policija vjeruje kako su knjige ukradene po narudžbi, jer su toliko rijetke da bi ih bilo nemoguće prodati.

Automat

Na ulazu u jednu dvoranu za svečanosti u Tel Avivu postavljen je automat u koji sudionici svadbe mogu ubaciti svoje kreditne kartice i utipkati iznos kojim daruju mladence. Automat se može unajmiti za 155 dolara, a iznosi koje svatovi uplate mladencima na njihov se bankovni račun prebacuju idućeg dana. Nakon uplate automat izbacuje potvrdu s imenom uplatitelja, koja se zatim, zajedno s čestitkom, može ubaciti u poseban otvor.

Ženska vokalna skupina

Druge

Druge njeguju »a capalla« pjevanje i nastoje očuvati tradicijski način pjevanja, repertoar im je raznovrstan i zahvata sve najbolje u hrvatskim regijama, ali njeguju baš taj starinski štih i stil koji odiše bogatstvom naša narodne baštine

način pjevanja, repertoar im je raznovrstan i zahvata sve najbolje u hrvatskim regijama, ali njeguju baš taj starinski štih i stil koji odiše bogatstvom naša narodne baštine, pa ih je zadovoljstvo čuti, a bogami, i vidjeti, vjerujte mi na riječ.

Sreli smo se desetak i više puta, u HNK-u, na Sajmu, u Tvrđi, u Ernestinovu, na Šokačkoj grani i da ne nabrajam, i uvijek su u nekakvoj žurbi, uvijek je više sudionika, više grupa, nikako da se izdvanimo. Prigodu smo iskoristili na prelijepoj, suncem obasjanoj terasi novootvorenog Zoo-hotela na lijevoj obali Drave, posljednjih ovoproljetnih dana.

POČETAK: Sve je počelo još prije desetak, možda i više godina, kada su se kao osmoškolke uključile u mladu folklornu skupinu HKUD »Željezničar« u Osijeku, družile se godinama, igrale i pjevale, sudjelovale na mnogim manifestacijama diljem Slavonije i čitave hrvatske, a bogami i diljem svijeta, jer ubrzo su stasale za »A« skupinu i vidjele većinu europskih metropola, putovala do Amerike i Australije. Danas su sve odreda studentice pa studioznije prilaze pjevanju i to onom starinskom, šokačkom, ko što su pjevale naše bake.

Pišem pismo, tinta mi se proli, oslobodi gospodine, a ja obukao nove hlače, dajte cure malo se zrikajte i predstavite se. *Ana Dragić, Kristina Ličanin, Jelena Dragić, Kasandra Obranić, Maja Farkaš, Ivana Sivč, Ana Jambrošić i Jelena Lehner*, predstavljaju se sve uglas a smijeh se ori preko slavonskih polja. Zvonak, mladalački. Hvale se da su se upravo vratile iz Češke, gdje su bile s Tamburaškim orkestrom Batorek, koji im je uvijek potpora, kad god zatreba. Nastupale su već svagdje, u HNK-u, na okruglom stolu Šokačke grane, pjevale

za Lions clab, dale potporu brojnim humanitarnim priredbama, na Koloniji mladih u Ernestinovu, na Proljetnom osječkom Sajmu, kod Izviđača, u Tvrđi i bezbroj je priredbi, koncerata, svečanih sjednica i drugih prigoda, na kojima su »Druge« naprosto nezaobilazne.

Ali, Dora im je ostala u sjećanju, u srcu. »Na Dori je bilo fantastično, fenomenalno, i Dora nas je vinula u zvjezdane visine. Dora je glamur, ali imale smo dojam da nas cijene i naše već znane

sekunda ostala u najljepšem sjećanju«, gotovo uglas kažu Jelena, Maja i Kasandra.

Jedna je mama dobrano kumovala osnutku grupe, pa smo zamolili mamu Sabinu za koju riječ. »Ne samo jedna, skromna je Sabina Obranić, i druge su mame zasukale rukave. Mama Dragić i mama Farkaš su šile haljine za nastupe a druge se angažirale da kupimo i iste cipele i još puno toga. Mene apostrofiraju, vjerojatno s razlogom, jer prvi je nastup ovih

estradne zvijezde, mada su se neki pitali, otkuda mlade i lijepe djevojke da njeguju taj starinski način pjevanja. Bile smo prihvaćene ali i tulumi po Opatiji s Drugama bili su ljepši, bogatiji i nezaboravni. Nastupali smo s osječkim dečkima, s bandom Prva liga, ta njih svako znate, nastupali su u Centralu, majstori su svog zanata, mada su nastupali i pod drugim nazivima, i nadamo se daljoj suradnji s njima«, kaže Jelena Dragić.

DORA: »Što se tiče našeg plasmama na Dori, zadovoljne smo, prezadovoljne. Mada, tamo smo bile 5 dana, i već na dočeku svi su govorili, Škoro je najbolji, a to smo mi, Škoro ide dalje. Čak i na presici, a bilo nas je 15 – 16, čak je desetak predstavnika tipovalo da ćemo mi pobijediti, no na kraju su pobijedili Kraljevi ulice. Ali nama to nije važno, važno je sudjelovale smo. Spomenut ćemo Peru Galica i band, Denisa Dumendžića i ostale, jer tamo smo osnovali svojevrstan slavonski klan i svaka nam je

djevojaka bio na našoj izviđačkoj manifestaciji. Ja sam načelnica u »Javoru« u Donjem Gradu, a kako i moja kćerka pjeva, zamolila sam je da pozove kolegice na našu feštu, i tada se rodila ideja, a to je bio praktički prvi nastup Druge. Poslije su pjevale na nekoliko manifestacija Šokačke grane, a onda ih je krenulo. Dalje već znate. Ja vodim njihovu evidenciju, i mogu Vam reći, njihov je kalendar popunjen već do Nove godine. Druge su nezaobilazne u Osijeku i okolici, a zahvaljujući medijima, za njih već zna čitav svijet«.

Nisam mogao a da ih ne upitam, kane li u Suboticu? »Rado, kaže Jelena Dragić, desetak je djevojaka iz Subotice, iz Bunjevačkog kola, nastupalo u Topolju na smotri pučkog crkvenog pjevanja, pa smo se zbližile poslije na zajedničkoj večeri. Te cure pjevaju divno i bilo bi lijepo da negdje zajedno nastupimo«.

Slavko Žebić

Na osječkom kulturnom nebu pojavile su se nove zvijezdice, ženska vokalna grupa »Druge«, nezaobilazna skupina za brojna kulturna događanja u Osijeku i okolici, čije milozvučno pjevanje nije ostalo nezapaženo, pa su se »Druge«, nepunu godinu nakon osnutka, već našle i na ovogodišnjoj Dori.

Druge njeguju »a capalla« pjevanje i nastoje očuvati tradicijski

Uređuje: Dražen Prčić

Završeno Europsko prvenstvo u vaterpolu

Hrvatska bez medalje, Crnoj Gori zlato

Iako su vodili neizvjesnu borbu za brončanu medalju s Mađarima, hrvatski vaterpolisti nisu uspjeli osvojiti treće mjesto na Europskom prvenstvu u Malagi. Hrvatska je izgubila od Mađarske sa 14-15 (1-3, 4-2, 5-5, 3-3; 1-0, 0-2) nakon produžetaka i tako zauzela četvrto mjesto. Pogodak koji je Mađarima donio broncu postigao je Dénes Varga samo tri sekunde prije kraja drugog produžetka.

»Mađari su na kraju imali barem dva čista dara. Suci su dali dušu i srce za Mađare. Unatoč tome, imali smo čistu situaciju koju nismo, na žalost, iskoristili. Bili smo vrlo, vrlo blizu odličja, no, nismo imali sreće. Inače, radili smo dosta pogrešaka i moglo je biti puno bolje«, rekao je hrvatski izbornik *Ratko Rudić* nakon utakmice s reprezentacijom Mađarske.

Naslov europskog prvaka osvojili su vaterpolisti Crne Gore, nakon što su u finalu EP u Malagi svladali Srbiju sa 6-5 (2-1, 0-3, 2-0, 1-1; 1-0, 0-0) nakon produžetaka. Crnogorci su u Malagi prvi put nastupili kao samostalna država i odmah su osvojili najsjačajnije odličje.

Iduće EP za dvije godine igrat će se u Zagrebu.

Svjetsko prvenstvo u Cadizu

Hrvatski rukometaši na pijesku najbolji na svijetu

Hrvatske selekcije u rukometu na pijesku osvojile su naslove prvaka svijeta na 3. svjetskom prvenstvu u ovom sportu održanom u španjolskom Cadizu.

Muška selekcija je u finalu pobijedila svjetskog prvaka Brazil s 2-1 nakon raspucavanja. Brzom i maštovitom igrom u prvom setu potpuno je razbijena igra svjetskih prvaka s rezultatom 21-12. Malo opuštanje u drugom setu donijelo je prednost Brazilu, koji je taj dio igre dobio s 20-18. U dodatnom raspucavanju izvanredni Luka Bumbak je obranio šut Brazilaca, a iskusni Hrvoje Horvat je rutinirano poentirao za konačnu pobjedu i naslov prvaka svijeta.

Finalna utakmica u ženskoj konkurenciji, pred više od 3.000 bučnih gledatelja koji su zdušno bodrili Španjolke, bila je pravi test za naše djevojke, inače prvakinja Europe. Čvrstom, pokretljivom i maštovitom igrom djevojke su od samog početka preuzele inicijativu i nisu dopustile Španjolkama da nametnu svoju igru. Čistih 2-0 (11-10 i 14-6) u setovima natjeralo je vatrene Španjolke da velikim pljeskom pozdrave nove svjetske prvakinja.

Otvoreno prvenstvo Hrvatske u plivanju

Državni rekord Sanje Jovanović na 50 metara slobodno

Najbolja hrvatska plivačica Sanja Jovanović oborila je na Otvorenom prvenstvu Hrvatske u svom rodnom Dubrovniku hrvatski rekord na 50 metara slobodno. Sanja Jovanović je u priepodnevnim kvalifikacijama u subotu preplivala ovu dionicu za 26.09 sekundi, što je za 16 stotinki brže od prijašnjeg rekorda Monike Babok iz Eindhovena ove godine. Dubrovčanka sada drži sve hrvatske rekorde na 50, 100 i 200 slobodno, te na istim dionicama u leđnom stilu.

Dan ranije, u utrci na 100 metara leđno Sanja Jovanović je osvojila prvo mjesto s vremenom 1:00.79 minuta, što je za samo 15 stotinki sporije od njezinog državnog rekorda.

ATP Umag

Pobjede Ljubičića i Karanušića

Peti nositelj Ivan Ljubičić i Roko Karanušić zabilježili su pobjede u susretima prvoga kola ovogodišnjeg izdanja Croatia Opena u Umagu. Ljubičić je rutinirano slavio protiv Rusa Kukushkina (6-1, 6-2), dok je Karanušić bio bolji (6-2, 6-2) od Talijana Piccarija. Polovičnom uspje-

hu hrvatskih predstavnika doprinijeli su porazima igrači s pozivnicama – Antonio Veić i Luka Belić. Predstavnici Srbije Boris Pashanski (Naso 6-3, 2-6, 7-6) i Viktor Troicki (Vanek 6-3, 6-1) pobjedama su se plasirali u drugo kolo.

Slavko Rasberger, direktor Croatia Opena

U susret velikom jubileju

Ovogodišnje 19. po redu izdanje umaškog turnira okupilo je poznata imena hrvatskog i svjetskog tenisa

Razgovor vodio: Dražen Prčić

Devetnaest godina je prošlo od, danas već povijesne, 1990. godine i prvog Croatia Open ATP turnira u Umagu. Svih proteklih godina turnir vodi isti čovjek. Vizionar istarskog i hrvatskog tenisa, Slavko Rasberger. Iako je tijekom turnirskih dana uvijek u golemoj gužvi, ipak je uspio odvojiti trenutak slobodnog vremena za kraći razgovor.

Slabiji poznavatelji tenisa možda će reći kako ovogodišnje izdanje Croatia Opena u Umagu nije baš jako po imenima. Ali unatoč zgušnjutom rasporedu ATP kalendara, glavni ždrijeb ipak ima zavidan sastav.

Opće je poznato kako je zbog Olimpijskih igara u Pekingu i ATP kalendar pretrpio određene korekcije tijekom ovoga razdoblja, što je opet u konačnici i uvjetovalo potencijalnim dolaskom određenih tenisača u Umag. Naravno, nakon prošlogodišnjeg izdanja u kojemu smo imali dva igrača iz TOP 5 (*Đoković*, *Davidenko*), ove godine je to bilo neizvedivo. No, u glavnom ždrijebu turnira imamo Španjolce *Fernanda Verdasca* i *Carlosa Moyu* (svjetski broj 13 i 25), *Ivu Karlovića* i *Ivana Ljubičića* (21 i 38). Uz nekoliko kvalitetnih i vrijednih »imenaa« poput Argetinca *Guilerna Canasa* (54), *Rusa Igora Andreeva* (34), Čileanca *Nicolasu Massua* (olimpijski pobjednik).

Koliko je danas teško dobiti veliku tenisku zvijezdu za nastup na relativno manjem ATP turniru kakav je umaški?

Menadžeri i agenti igrača podigli su cijene svojih pulena visoko, osobito ukoliko njihovi igrači naprave i neki jači rezultat tijekom dogovaranja potencijalnog dolaska.

Ali to je tako u svijetu vrhunskog tenisa. Primjerice, Novak Đoković bi došao u Umag, ali s obzirom

Slavko Rasberger i Carlos Moya

da već od ponedjeljka nastupa na turniru Masters serije u Montrealu, gdje brani prvo mjesto, praktički je bilo neizvedivo osigurati njegov nastup.

No, u ždrijebu je i zavidan broj hrvatskih tenisača i lijepo bi bilo, nakon 19 godina, ponovno u završnom susretu vidjeti i jednog domaćeg igrača.

Nažalost, još od prvog finala (*Prpić-Ivanišević*), niti jedan hrvatski tenisač se nije uspio plasirati u završnicu našeg turnira. Ove godine, uz spomenute Karlovića i Ljubičića, mjesto u glavnom ždrijebu našli su još i *Roko Karanušić*, te *Luka Belić* i *Antonio Veić* uz pomoć pozivnica (wild carda) i ljubitelji tenisa iz Hrvatske imat će prilike navijati za nekoliko doma-

ćih tenisača. Hoće li netko od njih uspjeti stići do nedjeljnog finala, vidjet ćemo...

Hoćemo li, možda, dogodine na jubilarnom 20. ATP Croatia Openu, vidjeti i sve najbolje hrvatske tenisače u Umagu?

Ove godine nedostaju *Mario Ančić* i *Marin Čilić*, ali moja osobna velika želja je okupiti sve najbolje hrvatske tenisače i nastojati ću to i učiniti. Zbilja bi bilo lijepo na jubileju imati najbolje od hrvatskog tenisa na terenima »Stella Marisa«.

Tijekom svih proteklih godina mnogo se igrača promijenilo na terenima tenis centra, ali posljednjih 14 godina jedan igrač je konstanta. Carlos Moya, kralj umaške šljake i peterostruki pobjednik,

branitelj je prošlogodišnjeg naslova.

Carlos Moya je ponovno došao u Umag, jedini turnir na ATP-u na kojemu je igrao uzastopce svih proteklih 14 godina. Došao je braniti naslov i ponovno biti u sredini gdje, doslovce, kod publike ima tretman poput domaćih igrača.

Također, Carlos je prihvatio moju ideju i u budućnosti bi trebao biti predsjednik Organizacijskog komiteta i nakon prestanka aktivne igračke karijere prijeći na novu, počasnu dužnost. Naravno u Umagu, čiji je postao svojevrsni zaštitni znak tijekom svih proteklih godina.

Na koncu, kakva je budućnost umaškog turnira?

Sljedeće godine na redu je jubilarni 20. po redu turnir i vjerujem kako ćemo uspjeti napraviti ga još boljim i spektakularnijim. Jer, Umag je svih godina to i bio. Brojne nagrade od strane ATP-a, za uspješnost i kvalitetu, s ponosom imamo u našim vitrinama. ■

Rafael Nadal

Vimbldonski pobjednik Rafael Nadal igrao je već u Umagu (2003. izgubio četvrtfinale od Moye) i iskreno se nadam da ćemo ga uspjeti, još jednom, gledati na terenima Stella Marisa.

KRIŽALJKA

www.kviskoteka.hr

	NEKAD KULTNA TV SERIJA	EGIPAT ZIVJE	NEMAR NEBRIZ- NOST	BIVŠA PLIVAČICA BOJADZI	MJESTO BLAZEŠ- STVA	STEPENICA U DALMA- CIJI	KALU	IVICA DUBIŠ	DUHAČKO GLAZBALO	ČOKOT VINOVE LOZE	NASTUP ODLUČITI	ANEGDOTE	LUDI IZ IKF
OTOČJE S TENE- RIFOM													
UMETNUT FI (MFM)							IRIS ROTATOR ZAKUP						
MUŠKO IME (DAMJANI)								PUMA ... NAPRAV ZA LEM- LENJE					
STRIP- JUNAK ROD					ALTOHTO- NI VOJVO- DANIN RICARDO ZAMORA					BOJA KOZELICA PAUL NEWMAN			
LAKO PJEŠIV ZADATAK (IMMOZ)									LUDOLFOV STOJ ... S ONOGA SVIJETA			NAJTAJNE BLUDO ZAPOČI- NJATI	
UTORAK LI PETAK				STIGMA ONUČIČJE BINOVOVI FRUMA- TIŽKA							TOSFOR NAŠA SEKSI GLUMICA LEONA		PROŠLE JESENI
ZAMOR PREMOB					AMIRIN IMENJAK PFUDENCE KRACE						PTICA PUJEV RBOČKI KL- PAR (DUB- KOROLI)		
NJUMAČKA		FASADNA OZLOGA TV VODI- TELJ ALFK SANDAR				AZERBAJ- DŽANAU KRACE	VATRE ZA SPALJI- VANJE GROFIČKI TOHIMNOZ						
ISTIGATI NAPRILOD									ŠARFICA OKA ČOVJEK IZ RAKA				
VIRONITICA			SVITANJE POGOĐAK UNOGA- METU										
MILJUNA ČASTI					OVISNIK O ETHERU ALKARSKI KORNI GLEDEN								
EVO, ETO				"EARTH- RATE UNIT" NORD JAC ARNOLD				GLUMICA SERISHA KANCELJA- RIJE, BIFO					
HARMONI- JA						BARLJA, ZUBLJA KALU ZA KUPANJE				MEGAREKI KRALJ SUEVSKO- ATLANTSKI PANT			
"VOJNI ODSUD"			DURCH NAKTON "AIR VEHIC- LE OPERA- TOR"									OTOK KOD MCLATA	DIVLJA RUZA
OPERA PJEVAČICA BOJKO- VAC							BIELUSKI DIVENA- ČANIN "LINA CORDA"						
ORANICE					STAVLJA- TI SE NA TASPOLA- GANJE "PAPA"								
NADIMAK ZADIMSKOG POLJICA JOSIPA VLAKOVIĆA				AMERIČKI GLUMAC, AL							OKA		

RJEŠENJE KRIŽALJKE:

ka (avski otoci), umetak, obitelj, damijan, osaka, alen, alaj, ten, igračje, pl. i, dan, zadržan, jo, umni, ant. i, pol. d, seoi, lomačje, isturati, lds, xl, muziciranje, i (aga), stevoman, eno, eru, antila, akad, ludi, nis, vo, rovevanis, vrenka, enakly, o (ve), nudiš se, odo, padino, la,

Voćni sladoled

Sastojci:

- 1 šalica voća
- 2 šalice šećera
- 1 kiselo mlijeko (domaće kravlje ili ovčije)
- malo mlijeka
- 2 vrećice šlaga

Priprava:

Kažu da se nije igrati, da ove mjere treba poštovati, jer će samo tako ova slastica uspjeti.

Voće, naravno, dobro oprati i posušiti,

HRVATSKARIJEČ

očistiti od koštica ili ljuske, u mikseru isitniti. Tako pripremljenom voću dodati ostale sastojke. Staviti u hladnjak. Promiješati nekoliko puta dok se hladi da se ne bi kristaliziralo. A koje voće? Ono koje imate pri ruci, u hladnjaku, na drvetu, u prodavaonici, na tržnici... ono koje volite. Ukusno je, dobro je, prija.

Ja ne vidim ništa loše

- ▶ *Da bi se osjećao kao u raj, potrebna mi je paklena atmosfera.*
- ▶ *Reći nekom da je bukva, zvuči odveć bukvalno.*

Dujzmi

- ▶ *Moja istina je mala, ali razarajuća.*
- ▶ *Istina je da se nalazimo na ivici provalije, ali ne i u provaliji.*

- Registracija i osiguranje motornih vozila
- Najpovoljnije osiguranje imovine, tvrtke, kasko osiguranja motornih vozila i radnih strojeva plaćanjem na 12 rata
- Osiguranje transporta
- Osiguranje nezgoda, obvezna i sva imovinska osiguranja
- Sigurna i brza isplata štete
- Postanite i Vi član velike obitelji "Croatia osiguranja" D.D. iz Zagreba

"Milenijum osiguranje" A.D. Beograd - Filijala Subotica
24000 Subotica, Karađorđev put 38, telefon: +381 (24) 555-867 i 552-406
E-mail: mios@tippnet.co.yu
Radno vrijeme: od 8 do 16 sati

**PETAK
18.7.2008.**

06.40 - Najava programa
06.45 - TV kalendar
07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
07.05 - Vijesti
07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
07.35 - Vijesti
07.40 - Dobro jutro, Hrvatska
08.35 - Vijesti
08.40 - Dobro jutro, Hrvatska
09.05 - Čarolija 9., serija
10.00 - Vijesti
10.10 - Vijesti iz kulture
10.15 - Prirodni svijet:
Najezda krokodila,
dokumentarna serija
11.10 - Oprah show
12.00 - Dnevnik
12.15 - TV kalendar
12.30 - Strast, telenovela
13.20 - Domaća dramska
serija - antologija:
Kapelski kresovi
14.35 - Vijesti + prijevod za
gluhe
14.50 - Ubojstvo, napisala je
- serija
15.40 - Overland 7. - Povratak
u Sibir 1.: Na cilju,
dokumentarna serija
16.30 - Čigrom oko svijeta:
Preko Atlantika,
dokumentarna serija
17.05 - Vijesti
17.25 - Luda kuća 1.,
TV serija
18.10 - Razglednice iz
Hrvatske
19.30 - Dnevnik
20.10 - Čarolija 9., serija
21.10 - Trinaesti ratnik,
američki film
22.55 - Dnevnik 3
23.15 - Vijesti iz kulture
23.25 - Filmski maraton: U
oblaku dima,
američki film
00.55 - Filmski maraton: Cura
za tulume, film
02.25 - Prirodni svijet:
Najezda krokodila,
dokumentarna serija
03.15 - Reprizni program
03.50 - Razglednice iz
Hrvatske
05.00 - Strast, telenovela
05.45 - McLeodove kćeri 6.,
serija
06.30 - Oprah show

06.55 - Najava programa
07.00 - Tom i Jerry kao klinici,
crtana serija
07.25 - Pucca, crtana serija
07.50 - Žutokljunac
08.20 - Zekoslavne priče,
crtana serija
08.45 - Petar Pan i gusari,
crtana serija
09.10 - Veliki odmor
09.55 - Razgovor sa
sjenama - August
Senoa: Karanfil s
pjesnikova groba
11.00 - Djevojka za zbgom,
američki film
12.45 - Tree Hill 3., serija
13.30 - Što s Brianom 1.,
serija
14.15 - Ususret Olimpijskim

igrama
14.50 - Na rubu znanosti
15.55 - Prijatelji 7., serija
16.15 - Dva i pol muškarca 3.,
humoristična serija
16.40 - Zvezdane staze: Nova
generacija 6., serija
17.30 - McLeodove kćeri 6.,
serija
18.20 - Vijesti na Drugom
18.35 - Narodna medicina,
dokumentarna serija
19.10 - Beverly Hills 3., serija
19.55 - Pariz: "Zlatna liga",
atletski miting, prijenos
21.30 - Tenis ATP turnir
Umag
23.35 - Vijesti na Drugom
23.50 - Dr. House 2., serija
00.40 - CSI: Las Vegas 7.,
serija
01.25 - Tenis ATP turnir
Umag, snimka
03.25 - TV raspored

06:00 - Ružna ljepotica, serija
06:45 - Inspektor Gadget i
pomoćnici, crtana serija
07:10 - Jagodica Bobica,
crtana serija
08:00 - Nova lova
10:00 - Naši najbolji dani,
serija
10:40 - Naša mala klinika,
serija
11:30 - Zauvijek susjedi,
serija
12:10 - Cosby show, serija
12:40 - Svi vole Raymonda,
serija
13:05 - Vijesti
13:20 - Spy Kids 2, igrani film
15:05 - Gorile u magli, igrani
film
17:20 - Vijesti
17:35 - Naša mala klinika,
serija
18:30 - Zauvijek susjedi,
serija
19:15 - Dnevnik Nove TV
19:50 - 10 do 8, informativna
emisija
20:00 - Pravila privlačnosti,
igrani film
21:45 - Crveno usijanje, igrani
film
23:45 - Vijesti
00:00 - Plaćenik, igrani film
01:35 - Hanibal: Početak,
igrani film
03:35 - Gorile u magli, igrani
film
05:40 - Kraj programa

07.00 - Magnum, serija (R)
07.45 - Krava i pilić, crtana
serija
08.10 - SpužvaBob Skockani,
crtana serija
08.35 - Sam svoj majstor,
humoristična serija
09.05 - Korak po korak,
humoristična serija (R)
09.45 - Kunolovac, kviz
10.30 - Puna kuća,
humoristična serija (R)
10.55 - Malcolm u sredini,
humoristična serija (R)
11.20 - Dadilja, serija (R)
11.45 - Rat u kući, serija (R)
12.20 - Vijesti
12.25 - Večera za 5, lifestyle

emisija (R)
12.55 - Eksploziv, magazin (R)
13.10 - K.T.2 - Pravda na
zadatku, serija (R)
13.30 - Za istim stolom,
dramska serija
14.25 - Magnum, serija
15.20 - Cobra 11, serija
16.10 - Korak po korak,
humoristična serija
16.40 - Puna kuća, serija
17.05 - Malcolm u sredini,
humoristična serija
17.30 - Dadilja, humoristična
serija
18.00 - Rat u kući,
humoristična serija
18.30 - Vijesti
18.55 - Eksploziv, magazin
19.05 - Večera za 5, lifestyle
emisija
19.35 - K.T.2 - Pravda na
zadatku, serija
20.00 - Plaćenik, igrani film
21.45 - Kralj svijeta, film
23.35 - Vijesti
23.45 - Iznenadni udar, igrani
film, kriminalistički
01.50 Kunolovac, kviz

**SUBOTA
19.7.2008.**

07.15 - Najava programa
07.20 - TV kalendar
07.35 - Vijesti
07.50 - Kinoteka: Anna i kralj
Sijama, američki film
10.00 - Vijesti
10.20 - Kućni ljubimci
11.10 - Sfinga: Osveta boga
kiše, dokumentarna
serija
12.00 - Dnevnik
12.30 - Strast, telenovela (12)
13.20 - Svirci moji, zabavno-
glazbena emisija
13.50 - Prizma,
multinacionalni magazin
14.35 - Duhovni izazovi
14.55 - Znanstvene vijesti
15.00 - Reporter
16.00 - Euromagazin Portugal
- zemlja mora i ribara
16.35 - Vijesti
16.50 - Sumorna kuća, serija
17.40 - Priče Ruth Rendell:
Jezero tame, serija
18.35 - TV Bingo show
19.15 - Loto 7/39
19.30 - Dnevnik
20.10 - Duga mračna noć,
dramska serija
21.05 - Uoči otvorenje
Pulskog filmskog
festivala
21.30 - Otvorenje Pulskog
filmskog festivala, prijenos
22.10 - Dnevnik 3
22.25 - Vijesti iz kulture
22.35 - Filmski klub:
Odmjetnik Josey Wales,
američki film
00.50 - Filmski maraton -
vestern: Čistilište,
američki film
02.20 - Filmski maraton -
vestern: Progonjeni šerif,
talijanski film
05.25 - Strast, telenovela
06.10 - Reporter
07.10 - Euromagazin Portugal
- zemlja mora i ribara
07.00 - TV vodič + panorame
turističkih središta Hrvatske

08.10 - Najava programa
08.15 - Christinin vrt 1.,
dokumentarna serija
08.45 - Žutokljunac
09.20 - Disneyjevi crtići: Miki
i prijatelji
09.40 - Disneyjevi crtići:
Kuzco - careva nova škola
10.10 - Dr. Who 1., serija za
djecu i mlade
11.00 - Briljanteen
11.55 - Mijenjam svijet
12.25 - Garaža
13.00 - Prirodni svijet:
Zemljin hodočasnik,
dokumentarna serija
13.55 - Hockenheim: Formula
1, VN Njemačke -
prijenos kvalifikacijske utrke
15.15 - Filmski klasići
17.25 - Pariz: "Zlatna liga"
- atletski miting, snimka
18.30 - Uvijek je sunčano u
Philadelphiji 2.,
humoristična serija
--- - Košarka (M):
Kvalifikacije za OI
19.00 - Tenis ATP turnir
Umag - polufinale
(1. meč)
21.15 - Tenis ATP turnir
Umag - polufinale
(2. meč)
23.35 - Koncert zabavne
glazbe
00.35 - Zvezdane staze: Nova
generacija 6., serija
04.20 - TV raspored
04.25 - Hrvatski nogometni
Supercup

06.20 - Šaljivi kućni video
06.45 - Power Rangers Mystic
Force, serija
07.10 - Tomica i prijatelji,
crtana serija
07.35 - Winx, crtana serija
08.00 - Nova lova
10.00 - Deseto kraljevstvo,
mini serija
11.35 - Život s Mikeyem,
igrani film
13.15 - Pravila privlačnosti,
igrani film
15.00 - Večernja škola - EU
16.00 - Lud, zbunjen,
normalan, serija
17.05 - Vijesti
17.10 - Kod Ane, kulinarski
show
17.50 - Nad lipom 35, humo-
ristično glazbeni show
19.15 - Dnevnik Nove TV
20.00 - Zona katastrofe:
Vulkan u New Yorku, film
21.45 - Ralje 3, igrani film
23.30 - Slučajni svjedok,
igrani film
01.00 - Plava sjena, igrani
film
02.45 - Zona katastrofe:
Vulkan u New Yorku,
igrani film
04.20 - Kraj programa

07.15 - Žuta minuta, zabavna
emisija (R)
07.45 - Salto, zabavna emisija

08.30 - Dan D, humoristična
serija
09.00 - Ulica Sezame, crtana
serija
09.55 - Di-gata, crtana serija
10.20 - Jednom lopov,
akcijska serija
11.15 - Knjiga o Danielu,
humorna dramska serija
12.05 - Tražeći dom, igrani
film, drama
13.50 - Vijesti uz ručak,
informativna emisija
13.55 - Veseli kafić, igrani
film, drama
15.45 - Avioni, vlakovi i
automobili, igrani film,
komedija
17.25 - Zvijezde Ekstra: Tajne
zvezdanog mršavlje-
nja, zabavna emisija
18.30 - Vijesti
19.05 - Eksploziv vikend,
magazin
19.30 - Žuta minuta, zabavna
emisija
20.00 - Porotnica, igrani film,
triler
22.05 - Pomak vremena, igra-
ni film, znanstveno-
fantastični
23.40 - Lovci na zločince,
igrani film, akcijski
01.20 - Kunolovac, kviz

**NEDJELJA
20.7.2008.**

07.45 - TV kalendar
08.00 - Vijesti
08.10 - Koncert: Estonski
komorni zbor i
Paul Hillier na G
lazbenim večerima u
svetom Donatu
10.00 - Vijesti
10.20 - Nebrušeni dijamant 2.,
mini-serija
12.00 - Dnevnik
12.13 - Vrijeme
12.15 - TV kalendar
12.27 - Mali savjeti za
poljoprivrednike
12.30 - Plodovi zemlje
13.25 - Split: More
14.00 - Nedjeljom u dva
15.05 - Mir i dobro
15.40 - Središnja svečanost
42. međunarodne smotre
folklor: Govorimo i
pjevamo hrvatski
16.45 - Vijesti
17.00 - Otkad si otišao 1.,
humoristična serija
17.40 - Luda vjenčanja,
američki film
19.15 - Loto 6/45
19.30 - Dnevnik
20.10 - Duga mračna noć,
dramska serija
21.05 - Da mi je biti morski
pas, film
22.30 - Dnevnik 3
22.45 - Vijesti iz kulture
22.50 - Kronika Pulskog
filmskog festivala
23.05 - Ciklus europskog fil-
ma: Djevojka crvene
kose, nizozemski film
01.00 - Sestre 4., serija (12)
02.30 - Nebrušeni dijamant 2.,
mini-serija
04.05 - Skica za portret
04.10 - Središnja svečanost
42. međunarodne smotre

folklor: Govorimo i pjevamo hrvatski
05.10 - Kronika Pulskog filmskog festivala
05.20 - Plodovi zemlje
06.10 - Split: More
07.00 - TV vodič + panorame turističkih središta Hrvatske

08.20 - Najava programa
08.25 - Lilo i Stitch, crtana serija
08.50 - Lilo i Stitch, crtana serija
09.20 - Dinosapiens, serija za djecu
09.45 - Pustolovine Sare Jane, serija za djecu
10.15 - Dječje filmsko jutro: Kanjon opasnih igara, serija za djecu
10.50 - Biblija
11.00 - Skakavac: Misa - izravni prijenos
12.05 - Slikovnica
12.30 - Oluja nad olujama, dokumentarna serija
13.25 - Studio F1
13.50 - Hockenheim: Formula 1, VN Njemačke - prijenos
15.50 - Studio F1
16.15 - Ironman triatlon - Klagenfurt, reportaža
16.30 - Arthur 2: Na tankome ledu, američki film
18.25 - Uvijek je sunčano u Philadelphiji 2., humoristična serija
18.55 - Beverly Hills 3., serija
19.40 - Crtani film
20.00 - Tenis ATP turnir Umag - prijenos finala
22.30 - Grad opasnosti, američki film
00.10 - Statisti 1., serija
00.40 - Urednica tabloida, serija (18)
01.25 - Deadwood 1., serija
02.10 - TV raspored

06:35 - Šaljivi kućni video
07:25 - Power rangers Mystic Force, serija
07:50 - Tomica i prijatelji, crtana serija
08:15 - Winx, crtana serija
09:05 - Automotiv, auto moto magazin
09:35 - Novac, business magazin
10:05 - U sedmom nebu, serija
10:55 - South Beach, serija
11:45 - Smallville, serija
12:40 - Kućanice iz visokog društva, serija
13:40 - Putovanje jednoroga 1, igrani film
15:10 - Putovanje jednoroga 2, igrani film
16:45 - Vijesti
16:50 - Silverado, igrani film
19:15 - Dnevnik Nove TV
20:00 - Nad lipom 35, humoristično glazbeni show
21:10 - Murjak i lažljivac, igrani film
22:45 - Red Carpet, showbiz magazin
00:05 - Svi mrze Chrisa, serija
01:00 - Silverado, igrani film
03:10 - Kraj programa

08.00 - Knjiga o Danielu, humorna dramska serija
08.45 - Blizanke, humoristična serija
09.10 - Ulica Sezam, crtana serija
10.10 - Di-gata, crtana serija
10.35 - Powerpuff Girls, igrani film, animirani
11.55 - Mijenjam ženu, dokumentarna sapunica
12.45 - Bibin svijet, humoristična serija (R)
14.05 - Vijesti
14.10 - Glitter, igrani film, romantična drama
16.00 - Bossa Nova, igrani film, romantična komedija
17.40 - Ekkluziv, magazin
18.30 - Vijesti
19.05 - Salto, zabavna emisija
20.00 - CSI: Miami, kriminalistička serija
20.55 - Lista, igrani film, triler
22.30 - Ubojiti nagon, kriminalistička serija
23.20 - Kunolovac, kviz

PONEDJELJAK 21.7.2008.

06.40 - Najava programa
06.45 - TV kalendar
07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
07.05 - Vijesti
07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
07.35 - Vijesti
07.40 - Dobro jutro, Hrvatska
08.35 - Vijesti
08.40 - Dobro jutro, Hrvatska
09.05 - Čarolija 9., serija
10.00 - Vijesti
10.10 - Vijesti iz kulture
10.15 - Prirodni svijet: Priča o Tokiju, dokumentarna serija
11.10 - Oprah show
12.00 - Dnevnik
12.13 - Vrijeme
12.15 - TV kalendar
12.30 - Strast, telenovela
13.20 - Domaća dramska serija - antologija: Kapelski kresovi
14.35 - Vijesti + prijevod za gluhe
14.50 - Ubojstvo, napisala je - serija
15.40 - Normalan život - emisija o osobama s invaliditetom
16.35 - Čigrom oko svijeta: Iz oceana u ocean, dokumentarna serija
17.05 - Danas na Zagrebačkoj burzi
17.10 - Vijesti
17.25 - Luda kuća 2., TV serija
18.10 - Razglednice iz Hrvatske: Lun - Dugopolje
19.30 - Dnevnik
20.10 - Čarolija 9., serija
21.10 - Fokus
22.05 - Dnevnik 3
22.20 - Vijesti iz kulture
22.25 - Kronika Pulskog filmskog festivala
22.35 - Burzovno izvješće
22.45 - Nemamo što izgubiti,

američki film
00.25 - Sestre 4., serija
01.55 - Obavještajci 4., serija
02.50 - Skica za portret
03.00 - Fokus
03.50 - Kronika Pulskog filmskog festivala
04.00 - Razglednice iz Hrvatske: Lun - Dugopolje
05.10 - Strast, telenovela
05.55 - McLeodove kćeri 6., serija

07.05 - Najava programa
07.10 - Tom i Jerry kao klinici, crtana serija
07.35 - Pucca, crtana serija
08.00 - Žutokljunac
08.25 - Zekoslavne priče, crtana serija
08.45 - Petar Pan i gusari, crtana serija
09.10 - Veliki odmor
09.55 - Antologija hrvatskoga glumišta: Dundo Maroje
11.15 - Sudac John Deed 4., serija
12.50 - Tree Hill 3., serija
13.35 - Što s Brianom 1., serija
14.20 - Ususret Olimpijskim igrama
14.55 - Na rubu znanosti: Nikola Tesla, znanstvenik za sva vremena
15.55 - Prijatelji 7., serija
16.15 - Zovem se Earl 1., humoristična serija
16.40 - Zvezdane staze: Nova generacija 6., serija
17.30 - McLeodove kćeri 6., serija
18.20 - Vijesti na Drugom
18.35 - Narodna medicina, dokumentarna serija
19.10 - Beverly Hills 3., serija
19.55 - Venera i Apolon, serija za mlade
19.55 - Venera i Apolon, serija za mlade
20.25 - Bitange i princeze 1., humoristična serija
21.00 - Obavještajci 4., serija
22.00 - Odmori se, zaslužio si 1. - TV serija
22.40 - Vijesti na Drugom
22.55 - Dr. House 2., serija
23.45 - Kineska plaža 2., serija
00.35 - CSI: Las Vegas 7., serija
01.20 - TV raspored

06:00 - Ružna ljepotica, serija
06:45 - Inspektor Gadget i pomoćnici, crtana serija
07:10 - Jagodica Bobica, crtana serija
08:00 - Nova lova
10:15 - Naši najbolji dani, serija
11:00 - Naša mala klinika, serija
11:50 - Zauvijek susjedi, serija
12:30 - Kralj Queensa, serija
13:00 - Cosby show, serija
13:30 - Svi vole Raymonda, serija
13:55 - Vijesti

14:10 - Putovanje jednoroga 1, igrani film
15:40 - Putovanje jednoroga 2, igrani film
17:20 - Vijesti
17:35 - Naša mala klinika, serija
18:30 - Zauvijek susjedi, serija
19:15 - Dnevnik Nove TV
19:50 - 10 do 8, informativna emisija
20:00 - Lud, zbunjen, normalan, serija
21:00 - U posljednjoj fazi, igrani film (12)
23:10 - Samo je jedan pravi, serija
23:45 - Vijesti
00:00 - Ubojita Jane, serija
00:50 - U posljednjoj fazi, igrani film (12)
02:50 - Šaljivi kućni video
03:15 - Kraj programa

06.30 - Magnum, serija (R)
07.20 - Krava i pilić, crtana serija
07.45 - SpužvaBob Skockani, crtana serija
08.10 - Sam svoj majstor, humoristična serija
08.35 - Korak po korak, humoristična serija (R)
09.20 - Kunolovac, kviz
10.05 - Puna kuća, serija (R)
10.30 - Malcolm u sredini, humoristična serija (R)
10.55 - Dadilja, serija (R)
11.20 - Rat u kući, serija (R)
11.50 - Vijesti
11.55 - Večera za 5, lifestyle emisija (R)
12.30 - Ekkluziv, magazin
13.10 - K.T.2 - Pravda na zadatku, kriminalistička serija (R)
13.30 - Za istim stolom, dramska serija
14.25 - Magnum, akcijska serija
15.20 - Cobra 11, serija
16.10 - Korak po korak, humoristična serija
16.40 - Puna kuća, humoristična serija
17.05 - Malcolm u sredini, humoristična serija
17.30 - Dadilja, serija
18.00 - Rat u kući, humoristična serija
18.30 - Vijesti
18.55 - Exploziv, magazin
19.05 - Večera za 5, lifestyle emisija
19.35 - K.T.2 - Pravda na zadatku, kriminalistička serija
20.00 - Na teži način, igrani film, triler
21.45 - Najbolji od najboljih: Bez upozorenja, igrani film, akcijski
23.30 - Vijesti
23.45 - Kunolovac, kviz

UTORAK 22.7.2008.

06.40 - Najava programa
06.45 - TV kalendar

07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
07.05 - Vijesti
07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
07.35 - Vijesti
07.40 - Dobro jutro, Hrvatska
08.35 - Vijesti
08.40 - Dobro jutro, Hrvatska
09.05 - Čarolija 9., serija
10.00 - Vijesti
10.10 - Vijesti iz kulture
10.15 - Prirodni svijet: Portillo i iberska fauna, dokumentarna serija
11.10 - Oprah show
11.55 - Burzovno izvješće
12.00 - Dnevnik
12.13 - Vrijeme
12.15 - TV kalendar
12.30 - Strast, telenovela
13.20 - Domaća dramska serija - antologija: Kapelski kresovi
14.40 - Vijesti + prijevod za gluhe
14.55 - Ubojstvo, napisala je - serija
15.40 - Kina iznutra: Vlast i narod, dokumentarna serija
16.35 - Čigrom oko svijeta: El Nino, dokumentarna serija
17.10 - Vijesti
17.25 - Luda kuća 2., TV serija
18.10 - Razglednice iz Hrvatske: Božava - Čavoglave-grad
19.30 - Dnevnik
20.10 - Čarolija 9., serija
21.05 - Kratki susreti
21.40 - Potrošački kod
22.15 - Dnevnik 3
22.30 - Vijesti iz kulture
22.35 - Kronika Pulskog filmskog festivala
22.45 - Burzovno izvješće
22.55 - Gospodar neba i svijet sutrašnjice, američko-britansko-talijanski film
00.45 - Sestre 4., serija (12)
02.15 - Kineska plaža 2., serija
03.00 - Kratki susreti
03.30 - Potrošački kod
04.00 - Razglednice iz Hrvatske: Božava - Čavoglave-grad
05.10 - Strast, telenovela
05.55 - McLeodove kćeri 6., serija

07.05 - Najava programa
07.10 - Tom i Jerry kao klinici, crtana serija
07.35 - Pucca, crtana serija
08.00 - Žutokljunac
08.25 - Zekoslavne priče, crtana serija
08.45 - Petar Pan i gusari, crtana serija
09.10 - Veliki odmor
09.55 - Antologija hrvatskoga glumišta: Dundo Maroje
11.05 - Crazy Horse, američki TV film
12.40 - Tree Hill 3., serija
13.25 - Što s Brianom 1., serija
14.10 - Ususret Olimpijskim igrama
14.45 - Na rubu znanosti: Istra - Terra Magica
15.50 - Prijatelji 7.,

humoristična serija
16.10 - Zovem se Earl 1., humoristična serija
16.40 - Zvezdane staze: Nova generacija 6., serija
17.30 - McLeodove kćeri 6., serija
18.20 - Vijesti na Drugom
18.35 - Narodna medicina, dokumentarna serija
19.10 - Beverly Hills 3., serija
20.00 - Bitange i princeze 2., humoristična serija
20.40 - Rukomet - prijateljska utakmica: Hrvatska - Poljska, 1. poluvrijeme
21.25 - Vijesti na Drugom
21.30 - Rukomet - prijateljska utakmica: Hrvatska - Poljska, 2. poluvrijeme
22.20 - Odmori se, zaslužio si 1. - TV serija
23.00 - Dr. House 2., serija
23.50 - Kineska plaža 2., serija
00.40 - CSI: Las Vegas 7., serija
01.25 - TV raspored

06:00 - Ružna ljepotica, serija
06:40 - Inspektor Gadget i pomoćnici, crtana serija
07:05 - Jagodica Bobica, crtana serija
07:30 - Fifi i cvjetno društvo, crtana serija
07:45 - Nova lova
10:00 - Naši najbolji dani, serija
10:45 - Naša mala klinika, serija
11:35 - Zauvijek susjedi, serija
12:15 - Kralj Queensa, serija
12:45 - Cosby show, serija
13:15 - Svi vole Raymonda, serija
13:45 - Vijesti
14:00 - Pregovarač, igrani film
15:35 - Nora Roberts: Nebo nad Montanom, igrani film
17:20 - Vijesti
17:35 - Naša mala klinika, serija
18:30 - Zauvijek susjedi, serija
19:15 - Dnevnik Nove TV
19:50 - 10 do 8, informativna emisija
20:00 - Večernja škola - EU
21:00 - Moj prijatelj Willy 2, igrani film
22:45 - Pod nož, serija
23:45 - Vijesti
00:00 - Ubojita Jane, serija
00:50 - Nora Roberts: Nebo nad Montanom, film
02:25 - Šaljivi kućni video
02:50 - Kraj programa

07:00 - Magnum, serija (R)
07:45 - Krava i pilić, crtana serija
08:10 - SpužvaBob Skockani, crtana serija
08:35 - Sam svoj majstor, humoristična serija
09:05 - Korak po korak,

humoristična serija (R)
09.45 - Kunolovac, kviz
10.30 - Puna kuća, serija (R)
10.55 - Malcolm u sredini, humoristična serija (R)
11.20 - Dadilja, serija (R)
11.45 - Rat u kući, serija (R)
12.20 - Vijesti
12.25 - Večera za 5, lifestyle emisija (R)
12.55 - Eksploziv, magazin (R)
13.10 - K.T.2 - Pravda na zadatku, serija (R)
13.30 - Za istim stolom, dramska serija
14.25 - Magnum, serija
15.20 - Cobra 11, serija
16.10 - Korak po korak, humoristična serija
16.40 - Puna kuća, serija
17.05 - Malcolm u sredini, humoristična serija
17.30 - Dadilja, serija
18.00 - Rat u kući, serija
18.30 - Vijesti
18.55 - Eksploziv, magazin
19.05 - Večera za 5, lifestyle emisija
19.35 - K.T.2 - Pravda na zadatku, kriminalistička serija
20.00 - Bibin svijet, humoristična serija
21.10 - To nije još jedan film za mlade, igrani film, komedija
22.45 - Heroji iz strasti, dramska serija
23.45 - Vijesti
00.00 Kunolovac, kviz
06.40 - Najava programa

SRIJEDA 23.7.2008.

06.45 - TV kalendar
07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
07.05 - Vijesti
07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
07.35 - Vijesti
07.40 - Dobro jutro, Hrvatska
08.35 - Vijesti
08.40 - Dobro jutro, Hrvatska
09.05 - Čarolija 9., serija
10.00 - Vijesti
10.10 - Naša mala klinika, serija
10.15 - Prirodni svijet: Havaji - poruka u valovima, dokumentarna serija
11.10 - Oprah show
12.00 - Dnevnik
12.13 - Vrijeme
12.15 - TV kalendar
12.30 - Strast, telenovela
13.20 - Domaća dramska serija - antologija: Gruntovčani
14.25 - Vijesti + prijevod za gluhe
14.40 - Ubojstvo, napisala je - serija
15.30 - Kina iznutra: Seoske žene, dokumentarna serija
16.30 - Čigrom oko svijeta: Galapagos, dokumentarna serija
17.05 - Vijesti
17.15 - HPB fit
17.20 - Luda kuća 2., TV serija
18.05 - Razglednice iz Hrvatske: Mali Iž - Trilj
19.15 - Loto 7/39

19.30 - Dnevnik
20.10 - Čarolija 9., serija
21.10 - Boje turizma
22.15 - Dnevnik 3
22.30 - Vijesti iz kulture
22.35 - Kronika Pulskog filmskog festivala
22.55 - Pali andeo, američki film
00.55 - Sestre 4., serija
02.25 - Eksploziv, magazin (R)
03.10 - Skica za portret
03.20 - Čigrom oko svijeta: Galapagos, dokumentarna serija
03.50 - Kronika Pulskog filmskog festivala
04.00 - Razglednice iz Hrvatske: Mali Iž - Trilj
05.10 - Strast, telenovela
05.55 - McLeodove kćeri 6., serija

07.05 - Najava programa
07.10 - Tom i Jerry kao klinici, crtana serija
07.35 - Pucca, crtana serija
08.00 - Žutokljunac
08.25 - Zekoslavne priče, crtana serija
08.45 - Petar Pan i gusari, crtana serija
09.10 - Veliki odmor
09.55 - Antologija hrvatskoga glumišta - Dubrovačka trilogija: Allons enfants
10.55 - Prženi krumpirići, američki film
12.50 - Tree Hill 4., serija
13.35 - Što s Brianom 1., serija
14.20 - Ususret Olimpijskim igrama
14.50 - Na rubu znanosti: Sinkronicitet
15.55 - Prijatelji 7., serija
16.15 - Zovem se Earl 1., humoristična serija
16.40 - Zvezdane staze: Nova generacija 6., serija
17.30 - McLeodove kćeri 6., serija
18.20 - Vijesti na Drugom
18.35 - Narodna medicina, dokumentarna serija
19.10 - Beverly Hills 3., serija
20.00 - Bitange i princeze 2., humoristična serija
20.40 - Liga prvaka - 1. pretkolo (uzvrat): Dinamo - Linfield, 1. poluvrijeme
21.30 - Vijesti na Drugom
21.40 - Liga prvaka - 1. pretkolo (uzvrat): Dinamo - Linfield, 2. poluvrijeme
22.40 - Odmori se, zaslužio si 1. - TV serija
23.20 - Dr. House 2., serija
00.10 - Kineska plaža 2., serija
01.00 - CSI: Las Vegas 7., serija
01.45 - TV raspored

05:50 - Ružna ljepotica, serija
06:35 - Zločko, crtana serija
07:00 - Inspektor Gadget i pomoćnici, crtana serija

07:25 - Fifi i cvjetno društvo, crtana serija
07:50 - Nova lova
10:05 - Naši najbolji dani, serija
10:50 - Naša mala klinika, serija
11:40 - Zauvijek susjedi, serija
12:20 - Kralj Queensa, serija
12:50 - Cosby show, serija
13:20 - Svi vole Raymonda, serija
13:40 - Vijesti
13:55 - Uvijek nešto s Gildom Gardner, igrani film
15:30 - Točka nestajanja, igrani film
17:20 - Vijesti
17:35 - Naša mala klinika, serija
18:30 - Zauvijek susjedi, serija
19:15 - Dnevnik Nove TV
19:50 - 10 do 8, informativna emisija
20:00 - Navy CIS, serija
20:55 - Zakon brojeva, serija
21:50 - Univerzalni vojnik, igrani film
23:30 - Vijesti
23:45 - Ubojita Jane
00:35 - Naplata, igrani film
02:10 - Šaljivi kućni video
02:35 - Kraj programa

07:00 - Magnum, serija (R)
07:45 - Krava i pilić, crtana serija
08:10 - SpužvaBob Skockani, crtana serija
08:35 - Sam svoj majstor, humoristična serija
09:05 - Korak po korak, humoristična serija (R)
09:45 - Kunolovac, kviz
10:30 - Puna kuća, serija (R)
10:55 - Malcolm u sredini, humoristična serija (R)
11:20 - Dadilja, serija (R)
11:45 - Rat u kući, serija (R)
12:20 - Vijesti
12:25 - Večera za 5, lifestyle emisija (R)
12:55 - Eksploziv, magazin (R)
13:10 - K.T.2 - Pravda na zadatku, serija (R)
13:30 - Za istim stolom, dramska serija
14:25 - Magnum, akcijska serija
15:20 - Cobra 11, serija
16:10 - Korak po korak, humoristična serija
16:40 - Puna kuća, serija
17:05 - Malcolm u sredini, humoristična serija
17:30 - Dadilja, serija
18:00 - Rat u kući, serija
18:30 - Vijesti
18:55 - Eksploziv, magazin
19:05 - Večera za 5, lifestyle emisija
19:35 - K.T.2 - Pravda na zadatku, serija
20:00 - CSI: New York, kriminalistička serija

20.55 - Zaboravljeni slučaj, kriminalistička serija
21.45 - Kosti, serija
22.40 - Heroji iz strasti, dramska serija
23.40 - Vijesti
23.55 - Ubojiti nagon, kriminalistička serija
00.40 - Kunolovac, kviz
06.40 - Najava programa
06.45 - TV kalendar
07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
07.05 - Vijesti
07.10 - Dobro jutro, Hrvatska

ČETVRTAK 24.7.2008.

07.35 - Vijesti
07.40 - Dobro jutro, Hrvatska
08.35 - Vijesti
08.40 - Dobro jutro, Hrvatska
09.05 - Čarolija 9., serija
10.00 - Vijesti
10.08 - Vijesti iz kulture
10.13 - Velike bijele psine u Velikoj Britaniji, dokumentarni film
11.13 - Oprah show
12.00 - Dnevnik
12.30 - Strast, telenovela
13.20 - Domaća dramska serija - antologija: Gruntovčani
14.25 - Vijesti + prijevod za gluhe
14.40 - Ubojstvo, napisala je - serija
15.30 - Kina iznutra: Mijenjanje prirode, dokumentarna serija
16.35 - Čigrom oko svijeta: Otočja Marquisas i Tuamopo, dokumentarna serija
17.10 - Vijesti
17.25 - Luda kuća 2., TV serija
18.10 - Razglednice iz Hrvatske: Molat - Zadvarje
19.30 - Dnevnik
20.10 - Čarolija 9., serija
21.10 - Magazin
22.10 - Dnevnik 3
22.25 - Vijesti iz kulture
22.30 - Kronika Pulskog filmskog festivala
22.50 - Prijeteća tišina, američko-njemački film
00.30 - Sestre 4., serija
02.00 - Obavještajci 4., serija
02.50 - Skica za portret
02.55 - Magazin
03.50 - Kronika Pulskog filmskog festivala
04.00 - Hrvatske: Molat - Zadvarje
05.10 - Strast, telenovela
05.55 - McLeodove kćeri 6., serija

07.05 - Najava programa
07.10 - Tom i Jerry kao klinici, crtana serija
07.35 - Pucca, crtana serija
08.00 - Žutokljunac

08.25 - Zekoslavne priče, crtana serija
 08.45 - Petar Pan i gusari, crtana serija
 09.10 - Veliki odmor
 09.55 - Antologija hrvatskoga glumišta - Dubrovačka trilogija: Suton
 10.45 - Alice et Charlie, francuski film
 12.35 - Tree Hill 4., serija
 13.20 - Što s Brianom 1., serija
 14.10 - Ususret Olimpijskim igrama
 14.45 - Na rubu znanosti: Michael Cremona - ljudska devolucija
 15.50 - Prijatelji 7., serija
 16.10 - Zovem se Earl 1., humoristična serija
 16.40 - Zvezdane staze: Nova generacija 6., serija
 17.30 - McLeodove kćeri 6., serija
 18.20 - Vijesti na Drugom
 18.35 - Narodna medicina, dokumentarna serija
 19.10 - Beverly Hills 4., serija
 19.55 - Venera i Apolon, serija za mlade
 20.25 - Bitange i princeze 2., humoristična serija
 21.05 - Obavještajci 4., serija
 22.00 - Odmori se, zaslužio si 1. - TV serija
 22.40 - Vijesti na Drugom
 22.49 - Vrijeme
 22.55 - Dr. House 2., serija
 23.45 - Kineska plaža 2., serija
 00.35 - CSI: Las Vegas 7., serija (15)
 01.20 - TV raspored

05:25 - Ružna ljepotica, serija
 06:10 - Zločko, crtana serija
 06:35 - Inspektor Gadget i pomoćnici, serija
 07:00 - Fifi i cvjetno društvo, crtana serija
 07:25 - Nova lova
 09:40 - Naši najbolji dani, crtana serija
 10:30 - Naša mala klinika, serija
 11:20 - Zauvijek susjedi, serija
 12:00 - Kralj Queensa, serija
 12:30 - Cosby show, serija
 13:00 - Svi vole Raymonda, serija
 13:25 - Vijesti
 13:40 - Martha iza rešetaka, igrani film
 15:10 - U iskušenju, igrani film
 17:20 - Vijesti
 17:35 - Naša mala klinika, serija
 18:30 - Zauvijek susjedi, serija
 19:15 - Dnevnik Nove TV
 19:50 - 10 do 8, informativna emisija
 20:00 - Navy CIS, serija
 20:55 - Zakon brojeva, serija

21:50 - Ne reci ni riječ, igrani film
 23:55 - Vijesti
 00:10 - Ubojita Jane, serija
 01:00 - Navy CIS, serija
 01:50 - Zakon brojeva, serija
 02:40 - Kraj programa

07.00 - Magnum, akcijska serija (R)
 07.45 - Krava i pilić, crtana serija
 08.10 - SpužvaBob Skockani, crtana serija
 08.35 - Sam svoj majstor, humoristična serija
 09.05 - Korak po korak, humoristična serija (R)
 09.45 - Kunolovac, kviz
 10.30 - Puna kuća, humoristična serija (R)
 10.55 - Malcolm u sredini, humoristična serija (R)
 11.20 - Dadilja, humoristična serija (R)
 11.45 - Rat u kući, humoristična serija (R)
 12.20 - Vijesti
 12.25 - Večera za 5, lifestyle emisija (R)
 12.55 - Exploziv, magazin (R)
 13.10 - K.T.2 – Pravda na zadatku, kriminalistička serija (R)
 13.30 - Za istim stolom, dramska serija
 14.25 - Magnum, akcijska serija
 15.20 - Cobra 11, kriminalistička serija
 16.10 - Korak po korak, humoristična serija
 16.40 - Puna kuća, humoristična serija
 17.05 - Malcolm u sredini, humoristična serija
 17.30 - Dadilja, humoristična serija
 18.00 - Rat u kući, humoristična serija
 18.30 - Vijesti
 18.55 - Exploziv, magazin
 19.05 - Večera za 5, lifestyle emisija
 19.35 - K.T.2 – Pravda na zadatku, kriminalistička serija
 20.00 - Mijenjam ženu, dokumentarna sapunica
 20.50 - Treed Murray, igrani film, triler
 22.25 - Heroji iz strasti, dramska serija
 23.30 - Vijesti
 23.45 - Kunolovac, kviz

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku »Zvuci bačke ravnice« emitira se četvrtkom u 19 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

HRVATSKA KRONIKA

Program o hrvatskoj nacionalnoj manjini u Mađarskoj na hrvatskom jeziku uz mađarski prijevod emitira se srijedom s početkom u 12 i 30 sati na programu MTV 1.

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

LJETNA PROGRAMSKA SHEMA UREDNIŠTVA
 NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE
 OD 30. LIPNJA DO 31. KOLOVOZA 2008

SHEMA ZA RADNE DANE:

18,00 – 19,00
 • Najava programa
 • Večernji dnevnik
 • Agencijske vijesti iz zemlje
 • Agencijske vijesti iz RH
 • 'Dogodilo se na današnji dan' - kronologija
 • Jezični savjetnik 'Govorimo hrvatski'
 19,00 – 19,30
 • Poetski predah
 • 'Popularne melodije' – zabavna glazba (ponedjeljkom)
 • 'Na valovima hrvatske glazbene tradicije' – narodna glazba (utorkom)
 • 'Veliki majstori glazbe' – ozbiljna glazba (srijedom)
 • 'Rock vremeplov' (četvrtkom)
 • 'Minute za jazz' (petkom)
 19,30 – 20,00
 • 'Europa magazin' – magazin Radija Deutsche Welle (ponedjeljkom)
 • 'Kulturna povijest' (utorkom)
 • 'Putokazi' (srijedom)
 • 'Iz hrvatske književne baštine' (četvrtkom)
 • 'Tjedni vodič' (petkom)
 20,00 – 21,00
 • 'Na proputovanju s nama' – (ponedjeljkom)
 • 'DW puls' (utorkom)
 • Dramski program – repriza (srijedom)
 • 'Kultur-Café' – kulturni magazin Radija Deutsche Welle (četvrtkom)
 • 'Vodič za moderna vremena' – emisija Hrvatskog radija (petkom)
 • Narodna glazba, izvanredne emisije (specijali, reportaže)
 • Blic vijesti i odjava programa

SHEMA ZA DANE VIKENDA:

Subota

• 18,00 Najava programa, vijesti dana, 'Dogodilo se na današnji dan' - kronologija, glazba
 • 19,00 'Vjerska emisija', duhovna glazba
 • 20,00 Dramski program Uredništva na hrvatskom jeziku Radio Subotice
 • 20,55 Odjava programa

Nedjelja

• 18,00 Najava programa, vijesti dana
 • 18,10 'Nedjeljni mozaik' ('Dogodilo se na današnji dan' - kronologija, reportaža, zanimljivosti, glazba)
 • 19,30 'Putnici kroz vrijeme' – emisija za djecu Hrvatskog radija
 • 20,00 'Ljudi nizine'
 • 20,30 Narodna glazba
 • 20,55 Odjava programa

104,4 Mhz

Prodajem tri lanca zemlje prve klase, u Šandorskom ataru kod »Agrokombinata«.
Tel.: 024/522-677

Prodajem kuću u Rovinju 160 m², P+1, plac 660 m², 50 m od obale, sva infrastruktura.
Tel.: +381/24/527-213

Tražim u Zagrebu praznu garsonijeru ili jednosoban stan u novogradnji.
Tel.: +381/24/527-213

Izdajem apartmane na najljepšem dijelu Čiova, Trogir, Hrvatska.
Tel.: 063/7161-760 ili +385/91/5823-775

Izdajem namještenu sobu s kuhinjom i kupao-
nicom za učenicu ili radnicu, isključivo nepuša-
ča, blizu Medicinske škole, KTC-a i IDEA-e.
Centralno grijanje i kablovska TV.
Tel.: 024/566-898

Prodajem crpku – dvoklipnu 30 atm i prikoli-
cu za moto-kultivator »IMT-506-DELUXE« i
peć »KREKA VESO« 12T. Informacije od 17
sati. Tel.: 022/591-264.

Prodajem staru kuću u Cabuni kod Virovitice
(Hrvatska), zemlju za malu industriju i šumu.
Tel.: +385/33/673-076
i 063/766-8808. Boris

Izdajem uhodan poslovni prostor od 110 m² u
središtu Subotice, pogodan za sve namjene.
Tel.: 024/555-072 ili 063/518-218.

Prodaje se očuvana ležea kada, umivaonik sa
slavinom, toalet školjka s poklopcem, velika
plafonjerka i tegle za med.
Cijena po dogovoru. Zvati na 064/587-9790

Prodajem 3s stan, stara gradnja, ekstra lokacija,
pogodan i za uredske prostorije, 115 m².
Tel.: 024/526-243
Anica Lulić, Subotica, Aleja M. Tita 26/V.

Izdajem namještenu sobu na Radijalcu učeni-
ci/ku ili studentici/u, s CG, s upotrebom kuhi-
nje i kupaonice, za nepušače.
Tel.: 024/558-227 ili 063/597-021

Profesor elektrotehnike daje sate fizike i mate-
matike učenicima osnovnih i srednjih škola.
Tel.: 064/292-1043 ili 024/524-701

Izdajem objekt, skladište na čantavirskom
putu, idealna lokacija oko 100 m².
Tel.: 024/530-107 ili 064/261-8022

Hitno potrebno 10 konobara na otoku Cresu.
Potrebno je imati hrvatsku putovnicu. Starosna
granica je do 35 godina.
Tel.: 063/110-7751.

Prodajem tijekom cijele godine šarplanince,
štenad šampionskog podrijetla i odrasle ženke i
mužjake izuzetnog izgleda i karaktera.
Tel.: 025/830-475 i 063/717-4888. Karan

Prodajem staru kuću u Čačincima kod
Slavonske Orahovice, pet jutara zemlje i jedno
jutro šume kod Vočina (sve u Hrvatskoj), ili
sve to mijenjamo za Vojvodinu (Irig, Ruma,
Srijemska Kamenica...)
Tel.: 063/714-6545
ili +385/33/673-076.

Prenočište na Paliću. Dvokrevetne sobe sa
zasebnom kupaonicom. Kanjiški put 58/b
Tel.: 024/754-543

Izdajem u Zagrebu dvosoban namještan stan
(3 kreveta) od 1. srpnja, Folnegovićevo naselje
(treća postaja od Autobusnog kolodvora prema
Savi, blizina tramvaja, 300 eura.
Zvati u Srbiji 00381 63 8820654, u Hrvatskoj
00385 91 1777700

Prodajem monofazni krunjač za 7000 dinara.
Tel.: 024/523 - 284

Izdajem dvosobni apartman u Poreču.
Tel.: +385/5242-5035, +385/989-1627

Izdajem u središtu grada Subotice poslovni
prostor od 35 m² za predstavništva ili uredske
prostorije.
Tel.: 064/9738-601

Prodajemo svježe kupine (proizvedene u
Somboru) 120 din/kg, pakovanje 5 kg, dostava
po dogovoru.
Tel.: 064/4924-718

Besplatni mali oglasi uz kupon iz »Hrvatske riječi«

Poštovani čitatelji našeg i vašeg tjednika,

I dalje nastavljamo objavljivati rubrike malih oglasa u kojoj ćete moći objavljivati sve ono što želite
prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priloženi kupon
koji ćemo objavljivati u svakom broju »Hrvatske riječi«.

Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo

HRVATSKARIJEČ

PRIVATNO POGREBNO PODUZEĆE
"URNA"
A.D.-d.o.o.

Trg žrtava fašizma br. 1

PODUZEĆE ZA PRODAJU
POGREBNE OPREME
PRIJVOZ I CEREMONIJAL
POKOPA

Tel.: 024-558-011

Cyjećara:
Tel.: 024/557-130

Subotica-trans

SUBOTICA-TRANS obavlja cijeljane putnike na međunarodnoj autobusnoj liniji, Subotica – Zagreb,
važe cijene prijevoza s nizom pogodnosti:

- djeca do 6 godina voze se besplatno
- djeca od 6 do 12 godina imaju popust 50% (cijena povratne karte iznosi 1.225 din.)
- studenti uz prikaz studentske legitimacije (koja se dobiva na autobusnoj stanici) uživaju popust od 20% (povratna karta je 3.332 din., a u jednom smjeru 1.960 din.)

POPUSTI VAŽE ISKLJUČIVO ZA IZRAVNU LINIJU OD SUBOTICE DO ZAGREBA U OBA SMJERA I VAŽE 30 DANA.

VAŠ SUBOTICA-TRANS